

Тиждень

український www.ut.net.ua

НАСПРАВДІ РУСЬ ХРЕСТИВ
НЕ ВОЛОДИМИР
ВЕЛИКИЙ.
СТОР. 56

№ 38 (47) 19 – 25 ВЕРЕСНЯ 2008 р.

WEB-АГІТАТОРИ

Найманці на Інтернет-форумах. Стор. 24

МЕГАПОЛІС

Київ не дотягує до цього звання. Стор. 38

ЖЖЕТ СТЫД

Росіянам України соромно за свою націю. Стор. 55

Розкол Регіонів

Жорстка боротьба за монументальним фасадом.
Стор. 20

ISSN 1996-1561

9 771996 156002

КОКТЕБЕЛЬ

1879

ЗАВОД МАРОЧНЫХ ВИН И КОНЬЯКОВ

19-21 ВЕРЕСНЯ
КОКТЕБЕЛЬ
К Р И М
ARCHIE SHEPP
RED SNAPPER
KARL FRIERSON (DE PHAZZ)
RICHARD GALLIANO
& TANGARIA QUARTET
ТАМАРА ГВЕРДЦТЕЛИ
GEOFFREY ORYEMA

Koktebel
Jazz festival

contemporary world & jazz music

2008

МИ ЩАСЛИВІ
РАЗОМ!

WWW.KOKTEBEL.INFO

АВТОР ІДЕЇ І
 ОРГАНІЗАТОР ФЕСТИВАЛЮ **promö**

ОФІЦІЙНИ ІНФОРМАЦІЙНИ ПАРТНЕРИ

ФОКУС OFFICIEL Газета XXI

WHAT'S ON ПРОФІЛЬ 942

ЕКСПЕРТ **ОБЗОР** **FORUM** національний журнал зовнішньої

Гітдень **ЧЕЛОВЕКУ** **ДНК**

SEAT

Autocreation

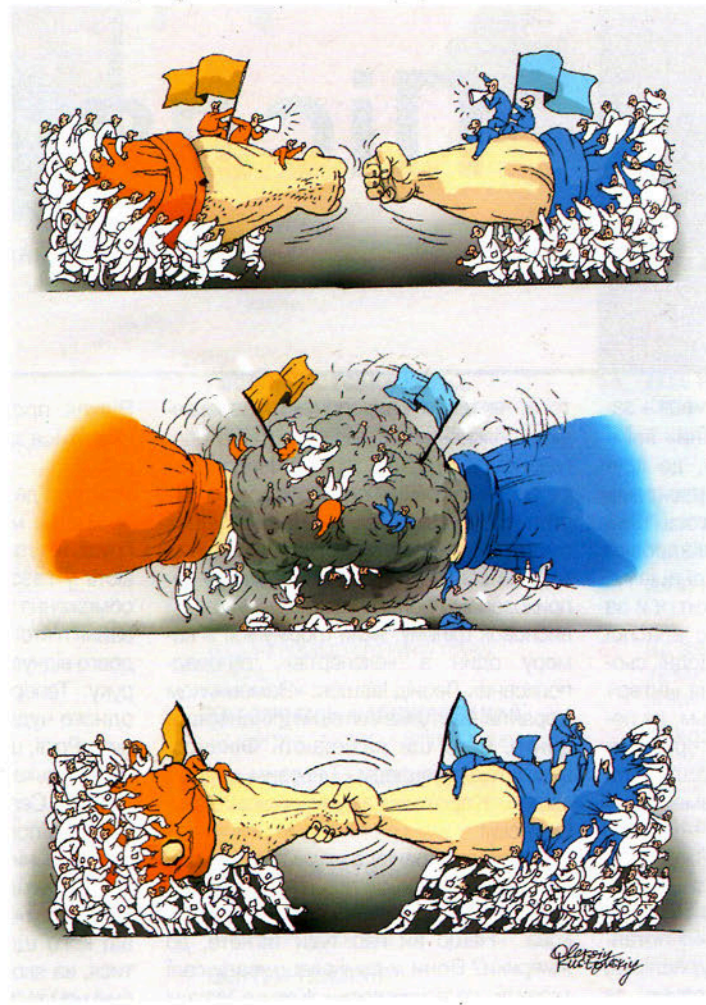
ЖИВІЙ ЗВУК

ОБРАЗ

Управляти державою чи боротися за справедливість на Сході вважається справою шкідливою для себе та оточуючих. Там переконані, що людина

чого – політики керуються залізною логікою виживання. А нам – головне занадто не перейматися. Малюнок Олексія Кустовського

не здатна досягнути всієї повноти реальності й тому легко стає заручником різних сил. Чотири роки тому її Тимошенко, ні

Ощенко й у страшному сні не могли побачити, що вони одиницею попереднього намагання будуть домовитися з Януковичем. Крики про зраду й до

Тиждень

Засновник ЕСЕМ Медіа ГмбХ
Видавець ТОВ «Український Тиждень»
Шеф-редактор Юрій Макаров
Головний редактор Роман Кульчинський
Заступник головного редактора
 Павло Солюдько
Редактори Анатолій Бондаренко,
 Наталія Васютин,
 Роман Кавачий, Ігор Кручик, Андрій Лаврик,
 Катерина Ліпа, Сергій Лук'янчук,
 Вікторія Поліненко
Спеціальний кореспондент
 Марія Старожицька
Журналісти Анна Бабинець, Богдан Буткевич,
 Василь Васютин, Дмитро Губенко, Сергій Гузь,
 Інна Завгородня, Антон Зікора, Вероніка Кючак,
 Олександра Киричук, Наталія Петринська,
 Олена Чекач
Літературний редактор Олександр Григор'єв
Контент-редактор сайту Таян Обчар

Виконавчий директор Роман Чигрин
Фінансовий директор Андрій Решетник
Відповідальний секретар Віталій Столига
Арт-директор Надя Кельм
Дизайнери Ганна Єрмакова,
 Тимофій Молодчиков, Сергій Сторчай
Художники Андрій Єрмоленко, Павло Ніц
Більд-редакція Анатолій Белов,
 Кирило Хайлов, Вікторія Буянова
Фотографи Андрій Ломакін, Євген Котенко
Кольорокоректор Олена Шовкопляс
Коректори Марина Петрова, Світлана Стовпова
Відділ реклами Олена Карпенко
Відділ розповсюдження Наталія Астаф'єва
Відділ маркетингу Ганна Кашейда

Свідоцтво про державну реєстрацію
 КВ №13005-1889Р від 13.08.2007 р.
 Друк ЗД «Бліц-ПРИНТ»,
 Київ, вул. Довженка, 3
 № зам. 57665
Наклад 30 700
Адреса для листування
 03040, Київ,
 вул. Васильківська, 2 А
Телефон (044) 503 3740
 Виходить щоп'ятницю
 Розповсюджується
 в роздрібній торгівлі
 та за передплатою
Ціна договірна
 Передплатний індекс 99319

Після 8/09

ЮРІЙ МАКАРОВ

Спершу я вирішив, що помилився – замість «головного каналу країни» ввімкнув кабельну «Ностальгію», де крутять старі радянські передачі, зокрема «Міжнародну панораму» якогось 1983 року: добре поставлений закадровий голос із викривальними інтонаціями, моторошні кадри «їхнього» життя й за всім тим невідомий пафос власної моральної правоти. Напередодні сьомої річниці трагедії 11 вересня «Інтер» показав документальний фільм, де переконливо доводилося, що теракти в Нью-Йорку та Вашингтоні влаштували самі американці, точніше, американські спецслужби.

Версія, в принципі, не нова. Вже за лічені дні після катастрофи, на тлі кричущої некомпетентності хвалених ЦРУ та ФБР, знайшлося чимало охочих потанцювати на кістках загиблих: журналісти, конспірологи, професійні мисливці за НЛО й інші ентузіасти. Фільм «11 вересня. Секретний сценарій», що його показав «Інтер», вирізнявся лише складом експертів: двійка-трійка чекістів у відставці, один колишній керівник апарату міноборони СРСР за маршала Устінова, двійка колишніх диверсантів (російських), двійка політологів (російських), один колишній пілот (російський). Виготовлено цей продукт на російському каналі «РЕН ТВ», який набув чіткої репутації придворного після його примусового продажу структурам, близьким до Кремля.

Слідство у справі 11 вересня справді залишило чимало білих плям, і я охоче вислухав би версію колишніх російських чекістів (хоча, як відомо, колишніх чекістів не буває). Очевидно, фахівці такого рівня можуть поділитися корисними думками. Але їх я слухатиму лише після

того, як вони запропонують переконливе пояснення вибухів у Москві та Вологодонську, штурмів театру «Норд-Ост» та бесланської школи. І доки цього не сталося, будь-які викриття підступних американців маю право сприймати як те, чим вони насправді є: злісною й неприхованою пропагандою. Ось головний висновок фільму, який формулює в камеру один з «експертів», генерал-полковник Леонід Івашов: «Замовником [терактів] виступав світовий фінансовий центр, його ще називають Фінансовим інтернаціоналом, Тіньовим урядом світу»... Коротше кажучи, жидомасони. Оплески!

Наступного ж ранку в студії радіо «Ера» йшла якась дискусія про НАТО. На програму зателефонувала жіночка з Харкова: «Нащо ви нас туди тягнете, до Америки? Вони ж самі влаштували свої теракти, це всі знають». Коли в Україні відбуватиметься референдум зі вступу до НАТО, хай менеджери з «Інтера» згадають харківську *sancta simplicitas* і не кажуть, що вони тут ні до чого.

Досі вважалося, після дати 9/11 (чомусь американці пишуть спочатку місяць, а потім день) настала нова епоха. Так-от, після 9 серпня 2008 року, коли Росія почала війну на території суверенної Грузії, так само змінився історичний час. Тобто після 8/09 ми знову живемо в біполярному світі. Можливо, десь у Бельгії це питання стоїть не так гостро, як в Україні, бо один із полюсів цього нового світу знаходиться буквально за нашим парканом. І нам усім тут доводиться обирати, на якому ми боці: разом із рухом «Хезболла» та Венесуелою чи разом зі Сполученими Штатами та Європою. На жаль, питання стоїть саме таким чином.

Відтак, пропаганда в Україні має оцінюватися за законами надзвичайного стану.

Нам уже дали зрозуміти, що Україні так просто не минеться офіційна підтримка Грузії. Йдеться не лише про непоступливість у газових переговорах, подальші обмеження торгівлі чи щедра підготовка п'ятої колони, ми й до того досить довго відчували на плечі важку братську руку. Тепер лише стало очевидним: одного чудового дня геть ніщо не завдасть Росії, щойно їй заманеться, ввести свої війська на нашу територію під гаслом «За Севастополь атвєтіте!» Не тому, що вона погана, жадібна чи дурна, просто це її нинішня природа, як природа хижака – годуватися антилопами, а не «віскасом». Тому всім у нашій країні, від кого щось залежить, час визначитися, на якому боці грати. Місць на трибуні немає, тільки на полі.

Це зовсім не означає, що не можна лягати Америку, просто, якщо не з відчуття самозбереження, то хоча б із міркувань гігієни, краще лягати своїми словами, а не транслювати пропаганду московських яструбів. У них там своїх 140 мільйонів, є кому дурити голову байками про тупих і водночас хитрих «піндосів» (як віднедавна кличуть американців шанувальники Задорнова).

Документальний фільм «11 вересня. Секретний сценарій» на «Інтері» взяв рейтинг 3,10 і частку 17,47, залишивши того вечора далеко позаду найближчі канали-конкуренти. З погляду звичайного продюсера, не обтяженого відповідальністю перед країною, гріх відмовитися від такого продукту. Рейтинги не пахнуть, особливо коли саме поняття національного телепростору України – фікція.

18 СВІТ ОЧИМА РЕГІОНАЛА

МЕРТВА МОВА НА ШПАЛЬТАХ
ПАРТІЙНОЇ ПРЕСИ

ОБРАЗ

- 1 **КАРИКАТУРА ТИЖНЯ.**
Малюнок Олексія Кустовського

ОСОБИСТА ДУМКА

- 2 **ПІСЛЯ 8/09.**
Авторська колонка Юрія Макарова

НА ЧАСІ

- 4 **ФОТО ТИЖНЯ.**
Назвіть ураган «Ісаак»
- 6 **ТЕНДЕНЦІЯ ТИЖНЯ.**
Піти, щоби залишитися
- 11 **ОЦІНКА.**
На дзеркало не ображаються
- 12 **СУБ'ЄКТИВ.**
Колише вітер прапор на сільраді...

ВПРИТУА

- 14 **СПРАВЖНІ ГРОШІ...**
Українське мистецтво дорожчає так,
як нещодавно нафта
- 18 **СВІТ ОЧИМА РЕГІОНАЛА.**
Мертва мова на шпальтах
партійної преси
- 20 **БУРХЛИВЕ ЖИТТЯ МОНОЛІТУ.**
Тиждень з'ясував,
що насправді відбувається
в Партії регіонів

66 ЗАГУБЛЕНИЙ СМАК

ТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ ВИБОРУ
КАВУНА ЗАСТАРІЛИ

- 22 **І ВСЯ ЛОБИСТЬСЬКА РАТЬ...**
У парламенті активно прощовхується
неприємний для репутації України
закон

- 24 **БАЛАКУЧИЙ «СПЕЦНАЗ».**
Інформаційна війна – блоги на озброєнні

- 28 **НІЧЛІЖКА ГОТЕЛЬНОГО ТИПУ.**
Хостели в Україні як бізнес і відпочинок

- 30 **ЦУНАМІ В «ТИХІЙ ГАВАНІ».**
Падіння російського ринку цінних
паперів

- 32 **АВТОМОБІЛЬ ФАРШИРОВАНИЙ.**
Як їздити з базовою комплектацією

- 34 **ТИГР ЗІ СТЕРТИМИ ЗУБАМИ.**
Естонія – досвід після
економічного дива

- 36 **ДІТИ. КУДИ ДІТИ?..**
Немовлята, яких не лишили

ТЕМА ТИЖНЯ

- 38 **ЦЕНТРИ ТЯЖИННЯ.**
Стук сердець мегаполісів

МИ

- 50 **ЧОЛОВІЧИЙ КЛУБ.**
Неполіткоректні байкери з першого
українського SILVER BULLETS
- 55 **ЖЖЕТ ПОЗОР
И МУЧИТЕЛЬНО БОЛЬНО.**
Авторська колонка Дмитра Крапивенка

70 ПОШАРПАНИЙ МІКІ РУРК

«БОРЕЦЬ» ВЗЯВ ПРИЗ НА ВЕНЕЦІЙСЬКОМУ
КІНОФЕСТИВАЛІ

- 56 **1126 РОКІВ ХРЕЩЕННЯ РУСІ.**
Київ було охрещено ще за князя Олега

НАВІГАТОР

- 60 **ТРИПІЛЬСЬКА МАТРИЦЯ.**
Подорож *Тиждень*: Дніпром
на вітрильнику поміж тисячоліттями
- 66 **КАВУН, ЯК ВІН Є.**
Ягода, яку головне не зібрати, а вибрати
- 68 **НА ДВОЄ ВОРІТ.**
Українські хокеїсти між першістю світу
та відкритим чемпіонатом Росії
- 70 **АДВОКАТ МАРГІНАЛІВ.**
Несподіваний переможець
Венеційського кінофестивалю
- 72 **ЛЮБОВ І ГОЛУБИ.**
Сергій Жадан
про фільми, які люблять не ви
- 73 **КРЕМЛЬ-КАРАМЕЛЬ.**
Архаїчне майбутнє Росії зі Львова
від Володимира Сорокіна
- 74 **ФРУКТОВА ПРОСТОТА.** У Тбілісі
грузинського українця завжди спокійно
- 76 **ВІДГУКИ.** Вистави, фільми, виставки,
книги, музичні записи
- 78 **АНОНСИ.** Коротко про культурні події
- 80 **НАШ ТИЖДЕНЬ**
Кілька слів від журналістів *Тиждень*

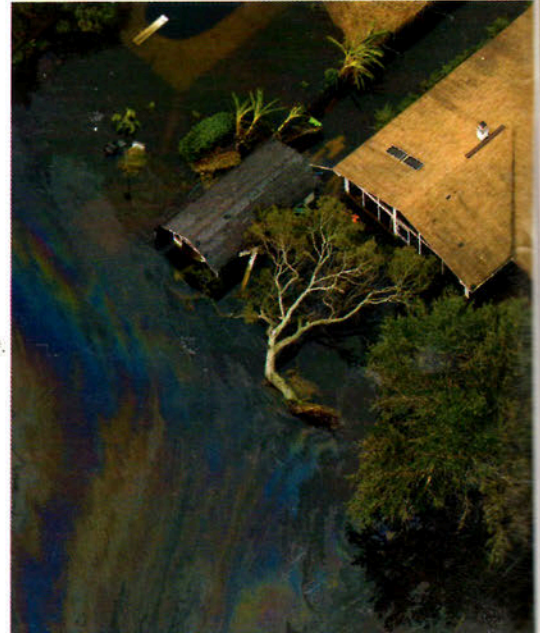
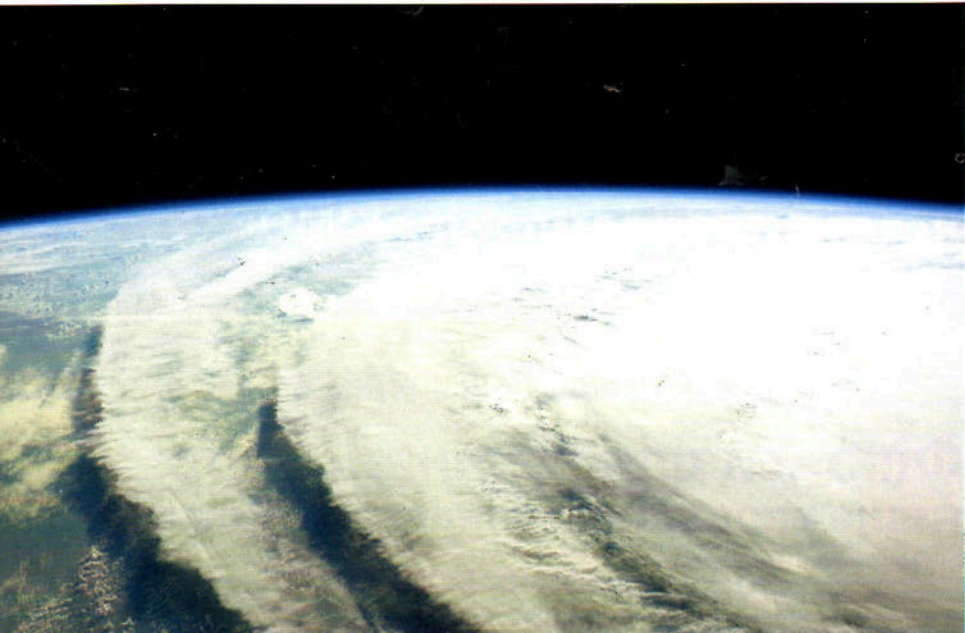

Консалтингова компанія «KIMO»
тел: (044) 536 96 70/76

Запрошуємо на семінар
«Фінанси для нефінансистів:
ефективне управління фінансами компанії»

15 - 16 жовтня, м. Київ

www.kimo.ua

[НА ЧАСІ]

Назвіть ураган «Ісаак»

Ураган для США не диво. На північноамериканському континенті примхи погоди трапляються регулярно. Ураган «Айк», що в кінці минулого тижня насунувся на територію штату Техас зі швидкістю до 50 метрів за секунду, – вже п'ятий у цьому регіоні з початку року. Наслідки негоди жахливі: понад 2 млн людей довелося евакуювати, тисячі будинків затоплено, тільки в місті Х'юстон і його околицях майже 3 млн домівок залишилися без світла. Дехто не повірив офіційним повідомленням, мовляв, обійдеться – і пошкодував: 13 людей загинули, головним чином серед тих, хто знехтували попередженнями (для порівняння: на маленькому Гаїті кількість жертв – 47). Чогось американці навчилися: два роки тому ураган «Катріна» забрав 1500 життів. Підраховано орієнтовні втрати: від \$8 до \$18 млрд, таку суму компенсацій буде сплачено постраждалим за страховими угодами та з федерального бюджету. Запас міцності американської економіки поки що витримує потрясіння такого масштабу. Назва «Айк» (скорочено від «Ісаак») з'явилася внаслідок протестів американських феміністок: донедавна урагани, шторми торнадо й інші атмосферні катаклізми називали винятково жіночими іменами.

ФОТО: REUTERS AP

П'ЯТЬ ОБЛИЧ

**ВІТАЛІНА
ЮЩЕНКО**

ходитиме по подіуму

27-річна донька президента на Міланському тижні моди демонструватиме одяг Айни Гасе, української дизайнерки,

яка обшиває прем'єрку Юлію Тимошенко. В Мілані Гасе покаже свою колекцію весна-літо-2009.

**ВІКТОР ПІНЧУК
в десятці найвпливові-
ших колекціонерів**

Український бізнесмен, засновник центру сучасного мистецтва PinchukArtCentre,

потрапив у десятку найвпливовіших колекціонерів світу за версією журналу ARTnews. Пінчук займає сьому сходинку з двохсот у рейтингу колекціонерів.

**ВІКТОР БАЛОГА
2 роки головує
в Секретаріаті**

Минуло рівно два роки, як Балоба обійняв посаду глави Секретаріату президента. Саме він

зіграв ключову роль у розпуску Верховної Ради 5-го скликання. Саме його, який 2007 року наполягав на створенні «широкої» коаліції з ПР, називають причиною «негараздів» у помаранчевому таборі.

**ГАННА МІШУТКІНА
загинула під колесами
Bentley**

25-річна дівчина їхала на мотоцикл Suzuki, коли на повороті в неї врізався автомобіль Bentley. Мотоцикл розірвало на

шматки, Ганна загинула. За кермом авто сидів 24-річний Віталій Файнгольд, син депутата Сімферопольської міськради від ПР.

**КАРЛ XVI ГУСТАФ
для нього збудували
«євросільську» дорогу**

До візиту короля Швеції в Україну, який відбудеться 30 вересня, на Херсонщині збудували автомобільну дорогу єв-

ропейського зразка, що з'єднала село Зміївка з великим обласним транспортним шляхом. Король під час візиту планує відвідати історичне шведське поселення на Херсонщині.

**Піти, аби
залишитися**Спікер прагне зайняти позицію
низького старту

Все ж таки, наша політика — найунікальніша в світі. Два тижні говорили-балакали, що згідно із законодавством, в разі розвалу коаліції демократичних сил ні спікер, ні прем'єр-міністр не матимуть права продовжувати сидіти в своїх кріслах. І уряд, який, нагадаю, зветься коаліційним, має відтепер лише виконувати свої обов'язки. Звичайно, Юлія Володимирівна завчасно попередила, що не залишить у ці буремні дні керма країни попри будь-які угоди. Чи це особливість її натури, чи перший виборчий хід — вирішуйте самі. Але те, що не тільки пересічні виборці, а й кваліфіковані журналісти разом із нардепами в один голос назвали заяву про відставку спікера Арсенія Яценюка неочікуваною — це вже симптом. Ну доки ми дивуватимемо світ тим, що правила в Україні існують лише до того моменту, коли комусь доведеться їх порушити?! Поки що з усіх, хто

мали би продемонструвати законслухняність, один Яценюк ризикнув бути послідовним. І — вразив. Хоча, якщо розібратися, то не зробив нічого особливого. Це досить мудро — він ще лишається ке-

**ХРОНІКИ ТЕОДОРА ДРАЙВЕРА
ФОРУМ ВИДАВЦІВ**ДВА МИТЦЯ
ЇДУТЬ НА ФОРУМ ВИДАВЦІВ

МУЗИКА ЗАМІСТЬ

НА ЧАСІ

рувати, доки регламентний комітет не розгляне його заяву, та «ситуативні» коаліціанти в особі БЮТу і ПР ризикують розсваритися, ділячи ще не звільнене спікерське крісло.

Напередодні заяви про відставку Яценюк був не в гуморі, на запитання журналістів відповідав коротко й різко. Та все ж дозволив собі трохи лірики: «Головне – зрозуміти, що немає вічної влади й вічних політиків». Це були роздуми перед безсонною ніччю – у відставку він подав наступного ранку.

Одразу ж у кулуарах Ради почали жваво обговорювати заповітну мрію Володимира Литвина – знову покерувати парламентом. Група «Народна самооборона» закликала колег-парламентарів до перемовин щодо створення коаліції у складі НУ-НС, БЮТу і блоку Литвина. За такого розвитку подій литвинівці можуть розраховувати на крісло спікера ВР.

Скидається на те, що Яценюкові вже самому набридла роль «призначенця», і в його лексиконі частіше стала спливати фраза «моя партія». Він не повідомляє подробиць, але очевидно, що найближчим часом з'явиться політичний проект імені Яценюка. Це додасть йому впевненості та, без сумніву, дозволить почуватися в політиці більш впевнено й самостійно.

**Анна Бабінець,
Марія Старожицька**

**АВТОГРАФ-СЕСІЯ
ПИСЬМЕННИКА ТЕОДОРА ДРАЙВЕРА**

П'ЯТЬ ПОДІЙ

РЕМОНТ. Місяць київський фунікулер, який з'єднує Поштову площу з Володимирською гіркою, буде закрито на ремонт.

НАРКОТРАФІК. 11 кг кокаїну серед бананів виявили митники при оформленні теплохода, який прибув до Одеси з Панами.

ВІД ГВИНТА! 20 підприємств об'єднуються у вертольотобудівний консорціум з виробництва легких гелікоптерів.

ФІНІШ. Збірна України на Параолімпійських іграх у Пекіні здобула 74 нагороди й посіла четверту сходинку.

ПРОТИ ТАРИФІВ. Мешканці Житомира пікетували мерію з вимогою не піднімати тарифи на утримання житлових будинків.

Розлад шлунку

40 українців отруїлися в єгипетському готелі

У готелі Sheraton Sharm Hotel (5 зірок), що знаходиться в курортному місті Шарм-аль-Шейх, отруїлись 80 туристів. Серед постраждалих 40 українців, інші — громадяни РФ, Франції, Італії, Великої Британії. Про причини отруєння достеменно нічого не відомо. Симптоми в усіх однакові: діарея, біль у животі, нудота. При цьому адміністрація готелю факт масового отруєння категорично заперечує. На думку єгипетських менеджерів, туристи отримали розлад шлунку через «погані» томати з ресторану чи зіпсовану партію питної води. За словами потерпілих, російська турфірма, представництво якої знаходиться в Києві, довго відмовлялася повертати українців додому, посилаючись на відсутність квитків на літак.

НАТХНЕННЯ

Пам'яті справжнього подвигу

Візна робоча група з вивчення ситуації з транспортом у Києві дійшла висновку, що новий рухомий склад у столиці перебуває на європейському рівні, тому «надавати такий сервіс за 50 копійок — подвиг». Це стосується й метрополітену, й троллейбусів, і автобусів, і навіть фунікулера.

*Дивись на світ державними очима —
Щодня, геройськи стиснені
плечима,
Ми їздимо, на жаль, за копійки.
Лишати так, напевне, не з руки —
Не та країна, і часи не ті...
Немає місця подвигу в житті!*

Рима Щотижнева

Бульбашка луснула

Криза на українському фондовому ринку спричинена втечею спекулянтів

Перша фондова торгова система — головний майданчик, на якому продаються й купуються вітчизняні цінні папери, — б'є всі «мінусові» рекорди цього сезону. В понеділок і вівторок роботу біржі кілька разів зупиняли через значне падіння вартості акцій більшості підприємств, чого ринок не бачив уже більше двох років поспіль. І якщо влітку індекс ПФТС падав на 10—14% за місяць, то тепер таке падіння відбувається за один-два дні. Загалом із початку року індекс ПФТС знизився вже втричі — подолавши психологічну відмітку в 400 пунктів.

«Хочу зауважити, що ця ситуація перш за все пов'язана з панікою на світових ринках, а не з тим, що українські емітенти самі по собі настільки погані, — стверджує Сергій Уткін, директор з управління активами КУА «ПІО Глобал Україна». — В останні тижні падіння — стабільна ситуація на світових біржах, підвищення індексів у окремі дні — одиначне явище». Поточні події спростували більшість попередніх прогнозів, які перебували в діапазоні від обнадійливого оптимізму до стриманого песимізму. Й тепер експерти сміливіше пророкують подальше стрімке

падіння капіталізації українських підприємств ще на 30—40%. Поглиблений песимізм пов'язаний із масовим виходом іноземних інвесторів і спекулянтів із українського ринку акцій. Їхнє повернення наразі не очікують.

«Ситуація на фондовому ринку залишається напруженою, й навряд чи вона зміниться в кращий бік найближчим часом. Банкрутство Lehman Brothers виявило всю глибину проблем, наявних на американському фінансовому ринку, й можливо, глибину проблем на європейському ринку. Допомогти ринкам можуть заходи, які здійснять центробанки США та Європи. Ми вважаємо, що ситуація погана, та не настільки, щоб кричати «все пропало!» — вважає Уткін.

Оптимізму надає лише та обставина, що український фондовий ринок поки що не настільки розвинений, щоб напряду впливати на вітчизняну економіку. Й хоча банкам чи інвестиційним фондам працювати стане складніше, про банкрутства поки ніхто не говорить.

Про кризу на фондовому ринку США. **Стор. 10**
Про кризу на фондовому ринку Росії. **Стор. 30**

Аварія під Перм'ю

Причини авіакатастрофи будуть відомі лише в жовтні

Внаслідок авіакатастрофи «Боїнга-737 – 500» у Пермі загинуло шестеро українців, звітувало МЗС України. «Всі родичі загиблих уже сповіщені, вони вилетіли до місця трагедії», – повідомив Василь Власюк, в.о. генконсула України в РФ.

Нагадаємо, що літак, який виконував рейс 821 із Москви впав уночі 14 вересня та вибухнув. Машина розлетілася на дрібні шматки. Всі 88 людей, котрі перебували на борту, загинули.

На сьогодні основна версія катастрофи – несправність двигуна. Ознак теракту не виявлено. Експерти розпочали генетичні дослідження залишків загиблих. Кров для аналізу ДНК здають їхні родичі. Знайдено обидва чорні ящики літака, проте внаслідок несправності стрічкопротяжних механізмів розшифровка їх вмісту затримується до жовтня.

Гроші на історію

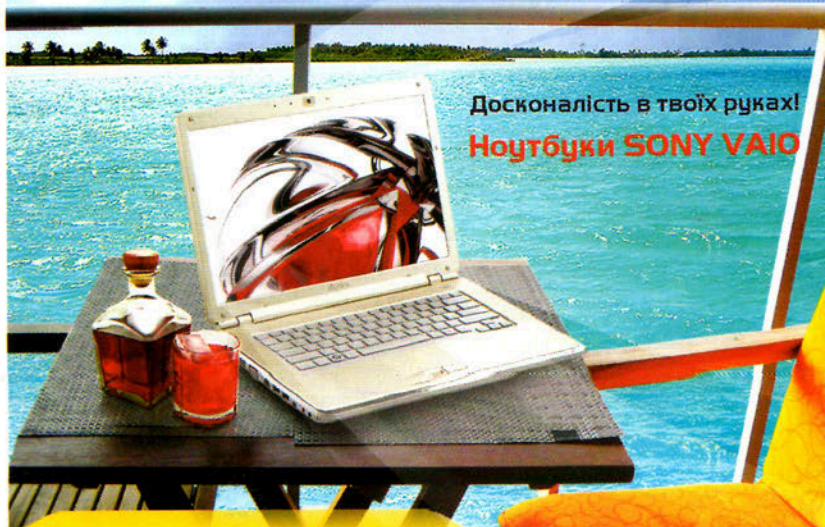
США профінансують реставрацію ікон і створення церкви-музею у Львові

Грант на суму \$42 800 виділив Фонд посла США в Україні на реставрацію 38-ми ікон і двох шедеврів сакрального різьблення, що входять до колекції «тудіон» при монастирі Студитського Уставу у Львові. Впродовж двох років, на які розраховано проект, не лише реставруватимуть ікони, а і облад-

нають охоронною та пожежною сигналізаціями церкву Блаженного Казимира-Климентія Шептицького, де створять церкву-музей сакрального мистецтва. Раніше львівські реставратори вже отримували грант на відновлення найдавнішого повного послідовного Апостола, який зберігся в давньослов'янській літературній традиції, – Кристинопольського Апостола (середина XII ст.)

ПОДОРОЖУЙ, ПРАЦЮЙ, ВІДПОЧИВАЙ!

Досконалість в твоїх руках!
Ноутбуки **SONY VAIO**

Офіційний дистриб'ютор в Україні:

БМС Трейдинг
Стабільність • Якість • Успіх

тел. (044) 572-32-32 www.bms.ua

З питань придбання звертайтеся до наших партнерів:

Мережа магазинів COMFY (Комфі) 8-800-500-1-900
Мережа магазинів Фокстрот - техніка для дому 8-800-500-15-30
Мережа магазинів Ельдорадо 8-800-50-300-50
Мережа магазинів City.com 8-800-501-50-00
Мережа магазинів «BRAIN computers» 8-044-501-25-83
БМС-Захід (Івано-Франківськ) 8-0342-711-189
БМС-Лайн (Суми) 8-0542-211-146
Гайтер (Вінниця) 8-0432-55-40-40
Compass (Київ) 8-044-531-97-30
Комп'ютер-Ленд (Київ) 8-044-490-67-92
Комп'ютерна Мода (Донецьк) 8-062-381-36-85
КПІ-Сервіс (Київ) 8-044-251-15-59
Стек-Комп'ютер (Львів) 8-032-240-34-34
Техніка (Донецьк) 8-062-381-58-10

SONY

www.sony.ua

VAIO

Росіяни відступають

Російські війська залишили Поті. Грузія підписала угоду з НАТО

Російські блокпости в Поті знято. Згідно з угодою між Росією та Францією решта територій Грузії має бути звільнена від присутності російської армії впродовж місяця. Тим часом у Тбілісі підписано договір про створення комісії НАТО – Грузія, який передбачає, за словами генсекретаря Альянсу Яапа де Хоопа Схеффера, «новий формат взаємин» між сторонами. Що це за формат, Схеффер не уточнив, але зазначив, що «НАТО – не та організація, яка безпосередньо допомагає збройним силам Грузії». НАТО допоможе Грузії з цивільною швидкою допомогою, оцінюванням матеріалів радарів, обміном повітряними даними. Стосовно термінів приєднання Грузії до Плану дій щодо членства (ПДЧ) у НАТО й термінів вступу до Альянсу, Схеффер сказав: «Я не можу назвати дату, коли Грузія вступить у НАТО, та вона обов'язково стане його членом». Нагадаємо, що напередодні Росія пригрозила розірвати співпрацю з НАТО в разі приєднання Грузії до ПДЧ.

Націоналізація по-американськи

Уряд США викупує акції гігантів ринку, рятуючи свою економіку від колапсу

Банкрутство американської компанії American International Group (AIG) не сталося. Попри очікування ділових кіл світу, для яких ця подія послужила б черговим доказом загострення світової економічної кризи, гігант страхового ринку, що здійснював операції у 130-ти країнах світу, залишився на плаву. Правда, лише завдяки втручання уряду США, який «влив» у AIG астрономічну суму у \$85 млрд, натомість отримавши в держ власність 79,9% акцій.

Показово, що за два дні до цього влада допустила банкрутство ще одного «стовпа» фінансової системи – інвестбанку Lehman Brothers, хоча варіанти державного порятунку теж розглядалися. Така вибірковість пояснюється просто – США націоналізує установи, загибель яких може спричинити повний колапс економіки (це стосується, зокрема, іпотечних компаній Fannie

Має та Freddie Mac), натомість «дає вмерти» тим компаніям, чиє банкрутство є хоч і вкрай важким за наслідками, та не фатальним.

Атака на колайдер

Хакери зламали систему ВАКА

Не встигли запустити перший пучок протонів тунелем Великого андронного колайдера, як хакерам вдалося проникнути в комп'ютерну систему CERN (Європейський центр ядерних досліджень), що керує проектом ВАК. Комп'ютерні злодії пошкодили один із файлів CERN, але великої шкоди не завдали. Система, доступ до якої намагалися одержати хакери, відслідковує дані про зіткнення елементарних частинок у прискорювачі ВАК.

Хаос у Болівії

В декількох провінціях введено надзвичайний стан

26 осіб убито в результаті збройних сутичок між проурядовими й опозиційними силами в болівійській провінції Пандо. Винні знайшлися швидко: один на одного покладали відповідальність за застосування сили уряд президента Ево Моралеса та не згодні з його політикою губернатори провінцій Пандо, Тариха й Санта-Круз.

Буңтівники не задоволені перерозподілом ресурсів на користь західних провінцій, де проживає більша частина прихильників президента. У зв'язку з цим кілька регіонів провели референдуми за визнання їхньої автономії.

Раніше в провінціях Тариха, Пандо й Санта-Круз реєстрували випадки пограбувань і насильства. Є відомості про застосування вогнепальної зброї, коли жителі провінцій відправлялися на мітинг на підтримку Моралеса, а потрапили в пастку, влаштовану прихильниками опозиції. В бунтарських провінціях Болівії введено надзвичайний стан.

Нагадаємо, внутрішня криза в південноамериканській країні триває на тлі погіршення відносин Болівії зі США. Зокрема, між державами були розірвані дипломатичні зв'язки.

ОЦІНКА

На дзеркало не ображаються

Львівський Форум книговидавців довів істинність тези Козьми Прутковка: нікому ще не вдалося охопити неохопне

Кожна книжкова виставка в світі має чітко окреслену мету. Франкфурт-на-Майні – незмінне місце зустрічі видавців, перекладачів, агентів, котрі домовляються про подальшу співпрацю на рік. Весняний Лондон виконує роль головного ярмарку авторських прав, а паризький Salon du Livre слугує інструментом PR для тих країн, де цінують власну культуру й готові платити за її популяризацію.

Вітчизняний Форум від початку був вимушений перейняти на себе ці функції, додавши ще й суто «базарну» складову, – у вересні до Львова приїздять, зокрема, й накупитися літератури за видавничими цінами. За 15 років його існування змінилися умови ринкової гри, виросла до середньоєвропейських показників кількість учасників, значно розширився асортимент мистецьких подій. Та чим більше акцій і проєктів отримують тут прописку, чим більше приїздять закордонних гостей, тим очевиднішим стає питома українська «процесуальна» проблема. Ми не лише мало книжок друкуємо, наші автори ніяк не привичаються до світової практики – писати регулярно.

Щоби не гепнутися з Олімпу, навіть мегазірки складають розклад на рік і головне – його притримуються. Наклади нових видань спеціально «підганяють» під літературні премії, як, наприклад, у Франції, де висока відзнака автоматично привертає увагу публіки, чи просто під новий бізнес-сезон. Або стратегія навпаки: Бернард Вербер, зокрема, намагається кожен наступний текст оприлюднювати близько 1 жовтня, коли підсумки престижних французьких конкурсів уже підбито. Ніби критикам на зло – без вас проживу.

Та якщо для автора «Танатонавтів» й «Імперії ангелів» – це свідомий демарш, то його українські колеги нікого шокувати наміру не мали. Просто не склалися планети, рік ви-

ВІКТОРІЯ ПОЛІНЕНКО
редактор відділу культури

сокосний, голова болить тощо. З першої тридцятки вітчизняних хедлайнерів по-чесному обізвалася хіба Марія Матіос – драматичною історією «Москалиця». Юрій Андрухович відбувся перекладом «Гамлета», Юрій Винничук – новою антикварною антологією «Сороміцькі оповідки». Інші гусари скромно промовчали, даючи можливість висловитися своїм менш відомим товаришам. Як слушно зауважив колись поет, а нині політолог Володимир Цибулько, «українські літератори не борються за свою територію, хоча намагаються боротися за душу людини».

Звісно, все це не вади самого Форуму – він лише сумлінно відображає наболіле. Й саме завдяки цій старанності відбиток 2008 року вишов чітким, як романи adeptів соціалістичного реалізму. Найбільше ж «постраждали» іноземні автори (за винятком росіян, зрозуміло), котрі приїхали до галицької столиці й, сумно посміхаючись, відпрацювали презентації. Щоправда, не власних творів, а самих себе, бо українською їхні тексти з'являлися геть трохи. Чи зміниться ситуація на краще, дізнаємося наступного Форуму. Де й побачимося.

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

Марина Чубенко

Гостра сатира... Та сумна. В деяких моментах дійсно смішно. Ця стаття — застереження нашим політикам, щоб не допустили такого театру абсурду. Хоча вони на все здатні... Й дивуватися вже немає чому.

читачка

Ви так жорстко інколи пишете, авторе, вас інколи заносить. У даній статті з бабою Параскою. Я би на вас до суду подала.

vjn

Шкода, що **Тижня** не існувало в часи меморандуму и універсалу, які самі по собі набагато «крутіші» за одностороннє спільне голосування — цікаво, він би тоді про Ющенка такі самі статті-прогнози писав?

tallyk

Завжди пробував ставити себе на місце президента чи того, хто має контролювати такі ситуації. Мабуть, найефективніше в такому випадку буде не звертати уваги на таких хворих людей. <...> Але не в світлі нещодавніх подій — зараз таких хворих людей треба садити, садити надовго, «каби другим не повадно било», й щоб навіть на рублі не спокушались.

УКРАЇНЕць

Цікаво, чи підтримує президент Ющенко позицію свого «секретаря». Виглядає жахливо, адже в згаданому всіма Криму ні про геноцид, ні про незалежність мова не йде. Найприкріше, що Москва використовує для цього Церкву. В наших братів-християн нічого святого не залишилося!!!

Свої зауваги та коментарі до статей Ви можете залишати в блізі **Тижня** — ut-magazine. livejournal.com та на нашому сайті www.ut.net.ua

БОГДАН БУТКЕВИЧ
журналіст відділу розслідувань

Колише вітер прапор на сільраді...

Сподіваюся, всі пам'ятають цей рядок із безсмертної пісні «Наркомани на городі» не менш безсмертних «Братів Гадюкіних»? Та мова піде не про «гадів» і не про наркотику. А про казкову країну під назвою «Забаложжя». Себто, Закарпаття. Бо говорючи зараз слово Закарпаття, можна зразу говорити й слово «Балога».

Тож, уявіть собі місто Сваляву. Будинок районної ради. На ньому замість цілком жовто-блакитного прапора висить якась неоконкретна вигляду ганчірка-«аквафреш». Тобто, майже російський трикоколор — тільки перевернутий. Ще й із бурим ведмедем. От тільки балалайки немає. Питаю в шофера таксівки — що воно таке? «Та то русинський прапор», — відповів чолов'яга. Дивуюся — а що він робить на українській державній установі? «А це ти краще у Віті спитай», — підморгує гуцулоподібний вусань.

Довелося трохи згодом проїжджати через Берегівський район, у якому більше 80% населення складають етнічні угорці. Звичайно, трохи дикуваті виглядали таблички з назвами населених пунктів виключно угорською мовою — але ж толерантність, європейські цінності тощо. Та коли на школі —

нагадаю, установі, що фінансується з українського державного бюджету — в центрі великого села я побачив замість українського прапора угорський, то відчув себе якось химерно: коли це я встиг перетнути кордон? Той самий водій посміхається: «Віктор Іванович дозволив — адже угорці в обласній голосують як треба».

Та зовсім весело стало, коли науковий директор Ужгородського музею Павло Федака розповів: «На грудневій сесії минулого року мав бути прийнятий традиційний, ще з XVIII-го століття, синьо-жовтий прапор Закарпаття. Було видно, яким блідим і нерішучим виглядав голова ради Кічківський, як він намагається максимально відтягнути це питання. Й раптом до нього підбігає секретар із телефоном. Кічківський одразу встає, щось запопадливо говорить у трубку, потім підморгує кудись у залу. Далі два виступи — від місцевої Партії регіонів і угорської громади — з вимогою перенести розгляд цього проекту. Звичайно, так, врешті-решт, і стається. Це при тому, що комісія по розробці прапора працювала цілий рік і пропозиція пройшла всі етапи розгляду». Наостанок питання на записку: хто ж дзвонив голові обласної?

Редакційна рада: Анатолій Бондаренко, Кирило Галушко, Роман Кульчинський, Юрій Макаров, Лідія Смола, Олексій Сокирко, Роман Цуприк

АДРЕСА «ТИЖНЯ»

Листи надсилайте за адресою: 03040, Київ, вул. Васильківська, 2а
Телефонуйте: (044) 503-3740; факсуйте: (044) 503-3740
E-mail: office@ut.net.ua

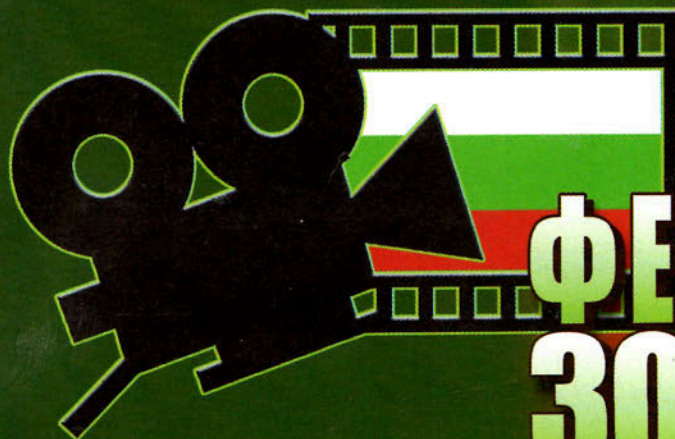
Редакція залишає за собою право на літпредагування надісланих матеріалів без узгодження з автором. Рукописи не повертаються й не рецензуються.

ЗА ПІДТРИМКИ ПОСОЛЬСТВА РЕСПУБЛІКИ БОЛГАРІЯ В УКРАЇНІ
ТА НАЦІОНАЛЬНОГО КІНОЦЕНТРУ БОЛГАРІЇ

представляє:

ФЕСТИВАЛЬ ЗОЛОТОГО БОЛГАРСЬКОГО КІНО

26 - 30 ВЕРЕСНЯ

кінотеатр "Жовтень"

тел. 417-27-02

Організатор:

Розміщує:

Генеральний
інформаційний
партнер:

Генеральний
медіа партнер:

Головний
кінопартнер:

Інформаційні партнери:

Справжні гроші...

СПІЛКУВАВСЯ Юрій Макаров

Генеральний директор Національного художнього музею України Анатолій Мельник сподівається здивувати світ нашим мистецтвом

Розмова з Анатолієм Мельником почалася під знаком сумної звістки: недобудовану виставкову залу по вулиці Інститутській, що належала музею, віддано в приватні руки під якийсь клуб. Планам розширення експозиції та подальшої виставкової діяльності покладено край.

У.Т.: Скажіть, як ви ставитесь до приватних ініціатив?

— Я поважаю приватну власність. Нині шукаю можливість видання альбомів, книг, журналів. Це ж ми вперше частково використовуємо кошти держави на десятий номер жур-

налу «Музейний провулок», дотепер він видавався за рахунок наших меценатів, але ми збільшуємо наклад — було 1000 примірників, зараз уже буде 3000. Ми вибудовуємо такий принцип використання коштів, щоб зробити журнал чи альбом якомога цікавішим, тоді він матиме попит. Гроші мають повертатися та знову працювати.

У.Т.: І це вдається?

— Так. Ми зараз зробили проект «Мистецька бібліотека», у дев'ять областей уже віддали на 50 бібліотек по 15 альбомів. Полтава отримала, Дніпропетровськ, Хмельницький, Рівне, Луцьк, Івано-Франківськ, Закарпаття, Крим... бібліотеки не мають можливостей купити книгу, яка коштує десь за 250 грн. Але ми дуже зацікавлені, щоби вони мали такі альбоми. Тож намагаємося так проводити програму, аби наступного року здійснити 12–13 монументальних проєктів. Ось є альбом «Національний музей України», робимо два альбоми графіки, там 600–700 ілюстрацій. В Україні нічого подібного ще не було.

У.Т.: У вашій видавничій діяльності імпульс, передусім, просвіт-

ницький, чи є прагматика, тобто, розкручування бренду музею?

— Просвітницька — це дуже важливо, бо формується новий українець. Раніше в школі все вибудовувалося на ідеології, а методології, яка б говорила про предмет мистецтва, про образ, вчила мислити через малювання, не було. Я вважаю, що наші видання — це не просто ілюстративний матеріал, ми друкуємо дослідницькі роботи. Музей зараз став науково-методичним центром і, що найголовніше, ми своїми альбомами представляємо на міжнародному рівні українське мистецтво, починаємо співпрацювати з кращими світовими музеями. Бо коли ти приходиш і розповідаєш, що в тебе є, а не можеш показати, це дуже погано. А правильна книга зрозуміла справжнім фахівцям.

УКРАЇНА НА CHRISTIE'S

У.Т.: Що змінилося у ваших відносинах з іноземними колегами, відколи ви стали директором і зайнялися видавничою справою?

— Досягнуто порозуміння між музеями. Зараз ми досі до такої самої вагової категорії, можемо йти на співпрацю з будь-яким із найвидатніших музеїв світу. Коли в

| ВПРИТУЛ |

ФОТО: АНДРИЙ ПОМАКІН

«Твори українських художників вже коштують справжні гроші»

ФОТО: АНДРІЙ ПОМАКІН

БІОГРАФІЧНА НОТА

Мельник Анатолій Іванович народився 28 серпня 1953 року Український поліграфічний інститут імені Івана Федорова у Львові закінчив у 1988 році, фах: художник-графік; Хмельницький інститут регіонального управління та права закінчив у 2003 році, фах: правознавець; 1987–1997 роки – директор Обласного художнього музею, м. Хмельницький; 1997–1998 роки – заступник директора Хмельницького обласного орендного ремонтно-виробничого комбінату; 1998–2000 роки – заступник голови Хмельницької облдержадміністрації; З 2000 року – генеральний директор Національного художнього музею України; Заслужений працівник культури, нагороджений Орденом за заслуги III ступеня; Учасник багатьох республіканських і всесоюзних виставок. Перша персональна виставка відбуватиметься в Будинку художника з 29 жовтня по 15 листопада поточного року.

мене була зустріч із генеральним директором Національного музею у Вашингтоні, ми виклали з десятком наших альбомів англійською мовою, й одразу стало зрозуміло, що Україна має своє мистецтво, свої величезні скарби. Я впевнений, що воно сьогоднішнє цінніше за сучасне мистецтво Заходу, тому що в нас з'явилася свобода. А мистецтво без свободи як і без школи, неможливе. Французи колись мали свободу, а

потім уже дотягували до школи. А в нас прекрасна академічна школа, як західна, так і східна.

У.Т.: Ви кажете, є школа, є свобода, але ж важливо, щоб тобі було що сказати. Й щоби була неможливість не сказати.

– Немає пророків у своїй вітчизні. Сьогодні вже працюють бізнесові правила гри. Я не хотів би проводити межу між тим, що є високим мистецтвом, і тим, що вважається високим мистецтвом. У своїй державі легко це зрозуміти, бо немає жорстких впливів. Тут ти можеш виставлятися. А от кудись поїхати, показати свої твори, – то в цьому разі за тобою має хтось бути, якась галерея. Бо музеї до цього ставляться консервативно, й це нормальне явище. Вони вперед пропускають аукціони, галереї. Бізнесмен, який має великі гроші, хоче перевести їх в інший вимір. І входить у той умовний мистецький світ. Мистецтво ж народжується не саме собою, його хтось запліднює. Це, мабуть, середовище, в якому існують художники, й воно зараз дуже хороше. В найближчі 10–15 років Україна буде в центрі уваги зі своїми художніми роботами. От зараз із Лондона приїздили, відібрали більше 100 творів для аукціону Christie's. І то тільки початок.

У.Т.: Це буде винятково українське мистецтво?

– Так, винятково українське. Дуже добре, коли мистецтво з'являється ніби знезапек. Ніхто того не

чекав, що наші 1920–1930-ті роки стануть такою сенсацією. Влада знищувала ці твори, а вони найяскравіше відтворюють той період, тому зараз це так усіх цікавить. Цікаве те, що відображає ментальність.

МИСТЕЦЬКИЙ БАРТЕР

У.Т.: Ви говорите про зміст. А є ще формальні речі. В сучасному українському мистецтві два незалежні полюси. З одного боку, вся група художників contemporary art'у, які гуртуються навколо Центру Пінчука; дай, Боже, їм здоров'я, а з іншого боку, є Сергій Поярков, Олег Пінчук, Євгенія Гапчинська, й це зовсім інший контекст. І в людини, яка приходить з вулиці інвестувати, немає системи координат. Яким чином вона може отримати уявлення про те, що добре, а що погано? Яка в цьому роль Національного музею?

– От колись продавалися такі «реготунчики»: вмикали, воно починало сміятися, а людина – за ним. Я не хочу сказати, що всі ці художники в Пінчука чи в інших галереях – погані художники, ні в якому разі. Та, як на мене, коли художник потрапляє на шалений публічний екран, він підпадає одразу під вплив свого успіху, й у нього народжується думка – все, що він робить, це геніально. А так не буває. Якщо із 500 робіт 10 геніальних, це дуже-дуже добре. Хоча слово «геніальний», мабуть не можна вживати за життя художника. А от мистецтво, яке досліджує національний музей... Ми тут маємо трошки інший підхід. Для нас найголовніше, щоб митець умів влучно створити в своєму часі свій світ. І він не знає, створив він його чи ні. Ми ніколи не замовляємо художникам твори. Це не входить у правила жодного музею світу – замовляти. Для історичного музею це можливо, для художнього – ніколи. Ми були в майстерні тернопільського художника Дмитра Стецька. Я коли в нього буваю, шалію: ну що ж то за Боже провидіння таке, яке осінило цю людину та ще й надовго. Як він перевертає весь світ, який він різний... Ми все спрощуємо, робимо літературним. Я не хочу образити цим словом літераторів. Образотворче мистецтво не має роз'яснювати. Якщо тобі вдається щось зробити, нічого не пояснюючи, оце і є мистецтво.

У.Т.: Розкажіть про ці дійсно сенсаційні виставки, які відбулися за останні роки, коли ви стали директором...

— Зрозумійте, це важливо для України. А от для музею я підняв би планку набагато вище. Проблема не в тому, що ми чогось не можемо прийняти як фахівці-музейники, проблема в тому, що немає належних умов. Музей, на жаль, не може зараз повноцінно існувати навіть для України. Нас дуже чекають на Заході, ми їм цікаві, голландці вже надивилися на Ван Гога й Рембрандта, а нам до себе привезти Рембрандта цікаво... Там держава побудована на музеях, на мистецтві, там сформовано певну філософію, там вся нація аристократична, бо має всесвітньо відомих геніїв. Італія так само. Й Україна має. Наше мистецтво може стати таким виміром, щоб наше населення завдяки йому стало нацією. Дитина йде до школи й має здобути там частину світогляду, складову високого мистецтва. Мистецтво, яке не повторює те, що було, яке високопрофесійне, нове, яке творить світ свого часу. Вважа-

ється, що законодавцями моди є звичай, та ж ми не можемо відірвати спорт від музики, від літератури. Всі ці фрагменти об'єднуються в якусь величну картину, про яку ми можемо сказати: ця людина жила в XXI столітті, бо вона отримала ці фрагменти новизни, яких до XXI століття ще не було. Гойя, Пікассо, Піросмані, український портрет — усі ці виставки знакові. Розвиваються наші закордонні відносини й, головне, що ми їх використовуємо, щоби знайти світ з українським мистецтвом, у першу чергу. Тому й проводимо акції безкоштовного відвідування постійної експозиції, а плату за перегляд виставок підвищуємо.

У.Т.: У вас є список наступних п'яти українських художників, яких ви будете ретроспективно виставляти?

— Я б не хотів зараз говорити про персоналї. Декілька імен розглядається, і тут музей має свій інтерес.

Держава не виділяє грошей на придбання нових творів і, якщо художника вже немає серед живих, ми намагаємося бути з родиною в певних стосунках, щоби, зробивши послугу щодо персональної виставки, друкованої продукції, отримати у фонди музею певну роботу. Мистецькі родини зазвичай не думають тільки про гроші. Й художники, і їхні сім'ї

«Завдяки нашому мистецтву ми можемо стати нацією»

знають, що роботи краще зберігатимуться у музеї. Взагалі художники дуже часто відмовляються від заробітчанства,

від суміжних професій, де можна було би спокійно матеріально існувати. Все ж віддається перевага мистецькому життю. Зараз може вперше твори українських художників уже коштують справжні гроші. У нас в Україні навіть більші гроші, ніж на Заході. Це стосується саме творів українських художників. Це вже бізнес. От, як заявили, що нафта подорожчає, на Заході піднімають ціну на бензин на 0,5%, а в нас одразу на 5%. В мистецтві те саме. ■

«Ні, не однаково мені!» Маніфестація небайдужості

Хто бував за кордоном не тільки як турист, тому знайоме гостре відчуття самоідентифікації: коли раптом розумієш, що ти не лише за паспортом українець, а й за манерою вітатися, сміятися чи чаркувати.

Громадський рух «Не будь байдужим!» (або ж просто НББ) уже не вперше за свідчує це в акціях, сутність яких розкриває мотто: «Зробимо країну Україною!» Наразі активіст НББ Сергій Пархоменко-Багрянний, як і кілька його колег, їздить теренами Неньки з новим проектом «Мазепа. Made in Ukraine». Рух НББ безкоштовно розповсюджує серед молодіжних лідерів думки книги Ольги Ковалевської «Іван Мазепа в запитаннях і відповідях». Й окрім цього, проводить конкурс творів з-поміж учнів 8–12 класів навчальних закладів України на тему: «Хто для мене Іван Мазепа?», що відповідає навчальній програмі з історії України старших класів.

Тижень разом з Рухом НББ днями побували із «Мазепою. Made in Ukraine» у

містах, за якими поки що тримається репутація російськомовних — у Дніпропетровську й Запоріжжі. Приємно, що цей вояж сприймався там із цікавістю й симпатією, хоча, скажімо, у Дніпропетровську не обійшлося без гострої дискусії «мазепинців» з «анафемствуючими». «Мазепа був харизматичним діячем своєї епохи», — визнає Сергій Пархоменко-Багрянний. І це ще більше стимулює його до продовження акції.

«Проект присвячено 300-річчю виступу гетьмана Івана Мазепи за незалежність України», — каже пан Сергій. — Нас уже підтримали музиканти: Олег Скрипка і гурт «ВВ», гурти «ТНМК», «Mad Heads XL», зірки спорту: Ірина Мерлені та Українська організація кіокушинкай карате «Тезука-Груп», а також відомий телеведучий Юрій Макаров. Крім цього, у втіленні задуму задіяно чимало волонтерів. Вони доправляють тисячі примірників книги історика Ольги Ковалевської до шкіл приблизно у 40 містах України.

Ближчим часом, а саме **4 жовтня Громадський рух «Не будь байдужим!» планує провести великий гала-концерт у столичному Палаці спорту, в якому візьмуть участь вищезгадані зірки.**

Що ж, боротьба за незалежність у нинішніх умовах — це насамперед виснажливі щоденні змагання з самими собою. Й наші міста не «русифіковані» — про що співає Тарас Чубай у невмирущому хіті «Вона» — а все ще «советизовані», мічені тоталітарним п'ятикутником безбатченківства.

Комусь, може, байдуже, якою мовою читати в ресторані меню й на фондовому ринку котування, байдуже, чому Мазепа помер не на батьківщині, а у Молдові. Але рух НББ разом з **Тижнем** приєднуються до думки Тараса Шевченка: «Ні, не однаково мені!»

Подробиці цієї акції — на електронній сторінці ВГО «Громадський рух «Не будь байдужим!» www.nbb.com.ua.

СВІТ очима ре

АВТОР: Антон Зікора

**Мертва мова,
як одна з характерних
рис знайшла місце
на шпальтах
партійної преси**

Ви, напевно, вже помітили, що регіонал — це не партійна приналежність, регіонал — це система поглядів на світобудову й стан душі. Причому засоби масової інформації Партії регіонів — блакитні очі цієї самої душі. Сьогодні ми не говоритимемо про телеканал «Україна» й газету «Сьогодні», достатньо професійні ресурси, що належать прихильникам Януковича. Зараз мова винятково про ресурси партійні.

Газета «Время регіонів», орган видання ПР, що недавно з'явилася на світ, — одне з найжирніших партійних видань в Україні. Воно виходить на восьми шпальтах формату А2 (як газета «Правда»), кожна з яких — глянцева. Купити перший номер газети у звичайних київських кіосках виявилось справою зовсім не простою: «Такої навіть не знаємо», — відповідали мені продавці. Дістати кілька номерів видання можна було тільки в штабі партії — кінотеатрі «Зоряний». Причому охоронець, який давав мені газету (безкоштовно, а не за гривню, така її вартість), сказав, що десь у природі вже є другий номер. Але поки його не бачили навіть партійці.

СЛОВО — АНДРОЇДОВІ

Отже, передовиця першого номера належить перу самого Януковича й називається «Три кроки, які треба терміново зробити, щоб ступити на шлях стабільності та розвитку». Як справжній опозиціонер Віктор Федорович несхвально відгукується про дії «помаранчевої» влади. Особливо це стосується галузей економіки й зовнішньої політики. З першим зрозуміло: інфляція в країні

зростає, виробництво спадає. В зовнішній політиці Віктора Федоровича не влаштовує позиція України щодо грузинсько-російського конфлікту. Головний регіонал критикує заяви Києва, спрямовані на підтримку Тбілісі. При цьому проросійський Віктор Федорович уживає словосполучення «Південний Кавказ», що можна вважати смисловою помилкою. «Південний Кавказ» — поняття, котре внесене антимосковськими силами. Справжні російські патріоти вдаються до слова «Закавказзя» («Все Закавказзя повинно палахкотіти сьогодні», — Владімір Жириновскій в інтерв'ю радіостанції «Ехо Москви» 23 листопада 2003 року).

На завершення Віктор Федорович пропонує: по-перше, обговорити ситуацію з Росією, по-друге,

визнати, що правлячої коаліції не існує, по-третє, домовитися щодо внесення змін до Конституції, щоб усунути двовладдя. Цікава стаття й пропозиції конструктивні, тільки все дуже нагадує «10 кроків назустріч людям» Віктора Ющенка. Шкода, що й гонорарів за свій лист Янукович не отримає: «Три кроки» передруковано з газети «Дзеркало тижня».

З «Времени регіонів» можна дізнатися ще багато цікавого. Наприклад, у рубриці «Це по-нашому!» вміщено статтю «Бібліотека — кращій подарунок», в якій повідомляється, що в Харкові з'явиться бібліотека суспільно-політичної літератури. Передбачається, що заклад займатиме площу 7000 м², пропускна спроможність становитиме — 2 тисячі осіб на день. Тут запрацює найбільший у Східній Європі ком-

гіонала

Прихильниця ПР
дивиться на світ за допомогою
спеціальних фільтрів

ФОТО: ВАЛЕНТИН ДИРМАН

«Сьогодні», де з ранку до ночі працює величезний штат бульварних журналістів, становить всього близько 700 000 екземплярів на тиждень? Невже люди почнуть купувати «Время регіонів» за надруковані в ній документи партії, як це було зроблено в першому номері, де три сторінки займає Програма регіоналів?

А може, простий споживач, навіть співчуваючий біло-блакитним, викладе гривню за одкровення Кінаха? «Цінності, які є національним надбанням — безпека, економічна стабільність, правова захищеність, стратегія розвитку, спадкоємність влади, — перетворилися на аргументи нескінченних політичних суперечок, методи реалізації авантюрних політичних кампаній або ж прагнення створити більше сприятливих стартових умов для майбутніх президентських виборів», — хто-небудь дочитав це до кінця? Ні? А це, між іншим, лише одне речення, й саме за талант породжувати таке Апатолій Кирилович заслужив прізвисько андроїд.

Ілюстрації тут теж не найпривабливіші, їхня лєвова частка — пісні обличчя лідерів ПР. Як редакція збирається все це продавати чи навіть роздавати, — не знаю.

АКТИВІСТКА, КОМСОМОЛКА Й ПРОСТО КРАСУНЯ!

На відміну від всеукраїнської газети «Время регіонів», видання «Время регіонів Харківщини» намагається бути цікавим й актуальним. Так, тема 36-го випуску (він же 135-й) присвячена вибухам на вій-

У рубриці «Колонка редактора» Ольга Сівцова тихо зловтішається з приводу розколу в НС-НУ та застерігає від подібної долі свою партію. Також на шпальтах видання повідомляється про доброту й безкорисливість Близнюківської районної організації ПР, яка щорічно дарує 27-ми школам району по волейбольному та футбольному м'ячу. Окрема колонка в газеті присвячена привітанням членам партії — в основному депутатам міської, районної та обласної рад. Враховуючи той факт, що Харківщина — один з оплотів ПР, шпальта не пустує.

Але, як повелося, найцікавіша сторінка — остання, де гарячі прихильники Партії регіонів можуть зустрітися з прекрасним. Виявляється, газета влаштовує конкурс «Краса регіону», до участі в якому запрошуються всі мешканки міста і області. Про одну з учасниць заходу — Антоніну Калишенко — стаття «За внучку червоніти не доводиться!» Голова Покотилівської громадської приймальні Партії регіонів Лідія Таранець знайомить читачів зі своєю онукою Тонею. На фото — миловидна студентка, яка весь вільний час присвячує освіті й участі в акціях регіоналів. А минулого року, за словами бабусі, активістка, комсомолка й просто красуня сама вступила в ПР. «Якщо в партію йде молодь — за нею майбутнє», — глибокодумно заявляє газета. Проте в конкурсі можуть взяти участь всі охочі старші 18-ти років, тому не можна заперечувати участі в ньому і самої бабусі.

Партійний сайт регіоналів — www.partyofregions.org.ua — мало чим відрізняється від сайтів інших партій. Він двомовний, тільки не українсько-англійський, а російсько-український. Тоді як інтернет-ресурс «Опозиційного уряду Укра-

На шпальтах своїх видань регіонали плекають культ особи Євгена Кушнарєва

п'ютерний зал — на 350 місць. Бібліотека носитиме ім'я... Євгена Кушнарєва, убитого під час полювання на кабана.

Взагалі культ особи цього покійного народного депутата — одна з основних тем ЗМІ біло-блакитних. Наприклад, на першій шпальті «Времени регіонів» наведено думки простих читачів. Серед них є і таке: «Це ще стверджував покійний Євген Кушнарєв — Україна має бути федеральною!» На думку спадає аналогія з Хорстом Весселем, якого підстрілили в п'яній бійці.

Але що найбільше вражає у виданнях регіоналів, це їх наївність. Наразі газета видається накладом 10 тис. примірників, редакція ж обіцяє мільйон. Цікаво, де вони візьмуть цих читачів, якщо навіть загальний середній наклад тієї самої

ськових складах у Лозовій, у зв'язку з чим місцеві депутати на сторінках видання імітують бурхливу діяльність. Вони вимагають допомоги постраждалим, погрожують комусь пікетами тощо.

їни» www.okm.com.ua, на який є посилавання з партійного, має повноцінний варіант державною мовою. Вочевидь це має свідчити про те, що регіонали збираються повернутися в Кабінет Міністрів. ■

Бурхливе ЖИТТЯ МОНОЛІТУ

АВТОР: Анна Бабінець

**Фірташ утримує
Ахметова, а «київські»
витискають
«донецьких»...
Тиждень з'ясовував,
що насправді
відбувається
у Партії регіонів**

Коли починала формуватися Партія регіонів у нинішньому вигляді, головною умовою було створення саме партії — «великої та могутньої». Блоки надто строкаті та крихкі, необхідний був моноліт. Під час останніх декількох виборів до Верховної Ради ПР поглинула кілька дрібних політичних сил: «Нову демократію» Кушнарьова, «Трудову Україну» Коновалюка тощо. Подвійну партійність тут не вітали — це могло зашкодити

створенню іміджу єдиної, гарно структурованої партії. Монолітний каркас було збудовано, та це не вберегло структуру від кризи.

«Непорозуміння всередині партії завжди були, просто це ніколи не виносилось на публіку. Засідання керівництва часто відбувалися в закритому режимі. Те, що тепер усі обговорюють розкол у ПР, не випадковість. Усе це свідомий «злив» інформації», — повідомляє **Тижню** людина, добре знайома зі структурою ПР.

Справді, останнім часом регіонали, що називається, перейшли на особистості. Лідер партії Віктор Янукович на хвилі емоцій виключив із партійних лав Раїсу Богатирьову, а права рука Ахметова Борис Колесников назвав клоуном і казнокрадом колегу — партійця Дмитра Табачника. На додачу минулими вихідними харківські регіонали змінили лідера обласної організації. Красномовний (у негативному сенсі цього слова) Василь Салигін, який також є головою облради, був усунений із посади лідера облорганіза-

ції ПР тому, що «використовував ресурси партії в особистих цілях». Його наступником став Дмитро Шенцев — той самий, помічник якого випадково застрелив під час полювання пана Кушнарьова.

Такого розгулу демократії у лавах біло-блакитних ще не було. Обізнані люди кажуть, що вся справа в грошах. Майже півроку тому в партії змінився магістральний фінансист — існує версія, що замість Ріната Ахметова ним став співвласник РосУкрЕнерго Дмитро Фірташ. Останнім часом Ахметов спонсорував лише деякі партійні заходи, а після виключення Богатирьової взагалі припинив фінансування. «Фірташу потрібні гарантії, що бізнес, який він має в Україні, й надалі даватиме йому стабільний прибуток. Янукович, у разі обрання [президентом], готовий такі гарантії йому дати», — пояснює **Тижню** можливі мотиви Фірташа один із регіоналів. Щодо Ахметова, ходили чутки, що він має намір замінити лідера партії Януковича на пані Богатирьову. Віктор Федорович виявився спритнішим за Ріната Леонідовича. Кажуть, саме образа Ахметова вже породила «клоуна-казнокрада» і ще породить багато цікавих персонажів «біло-блакитної» реальності.

Та повернімося до фінансування Партії регіонів. Наші джерела стверджують, що російських грошей у партійній казні майже немає. «Десь 80—90% коштів надходять від Фірташа, також фінансують [Ангрії] Ключев і [Юрій] Бойко», — припускає наш співрозмовник. Така схема фінансування має зберегтися принаймні до президентських виборів. Хоча не слід забувати: преса й експерти періодично заявляють, що Фірташ — лише номінальний власник РосУкрЕнерго, тоді як справжні ховаються за кремлівськими стінами.

ЕКСКЛЮЗИВ

Брила льоду

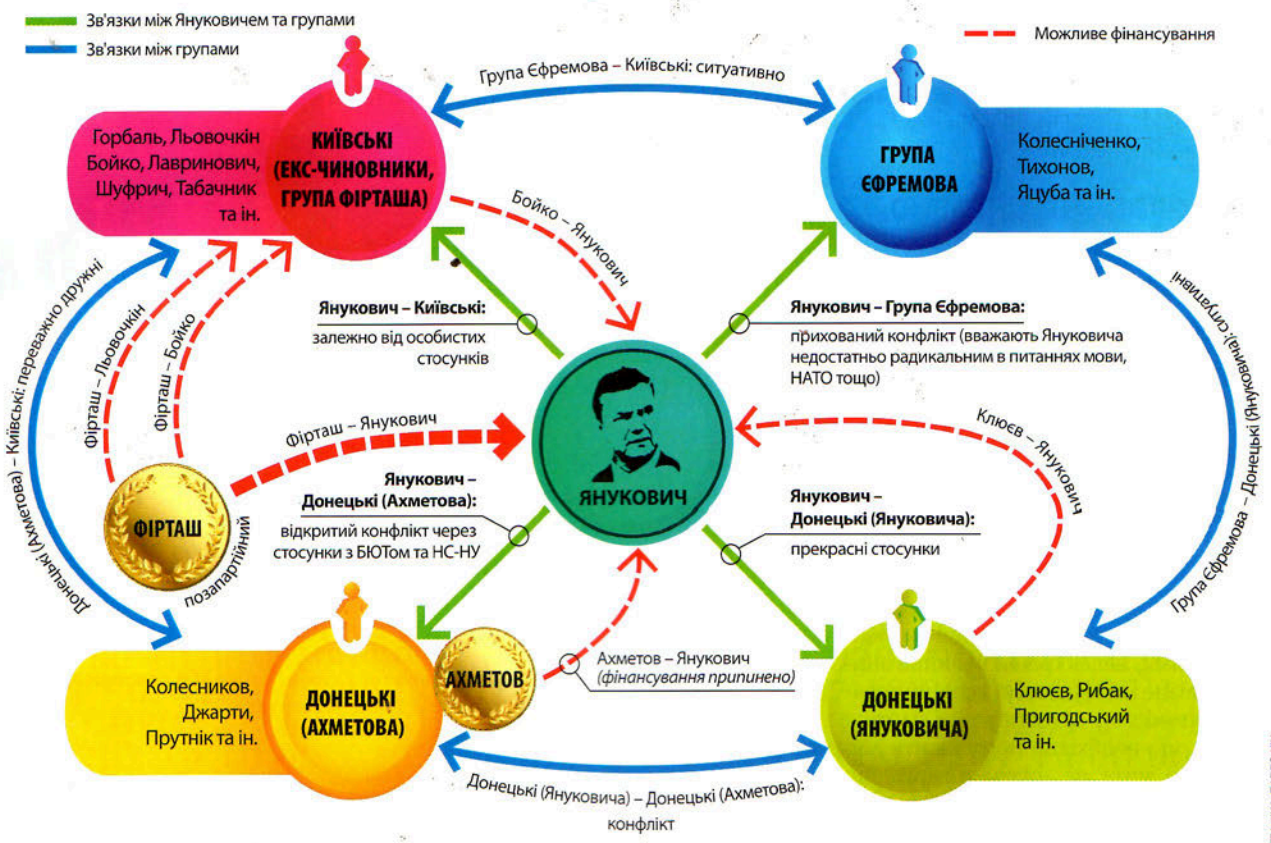
Партія регіонів увійшла в затьмнену депресію: у неї зруйнована ідеологія розвитку, рішення приймаються для обслуговування політичної кар'єри Віктора Януковича. Партія переживає початок серйозної та глибокої кризи, вона розгубилася в геополітичних координатах і неправильно оцінює зміни в світовій політиці. А у внутрішній політиці використовує небезпечні ідеї, що базуються на протистоянні захід-схід. Уявіть: брила льоду, яка пливе по ріці, світить сонце. Зовні брила яка? Блищить, гарна, велика, жодних тріщин не видно. Та весна бере своє. Перед Партією регіонів стоїть колосальний виклик. Внутрішня дискусія в нас завжди була, вона мобілізувала, надихала, допомагала кристалізувати дійсно-еди-

РАІСА БОГАТИРЬОВА
секретар РНБО,
в минулому один із лідерів ПР

ний погляд. А тепер думка, відмінна від інших, уже сприймається як повстання декабристів із відповідними наслідками.

ПАРТІЯ РЕГІОНІВ: групи та зв'язки між ними

ГРАФІК: ПАВЛО ПІЦ

«МІЖРЕГІОНАЛЬНІ» ВІЙНИ

Та поділ Партії регіонів на «групу Ахметова» та «групу Януковича» є надто спрощеним. Наразі в партії сформувалася та стрімко поповнюється так звана київська група. Крім головного столичного регіонала Василя Горбала та його команди, до неї також належать «недонецькі» регіонали: Юрій Бойко (довірена особа Фірташа), Сергій Львовчкін, Андрій Деркач, Сергій Ківалов, Анатолій Кінах, Нестор Шуфріч, Інна Богословська та інші. Тобто саме ті персоналії, які свого часу були закликані в лави ПР для того, щоб зміцнити монолітний фасад партії. Вони більшою мірою є загальнонаціональними політиками, тому «не відчують Донбас», не так активно агітують за російську мову та проти НАТО. Цю групу також можна назвати чиновницькою. Вона сформувалася в часи останнього прем'єрства Януковича. Подейкують, багато з цих людей мають особисті контакти в Москві.

Маємо також четверту групу в лавах біло-блакитних, яка тільки починає формуватися, але, за сло-

вами самих регіоналів, має великий потенціал. Це група Єфремова, чи «луганські», як їх зазвичай називають у партії. Нагадаємо, Олександр Єфремов вісім років був губернатором Луганщини, а зараз є заступником голови ПР. 2004 року він виступив ініціатором славнозвісного з'їзду Партії регіонів у Северодонецьку. Його називають головним ідеологом партії. Наші джерела вказують на давній конфлікт Єфремова та Януковича, який наразі є прихованим. Проте після усунення Раїси Богатирьової з керівних посад партії, значно зросла кількість тих, хто розглядають пана Єфремова як основного претендента на посаду голови партії (після президентських виборів, не зважаючи на результат). Зараз група Єфремова, до якої належать найбільш проросійсько налаштовані «яструби», поміж яких професійний борець з українською мовою Вадим Колесніченко, экс-голова Луганської облради Віктор Тихонов і соратник Кучми Володимир Яцуба, не надто кількісна та впливова – наразі вони шукають

серйозної та стабільної фінансової підтримки.

Втім, попри бурхливе життя колись монолітної структури, серйозних кадрових змін у партії очікувати не варто. За повідомленнями наших джерел, найближчим часом із партії можуть піти кілька функціонерів, які прийшли з Раїсою Богатирьовою. В іншому каркас залишиться непохитним. На запитання, чи піде Рінат Ахметов із партії, наш співрозмовник відповів, що ні: «в цьому немає сенсу, він донецький, його так сприймають, тому він залишиться в ПР». Виходить пікантна ситуація: Фірташ утримує Ахметова як члена партії.

Найімовірніше, до президентських виборів структура ПР вибудовуватиметься під нинішнього лідера Віктора Януковича. Проте «закляті друзі», які наразі є однопартійцями пана Януковича, й надалі виноситимуть сміття з хати. Можливо, доти, поки лідер ПР не вижене їх із ними ж створеної партії, як це сталося з Богатирьовою. Тоді почнеться не прихована, справжня війна – «міжрегіональна». ■

І вся лобістська рать...

АВТОРИ: Сергій Лук'ячук,
Анатолій Бондаренко

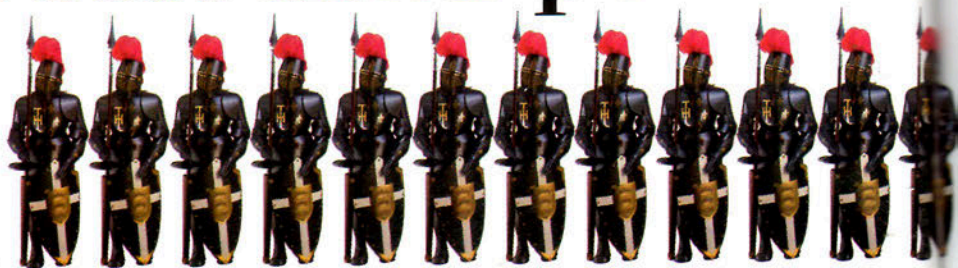
**У парламенті активно
проштовхується закон,
котрий може негативно
вплинути на репутацію
України**

Верховна Рада проголосувала за внесення змін до Закону України «Про митний тариф» ще на початку літа. У зв'язку зі вступом України до Всесвітньої Торговельної Організації (ВТО), згідно з підписаними зобов'язаннями, наша країна повинна знизити ввізні мита на сотні позицій товарів. Натомість у законопроекті йдеться про те, що необхідно продовжити дію високого мита на низку товарів, що ввозяться на територію України з інших країн, до 2009 року.

Оптимісти кажуть, що таким чином Рада захищає «національного виробника», а циніки стверджують, що перед нами типовий приклад лобізму – у Раді знаходяться власники бізнесів, яких стосується цей закон. Наприклад, депутат від БЮТу Таріел Васадзе – власник УкрАвто, чи його колега з ПР Дмитро Святаш – власник корпорації «АІС», швидше за все, були би не проти, якщо замість чинної ставки в 10% мита на автомобілі, вона знову зросла би до 25%. А з нею й ціна на імпортні авто.

Одразу після прийняття у ВР президент Віктор Ющенко наклав на закон вето. Якщо законопроект все-таки пройде, репутація України як торговельного партнера постраждає. В разі, коли хоча б одна країна ВТО висловить нам свої претензії, Україна буде змушена виплатити грошову компенсацію й усе одно скасувати прийнятий закон.

Однак імовірно, що все станеться саме за таким сценарієм. Занадто багато депутатів у ВР зацікавлені в тому, щоб закон пройшов і мита залишились високими. На ілюстрації ви можете побачити, які саме продукти виробляються підприємствами, пов'язаними з лобістами. ■

РОЗШИФРОВКА КОЛЬОРІВ ДО МАЛЮНКА З ЦИФРОВИМИ КОДАМИ ТОВАРІВ ПРАВОРУЧ

М'ясо великої рогатої худоби, свіже або охолоджене – відруби, обвалені туші, четвертини

М'ясо великої рогатої худоби, заморожене – четвертини туш

Свинина, свіжа, охолоджена або морожена

Баранина або козлятина, свіжа, охолоджена або морожена

Їстівні субпродукти великої рогатої худоби, свиней, овець, кіз, коней, віслуків, мулів або лошаків, свіжі, охолоджені або заморожені

М'ясо та їстівні субпродукти свійської птиці: курей свійських (*Gallus domesticus*), індиків, качок, гусей або пєсарок

М'ясо та їстівні м'ясні субпродукти, солоні або в розсолі, сушені або копчені; їстівне борошно з м'яса або м'ясних субпродуктів

Частини тушок і субпродукти індиків та курей

Какао-шоколад

Вина

Автобуси, автомобілі легкові, вантажно-пасажирські, вантажівки, автомобілі-фургони, гоночні автомобілі

| ВПРИТУЛ |

КОДИ ТОВАРІВ, ДЛЯ ЯКИХ ПЛАНУЄТЬСЯ ЗБЕРІГТИ ВИСОКЕ МИТО

0201 20 20 00, 0201 20 90 00, 0201 30 00 00, 0202 20 90 00, 0202 30 10 00, 0202 30 90 00, 0203 11 90 00, 0203 12 90 00, 0203 19 55 00, 0203 19 59 00, 0203 19 90 00, 0203 22 90 00, 0203 29 55 00, 0203 29 59 00, 0203 29 90 00, 0204 22 90 00, 0204 23 00 00, 0204 42 90 00, 0204 43 10 00, 0204 43 90 00, 0204 50 39 00, 0204 50 79 00, 0206 10 10 00, 0206 10 91 00, 0206 10 95 00, 0206 10 99 00, 0206 22 00 00, 0206 29 10 00, 0206 29 91 00, 0206 29 99 00, 0206 30 00 00, 0206 41 00 00, 0206 49 20 00, 0206 49 80 00, 0206 80 10 00, 0206 80 91 00, 0206 80 99 00, 0206 90 10 00, 0206 90 91 00, 0206 90 99 00, 0207 13 10 00, 0207 13 30 00, 0207 13 40 00, 0207 13 60 00, 0207 13 70 00, 0207 13 91 00, 0207 13 99 00, 0207 14 10 00, 0207 14 30 00, 0207 14 40 00, 0207 14 60 00, 0207 14 70 00, 0207 14 91 00, 0207 14 99 00, 0207 26 10 00, 0207 26 30 00, 0207 26 40 00, 0207 26 60 00, 0207 26 70 00, 0207 26 80 00, 0207 26 91 00, 0207 26 99 00, 0207 27 10 00, 0207 27 30 00, 0207 27 40 00, 0207 27 60 00, 0207 27 70 00, 0207 27 80 00, 0207 27 91 00, 0207 27 99 00, 0207 34 10 00, 0207 34 90 00, 0207 35 11 00, 0207 35 15 00, 0207 35 31 00, 0207 35 41 00, 0207 35 91 00, 0207 35 99 00, 0207 36 11 00, 0207 36 15 00, 0207 36 31 00, 0207 36 41 00, 0207 36 71 00, 0207 36 79 00, 0207 36 81 00, 0207 36 85 00, 0207 36 89 00, 0207 36 90 00, 0210 11 11 00, 0210 11 19 00, 0210 11 31 00, 0210 11 39 00, 0210 11 90 00, 0210 12 11 00, 0210 12 19 00, 0210 12 90 00, 0210 19 10 00, 0210 19 20 00, 0210 19 30 00, 0210 19 40 00, 0210 19 51 00, 0210 19 59 00, 0210 19 60 00, 0210 19 70 00, 0210 19 81 00, 0210 19 89 00, 0210 19 90 00, 0210 20 10 00, 0210 20 90 00, 0210 91 00 00, 0210 92 00 00, 0210 93 00 00, 0210 99 10 00, 0210 99 21 00, 0210 99 29 00, 0210 99 31 00, 0210 99 39 00, 0210 99 41 00, 0210 99 49 00, 0210 99 51 00, 0210 99 59 00, 0210 99 60 00, 0210 99 71 00, 0210 99 79 00, 0210 99 80 00, 0210 99 90 00, 0207 13 20 00, 0207 14 20 00, 0207 26 20 00, 0207 27 20 00, 1805-1806, 2204-2206, 8702 10 11 10, 8702 10 19 10, 8702 10 91 00, 8702 10 99 00, 8703 22 10 00 - 8703 22 90 30, 8703 23 19 10, 8703 23 90 11, 8703 23 90 13, 8703 31 10 00, 8703 31 90 10, 8703 31 90 30, 8703 32 19 00, 8703 32 90 10, 8703 32 90 30, 8703 33 19 00, 8704 10 90 10, 8704 10 90 90, 8704 21 31 00, 8704 21 39 00, 8704 21 91 00, 8704 21 99 00, 8704 22 91 00, 8704 22 99 00, 8704 23 91 00, 8704 23 99 00, 8704 31 31 00, 8704 31 39 00, 8704 31 91 00, 8704 31 99 00, 8704 32 91 00, 8704 32 99 00

Балакучий «спецназ»

АВТОРИ: Андрій Лаврик, Богдан Буткевич

**Інформаційна війна
переходить
у інтернет-форуми,
блоги та коментарі
читачів**

«Ще Гітлер говорив: «Ми тоді переможемо,

коли українці й білоруси повірять, що вони не руські!» Цю тезу підхопили «америкоси» і здійснюють свій проект «Незалежна Україна». Є дурні та хворі люди, котрі піддалися на провокацію, є послідовники фашистських поспіак, які й утілюють цей проект у життя». «Слово «голодомор» вигадали політтехнологи, щоби вбивати клин між слов'янськими народами Росії та України в межах концепції Бжезинського **Ідив. словничок!** «Про необхідність створення керованого конфлікту між росіянами й українцями». Подібні коментарі (щоправда, переважно російською мовою) про події в Україні повсякчас з'являються у всесвітній мережі. Автори, які ховаються за різними нікнеймами **Ідив. словничок!**, нав'язливо й не дуже переконують решту читачів, що вступ до НАТО означає втрату Україною суверенітету, української мови не існує, Віктор Ющенко — неонацист, Міхаїл Саакашвілі гірший за Гітлера, Америка ж хоче всіх

пригнобити й змусити їсти гамбургери. IP-адреси **Ідив. словничок!** таких коментаторів часто свідчать, що відвідувачі увійшли в Інтернет з території Російської Федерації. Щоправда, трапляються українофоби з харківською, київською та навіть львівською «пропискою».

Таку масовість коментарів нібито простих людей, котрі фанатично підтримують курс офіційної Москви, оперуючи неіснуючими фактами (зазвичай, не приводячи жодних аргументів), можна списати на ефективність кремлівської пропагандистської машини. Водночас ще з кінця минулого століття в українському та російському сегментах Інтернету циркулює міф, згідно з яким в адміністрації президента РФ та у ФСБ функціонують спеціальні відділи, співробітники яких день і ніч не вилазять з «усесвітнього павутиння», переконуючи громадськість у правильності дій Кремля. **Тиждень** з'ясував, що цей міф не такий уже й далекий від реальності.

ПРОФЕСІЯ — ГАДИТИ В «КОМЕНТАХ»

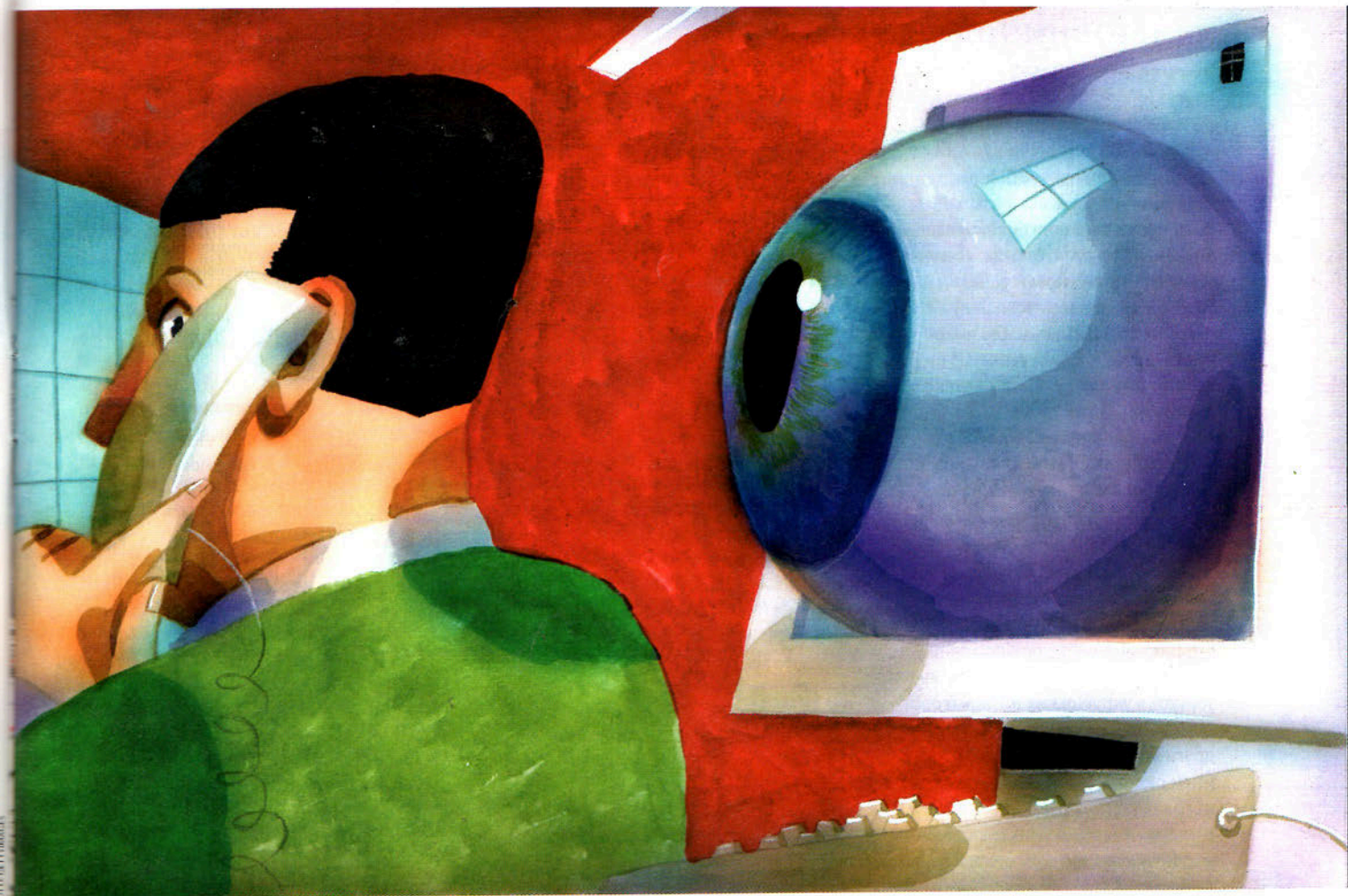
«До того, як я сама почала цим займатися, для мене коментарі інших читачів були суттєвими, — зізнається Євгенія К., студентка престижного столичного вишу. — Тобто, включався механізм: о, люди так думають, може, вони дійсно праві? Якщо людина не знає механізму (*проплаченого* — *Рег.*) постингу **Ідив. словничок!**, то вона цілком може сприймати ці коментарі за чисту монету».

Ще півроку тому Женя працювала на штаб однієї політичної сили. Суть роботи: під виглядом звичайного відвідувача ненав'язливо відстоювати у форумах, блогах і коментарях до інтернет-публікацій «лінію партії». Платили близько 1 грн за 1 повідомлення. Умова роботодавця: оплачуваний пост — не менше 3-4-х змістовних речень. Тож постер має добре орієнтуватися в політичній ситуації та вміти інтерпретувати ту чи іншу подію на користь замовника й, відповідно, проти його опонентів.

Інтернет-програміст одного впливового політичного блоку запевнив кореспондентів **Тижня**, що «балакуни спеціального призначення» є на службі практично в кожній вітчизняній політичній партії. «У нас у штабі теж сидить пара людей для цього», — стверджує він.

«З цих коментарів можна завжди дуже чітко зрозуміти, з якого штабу який комплекс постів походить, — розповідає політолог Євген Золотарьов. — Тож, технологія впливу за допомогою коментарів зовсім не байка — це факт. І багато наших співгромадян тепер читають коментарі не для того, аби дізнатися думку людей, а щоб знати думки штабів політиків та спецслужб».

З ним згоден Володимир Фесенко, голова правління Центру політичних досліджень «Пента». На його думку, в усіх великих українських політичних сил є люди, завдання яких — коментувати у визначеному замовником руслі повідомлення в блогах, на форумах

тощо. «Наприклад, мені відомо, що така технологія постійно використовується на сайті та форумі «Української правди», — розповідає він, — Взагалі, це одна з визначних інформаційних політичних технологій сучасності».

«За добу маєш надрукувати не менше 35-ти повідомлень — на конкретну тематику на конкретному сайті, — згадує студентка. — З власного досвіду знаю: якщо кілька днів заходити на один і той самий сайт і уважно моніторити форум і коментарі, можна дуже швидко вирахувати людей, для яких коментування є роботою, а не спілкуванням. Адже такі люди будуть постійно писати й вступати в дискусії з кожним, хто заперечує висловлені ними тези». За словами Жені, витрачаючи дві-три години на день, постер заробляє 800 — 900 грн на місяць. Це непоганий приробіток для студентів і жителів регіонів, де складно знайти пристойну роботу. До речі, більшість українських постерів-най-

манців виходять на «роботу» в Інтернет саме з провінції.

«Всі прекрасно розуміють, що Інтернет має величезний вплив на формування громадської думки, особливо в активній частині суспільства, яка давно переконалася, що газетам й телеканалам, які мають своїх чітких власників, вірити досить важко, — вважає Євген Золотарьов. — Саме на них і розраховані отакі-от технології непрямого впливу на свідомість». Ці люди швидше довіряться нібито такому, як і вони, простому читачеві, котрий висловлює буцімто власну незаангажовану думку. Технологія постингу, вважає пан Золотарьов, набагато дешевша, ніж створення власних успішних медіа-проектів, зокрема, інформаційних сайтів. І додає, що десять людей на ставці постера можуть за день перекоментувати майже всі вагомні суспільно-політичні інтернет-ресурси. А створення й підтримка власного може коштувати понад \$50 тис. на місяць.

Поширення технології постингу часто призводить до того, що на одному й тому самому сайті зіштовхуються команди коментаторів, найнятих різними силами. «Такі ситуації траплялись не раз, — зізнається Женя, екс-постер. — Певна річ, що постери прекрасно бачать один одного й вирізняють поміж звичайних коментаторів. Й інколи хочеться звернути увагу на них та гукнути: «Люди, не вірте їм, це все проплачено!» Але в нас є своєрідний пакт про ненапад, нейтралітет, згідно з яким постери не викривають один одного. Звичайно, поодинокі випадки бувають, але люди розуміють: заробляєш сам — дай заробити іншому».

АГЕНТИ КРЕМЛЯ

Адміністратори популярних інформаційних сайтів підтверджують: російська аудиторія українських інтернет-ресурсів вельми активна. Більшість читачів, які у коментарях критикують дії керівництва України, мають російські IP-адреси. «Чи є ▣

СЛОВНИЧОК

Збігнев Бжезинський – американський політолог, соціолог і державний діяч, тривалий час вважався одним із головних ідеологів зовнішньої політики США.

Постинг (похідне від англ. posting) – написання повідомлень у інтернет-форумах, блогах, коментарів до статей і новин тощо.

Нікнейм (від англ. nickname) – прізвисько, псевдонім, що використовується користувачем в Інтернеті для спілкування у чатах, форумах, блогах тощо.

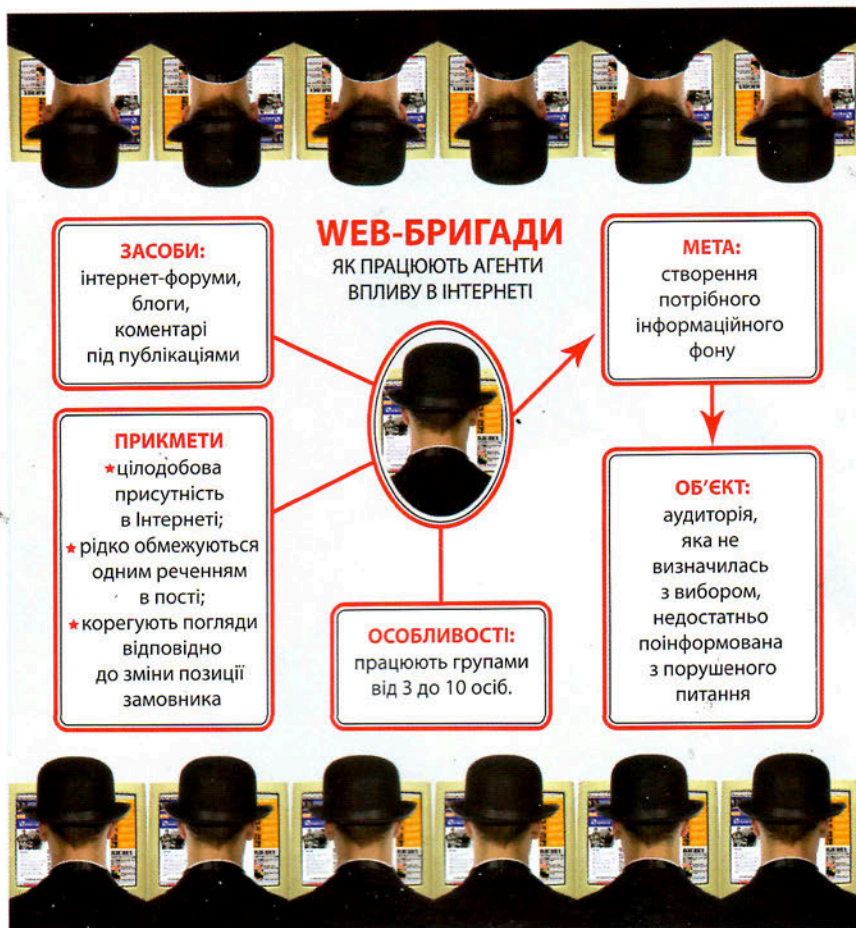
IP-адреса (Internet Protocol Address) – унікальний ідентифікатор (адреса) комп'ютера, підключеного до всевітньої мережі.

Гадити в «коментарях» (сленг) – залишати багато коментарів (зазвичай нав'язливого, негативного характеру) до публікації в інтернет-виданнях, повідомлень у форумах, блогах. Суперечки в Інтернеті з українських питань (голодомор, приналежність Криму, друга державна мова тощо) отримали окреме визначення – «хохлосрач».

Вірусний маркетинг/реклама – маркетингова техніка, що використовує соціальні мережі («Однокласники.Ru, livejournal.com тощо») для підвищення популярності бренду, товару, послуги. Достатньо в одному місці розмістити вдалий рекламний матеріал, далі його поширюватимуть користувачі Інтернету.

Блогер – користувач сервісу online-щоденників (livejournal.com, li.ru тощо), **тисячник** – популярний блогер, щоденник якого регулярно читає тисяча й більше відвідувачів. **Goblin Gaga** (Руслан Паушу) – один із лідерів віртуальної контркультури «падонків», що ґрунтується на епатажному спілкуванні. Його часто плутають з просто Goblin, що став відомим завдяки альтернативному перекладу й озвученню популярних кінофільмів «Зоряні війни», «Володар кілець», «Великий куш» та інші.

НЛП, нейролінгвістичне програмування – комплекс технік, за допомогою якого можна змінити поведінку людини.

ці люди штатними співробітниками ФСБ – сказати неможливо, – говорить Денис Масліков, головний редактор порталу газети «Дело». – Але вони існують і в своїй діяльності використовують конкретні напрацьовані технології.

«Найчастіше коментатори, які займають відверто проросійську позицію, є постерами з Росії, – ділиться спостереженнями Євгенія К. – У мене навіть були випадки, коли я зав'язувала приватну переписку з такими-от коментаторами, під час якої вони визнавали, що, як і я, заробляють на постингу». Також студентка вивідала у співрозмовників, що заробіток у них набагато вищий, ніж в українських колег – \$1–1,5 за повідомлення.

«Я цілком підтримую тезу про те, що на український сегмент Інтернету йде цілеспрямована атака зі спробою маніпулювати свідомістю політично активних українців, – заявляє народний депутат і політолог Олесь Доній. – Наведу приклад із власного досвіду: сайт «Главред» намагався відстежити й систематизу-

вати тих користувачів, котрі залишали відверто антиукраїнські та провокативні пости. Майже 80% із них мали російське походження. Не можна зі стовідсотковою впевненістю говорити про те, що це все – справа рук саме ФСБ, адже немає прямих доказів цього. Але почерк саме їхній – постійні намагання посяяти ворожнечу між різними частинами країни, недовіра до державних органів влади, зневага до української мови та державності тощо».

«В принципі, методи цих коментаторів полягають у використанні НЛП (див. словничок), – розмірковує Денис Масліков. – Коли людина під кожною статтею бачить сповнені агресії пости, то врешті-решт задумасться: а може, справді в цьому є якась зернина правди?» Це як у прислів'ї: якщо людину сто разів назвати свинею, то на сто перший раз вона хрюкне.

Володимир Фесенко також припускає, що за «коментувальними» атаками на українські інтернет-ресурси стоять спецслужби. Та наголошує на тому, що звинувачувати

у таких діях саме Федеральну службу безпеки Росії не варто, адже немає можливості точно перевірити цю інформацію. «Не варто думати, що будь-які проросійські коментарі на сайтах пишуть виключно співробітники ФСБ, — застерігає голова правління Центру політичних досліджень «Пента». — Адже в Росії й так дуже багато людей з агресивними антиукраїнськими настроями. Нещодавні події в Грузії тільки сколихнули ці процеси. Й усе ж не слід переоцінювати цю технологію. На мій погляд, це те саме, що стріляти з гармати по горобцях». Пан Фесенко сумнівається, що ФСБ витрачає свій потенціал на таке. На його думку, «реально російська спецслужба стоїть за вкидуванням потрібної інформації в інформаційний простір в інший спосіб».

«Не треба думати, що сидять собі співробітники ФСБ і пишуть коментарі під статті на українські сайти, — підтверджує Євген Золотарьов. — У надрах ФСБ є відповідні науково-дослідні інститути, які виробляють стратегії, базуо-

чись на вимогах і потребах можливо-владців. Які, в свою чергу, залежні від середовища ФСБ. Потім ідеї та напрацювання цих інститутів спускаються до рівня «своїх» громадських організацій і фондів, які вже й займаються їх кінцевим втіленням у життя».

ПРИБУТКОВА ЗАРАЗА

Раніше за політиків і спецслужб технологію постингу взяли на озброєння комерційні структури. Саме вона лежить в основі вірусного маркетингу в Інтернеті **Ідив. словничок**, який подекуди ефективніший за звичні рекламні прийоми. Власне, популярні у інтернет-користувачів дотепні відеоролики про пригоди вуличного мага Девіда Блейна в оригіналі були вірусною рекламою французької фірми, що торгує інтернет-контентом. У подібний спосіб просувався в прокат російський художній фільм «Особо опасен» (Пам'ятаєте ролик про погром в офісі?)

Уже не таємниця, що багато хто з блогерів-тисячників **Ідив. словничок** не соромляться брати гроші від ко-

мерційних структур за приховану рекламу. Наприклад, блогеру під ніком «Прокуратор», за його власними словами, прихована й відкрита реклама в щоденнику приносить близько \$1,5 тис. на місяць. У бізнесі на власному блозі помічений Goblin Gaga — популярна, ледь не культова особистість в інтернет-просторі. Минулого року він став об'єктом критики у зв'язку з брутальною погано прихованою рекламою одного московського салону меблів. Сьогодні активно просуває художній фільм «Каменная башка», в якому знявся російський боксер Микола Валуєв.

Блогери-тисячники не обходять увагою й міжнародну політику. Цікава тенденція: ті з них, хто підробляють на вірусному маркетингу, переважно жорстко критикують США, Європу й Україну, однак стримані у висловлюваннях щодо дій російського уряду. Вірогідно, вони просто патріоти своєї вітчизни. Щоправда, цитована вище студентка також поділяє погляди партії, на яку працювала. ■

ПЕРЕДПЛАТНА КАМПАНІЯ 2008 РОКУ
Оформити передплату ви можете:

Тиждень
український www.ut.net.ua

1. У редакції:

- заповніть квитанцію у відділенні будь-якого банку (отримувач: ТОВ «Український тиждень» р/р 26007026823721 в Печерському відділенні КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК» МФО 322012, Код ЄДРПОУ 35392656. За передплату на журнал «Український тиждень»);
- розбірливо зазначте адресу доставки та контактний телефон;
- оплатіть її у будь-якому найближчому відділенні банку;
- відправте заповнений бланк замовлення (квитанцію про оплату):
- факсом: (044) 503-37-41, 258-88-48
- поштою: ТОВ «Український тиждень», вул. Васильківська, 2а, м. Київ, 03040

Вартість редакційної передплати журналу «Український тиждень»:

- 1 місяць — 14 грн;
- 3 місяці — 42 грн;

2. У будь-якому відділенні зв'язку

«Укрпошта».

Передплатний індекс — 99319

3. У передплатних агенціях:

- АТЗТ «САММІТ» (м. Київ)
(044) 254-50-50 (багатоканальний)
- ДП «САММІТ-Крим»
(м. Сімферополь) (0652) 51-63-55, 51-63-56
- Філія ДП «САММІТ-Крим» (м. Ялта) (0654) 32-41-35
- «САММІТ-Харків» (0572) 14-22-60, 14-22-61
- «САММІТ-Кременчук»
(0536(6) 3-21-88, 79-61-89
- ДП «САММІТ-Дніпропетровськ» (056) 370-44-23, 370-45-12
- ТОВ «ПресЦентр»:
(м. Київ) (044) 536-11-75, 536-11-80
(м. Запоріжжя) (0612) 62-45-39
- ТОВ «Фірма Періодика»
(м. Київ) (044) 278-00-24
- ТОВ «ВПА»
(м. Київ) (044) 502-02-22
- ТОВ Агенція передплати «Меркурій»:
(м. Київ) (044) 248-88-08, 249-98-88
(м. Кременчук) (0536) 70-03-84
- ТОВ фірма «Меркурій»:
(м. Дніпропетровськ)
(056) 721-93-93, 721-93-94

(м. Новомосковськ) (05693) 6-00-93
(м. Павлоград) (05632) 6-00-93

ТОВ «Донбасс-Інформ»
(м. Донецьк) (062) 345-15-92,
345-15-94

ТОВ «Медіа-Прінт» (м. Черкаси) (0472) 45-31-13, 45-25-10

ПП «Медіа-Новости»
(м. Полтава) (0532) 50-90-75

ЗАТ «Передплатна агенція «KSS»
(м. Київ) (044) 585-80-80

Агентство передплати та доставки
«Бліц - Преса»
(м. Київ) (044) 205-51-16, 205-51-50

ДП «Фактор-Преса»
(м. Харків) (057) 738-75-33

ТОВ Передплатна агенція «Статус»
(044) 391-74-51

За детальною інформацією
звертайтеся за тел. (044) 503-37-41
менеджер з передплати
Кашук Тетяна
kta@ut.net.ua

Нічліжка

ГОТЕЛЬНОГО ТИПУ

АВТОР: Анна Полуденко

В Україні підприємці доросли до організації хотелів

Поширена серед працівників українського туристичного бізнесу думка про те, що іноземці грошей не рахують і готові платити по \$150 – 200 за ніч, себе не виправдала. Значна частина західних подорожувальників – це невеликі групи студентів, або просто одинаки з наплічниками. Разом із цією категорією туристів прийшов новий для нас, але дуже поширений у Європі бізнес-хотелів – недорогих готелів, де в кімнаті живуть кілька подорожуючих.

ЛІЖКО ДЛЯ ВБОЛІВАЛЬНИКА

Даніела Монтручіо, як щира італійка, не уявляє свого життя без пасти і футболу. Вона вже сьогодні планує майбутню поїздку до України, щоб підтримати свою збірну на Євро-2012.

«Це буде цікаво. Але я приїду в Україну завчасно, щоб вистачило часу не лише на футбол, а й на подорож країною, адже багато чула про Київ, Львів, та ніколи там не була. Віза мені не потрібна, єдина проблема – це житло, адже я завжди заночовую в хостелах. Так дешевше, а у вас їх небагато. Тому бронювати буду ледь не за рік, щоб було без несподіванок», – говорить Монтручіо.

До Євро-2012 в Київ приїдуть майже 600 тисяч туристів, підраховали в Київській міській держадміністрації. Якщо взяти до уваги досвід проведення аналогічних заходів у світі, можна очікувати, що 60% іно-

земних гостей будуть із тієї самої вікової категорії, як Даніела, – 18 – 30 років. Це люди, які крім того, що дивитимуться футбол, цілими днями вивчатимуть місто з мапою, й лише на нічліг повертатимуться до своїх тимчасових домівок – хостелів.

«Хостели розраховані перш за все на молодих людей. Ми – для тих, кому головне: чиста білизна, зручне ліжко, гарячий душ і безпека за невелику ціну у \$8 – 20 за ніч, а не червоне дерево та красивий вид із вікна», – говорить Дмитро Заруба, президент Всеукраїнської молодіжної хостел-асоціації.

ХОСТЕЛІЗАЦІЯ НА МАРШІ

У світі бізнес на «менших готельчиках» існує вже давно. Перший хостел виник у Німеччині на початку минулого століття. Сьогодні їх у світі нараховується близько 8 тисяч у 96-ти країнах, і вони надають 35 млн нічлігів щороку.

В середньому ціни за добу проживання в хостелах варіюються від \$11 у регіонах до \$18 у столиці.

Перші хостели в Києві з'явилися 5 років тому, на сьогодні їх у столиці – півдесятка. Кожен з них може вмістити не більше 10-ти людей. Річ у тім, що вітчизняне законодавство не має чітко прописаного визначення того, що таке хостел. Тому живе цей бізнес за загальними законами: все, що більше за 10 місць – готель, менше – житло, яке здає в оренду приватний підприємець. В іншому разі податок, згідно з українським за-

конодавством, встановлюється міськрадою як для приватного підприємця й становить до 200 гривень на місяць. Це головна причина того, що українські хостели такі маленькі.

Труднощі заснування хостелів в Україні полягають насамперед у високій ціні на землю та приміщення й відносно невеликій кількості гостей. У Європі можна знайти хостельне ліжко і за \$5, українські – дорожчі, пояснює Заруба, бо сам бізнес молодий.

В середньому ціни за добу проживання в хостелах варіюються від \$11 у регіонах до \$18 у столиці. Для того, щоб вони були якомога нижчими, витрати зменшують за рахунок мінімального штату співробітників. Так, хостел на 10 місць часто обслуговують один адміністратор та прибиральниця – або й «два в одному».

В середньому термін окупності інвестиційного проекту хостелу – 3 – 4 роки. «Звичайно, кількість грошей, що доведеться вкласти, залежить від того, скільки коштуватиме старий об'єкт, який ви купили, та його реконструкція», – говорить Заруба. Обсяг інвестицій для будівництва нових хостелів становить в середньому \$1,5 – 3 млн, реконструкція ж коштує значно дешевше.

«Інвестори не поспішають вкладати гроші в цей бізнес тому, що бізнесмен не отримує для себе жодних гарантій стабільного прибутку: цього літа приїхало більше туристів – була стовідсоткова наповненість, взимку приїде мало – номери будуть пустувати», – розповідає Павло, власник хостелу в Києві. Тим не менше, експерти запевняють, що все залежить від популярності країни чи окремого міста, адже в популярних туристичних точках Європи

Головна перевага хостелу —
молодь може цікаво потусуватися

ФОТО: AP

(наприклад, Париж чи Будапешт) хостелам властива майже 90-відсоткова наповненість протягом усього року.

В ПОШУКАХ КЛІЄНТА

Свій хостел Павло зробив із колишньої комунальної квартири, яка після ремонту може вмістити 9 гостей. Довгий коридор, уздовж якого розвішані мапи Києва, України, Європи, світу, інформація про те, чому в задніх кишенях штанів не бажано носити гаманець, а наплічник варто закривати повністю, веде до кімнат на 3, 4 та 2 особи. В найбільшій стоїть два двоповерхових ліжка та чотири шафки, що закриваються на ключ. Передбачається й безкоштовне використання сейфів, де можна залишити дорогі речі.

«Ми так говоримо своїм гостям: ноутбук, паспорт і великий діамант краще залишити в сейфі в хостелі, ніж носитися з цим по місту. Крім

того, хостел — це місце, де спілкуються, і якщо в готелі вішають табличку «не турбувати», то тут навпаки — турбувати, кожен шукає спілкування», — розповідає Павло.

У номері живуть як хлопці, так і дівчата, та при бронюванні можна вказати, що обов'язкове поселення тільки з представником тієї самої статі. Крім бронювання та проплати, Інтернет слугує і «контролером» якості закладу. Якщо щось буде погано чи не сподобається, то на інтернет-форумах уже за кілька днів з'являться повідомлення. Власники хостелів кажуть, що хвалять не часто, а відсутність проблем сприймається як належне, а всі недоліки згадують неодмінно.

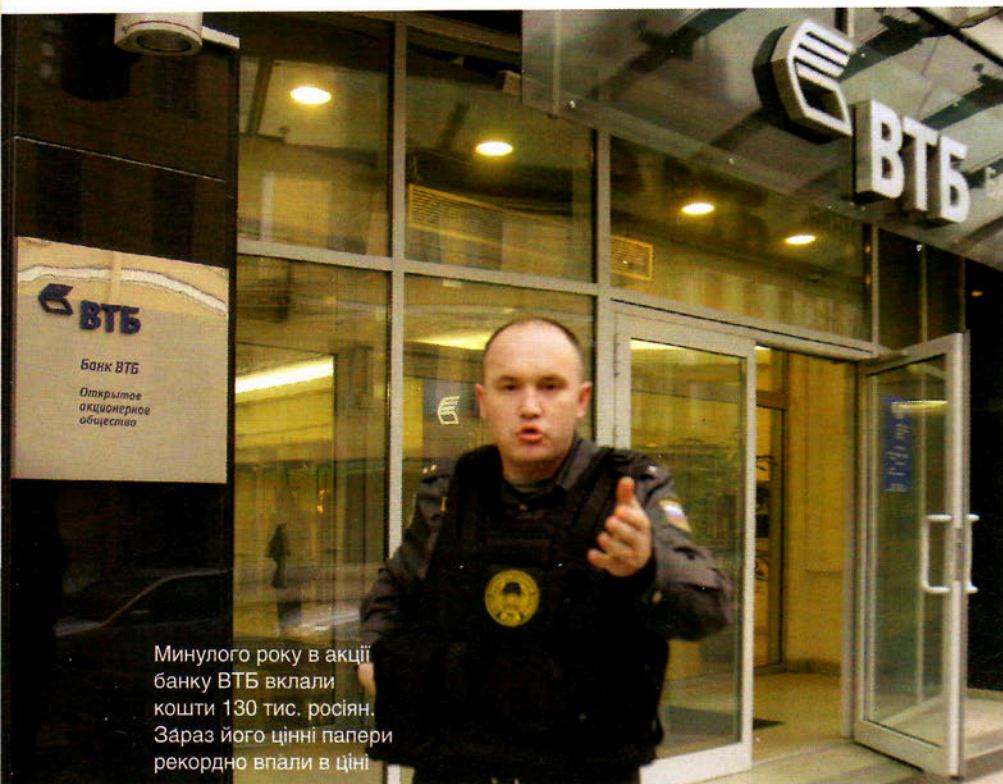
Більшість гостей їдуть з Європи та Північної Америки, наші північні сусіди з Росії та Білорусі не дуже любляють зупинятися у хостелах. «Лише в останній час трохи почали приїздити, але взагалі-то вони відда-

ють перевагу дорожчим, але однорівневим ліжкам, бо такі дворівневі асоціюються з піонерським табором радянських часів», — говорить Павло.

Найбільша кількість туристів припадає на гучні події: приїзд Папи Римського, Євробачення, концерт Пола МакКартні.

Не секрет, що однією з найбільших організаційних проблем Євро-2012 є катастрофічна нестача готельних місць в Україні. «Закрити» цей дефіцит новозбудованими «класичними» готелями буде вкрай складно: адже для цього потрібні сотні мільйонів доларів інвестицій, дефіцитні майданчики під забудову тощо. Натомість хостели пропонують вигідну альтернативу — адже більшості вболівальників потрібне саме таке житло. Тому варто очікувати, що з наближенням Євро хостельний бізнес в Україні розвиватиметься дуже динамічно. ■

Цунамі у «тихій гавані»

Минулого року в акції банку ВТБ вклали кошти 130 тис. росіян. Зараз його цінні папери рекордно впали в ціні

АВТОР: Сергій Лук'ячук

Російський ринок цінних паперів не слухається Медведєва та Путіна й продовжує летіти донизу

Виступаючи в січні 2008 року на давоському форумі, міністр фінансів РФ Кудрін заявив про те, що на тлі світової економічної кризи Росія залишається чи не єдиною «тихою гаванню» для бізнесу. Ще б пак — нафта невпинно дорожчала, та й вартість акцій провідних російських компаній стрімко росла. Відповідно ріс і фондовий індекс Російської торговельної системи (РТС), який у травні сягнув вражаючих 2500 пунктів. Фінансові аналітики прогнозували, що до кінця року він здолає планку в 3000 пунк-

тів. Виходило майже за Владіміром Висоцкім: «у нас балет, заводи і ікра», а на затаврованому ще Марксом Заході вирує економічна криза, й ось-ось настане друга Велика Депресія.

Зараз, коли ринок цінних паперів у Росії обвалився більше ніж на 40%, а індекс РТС впав 17 вересня до 1058 пунктів (після чого торги просто зупинилися «до окремого розпорядження»), рожеві прогнози Кудріна можна згадувати хіба як знуцання. Росія не тільки не стала тихою гаванню, навпаки, світові фінансові проблеми позначилися на ній значно сильніше, ніж на «постраждалому» від глобальної кризи Заході. Й будь-яка негативна новина на кшталт банкрутства інвестиційного банку Lehman Brothers та майже банкрутства страхового гіганта AIG тільки погіршує ситуацію на російській біржі.

Вже зараз очевидно, що в своїх макроекономічних оцінках російська влада припустилася принаймні трьох стратегічних помилок. Перша — це переоцінка своєї полі-

тичної «автономності» від Заходу. Агресія проти Грузії в поєднанні з гострою антизахідною риторикою призвели до того, що і в США, і в Європі ділові кола зробили висновки — й почали виводити з Росії капітал. На сьогоднішній день відтік сягнув вражаючих \$30 млрд, і цей процес не зупинився.

Друга помилка — непохитна віра в те, що нафта надалі буде тільки дорожчати й уже найближчим часом сягне позначки \$200 за барель. Натомість станом на 15 вересня ціна нафти впала більше ніж на третину порівняно з літнім «піком» у \$147 і впритул наблизилася до межі в \$90. Окрім того, є всі підстави очікувати, що девальвація чорного золота триватиме й надалі.

Третя, «найсвіжіша» помилка полягала в переконанні, що ринок можна змусити рости за допомогою одних тільки заспокійливих звернень влади. За останні декілька днів високопосадовці РФ стільки разів заявляли про те, що «російські активи недооцінено» і їх треба терміново купувати, що вони почали сприйматися як заклинання перед бурєю, що насувається. Й головкомандувач Медведев, і полковник Путін діяли як прапорщик із відомого анекдоту, наказуючи фондовому ринкові «Стій, ать-два».

Усвідомлюючи безперспективність заяв, не підкріплених реальними діями, влада Росії, судячи з усього, готує радикальний крок: влити у фондовий ринок державні кошти. Це можуть бути гроші зі стабілізаційного чи пенсійного фондів. Крім цього, може бути скорочено податки для нафтопереробних компаній. Такі заходи, вочевидь, зупинять падіння акцій, але лікування може виявитися гіршим за хворобу. Неминучими макроекономічними наслідками втручання держави стане руйнування фондового ринку РФ, зменшення надходжень до бюджету, зростання інфляції та скорочення золотовалютних резервів. І Росія, що збиралася стати тихою гаванню для світового бізнесу, може перетворитися на тихе кладовище для власної економіки. ■

4 **ЖОВТНЯ**

Палац спорту

Проект Всеукраїнського громадського руху
«Не будь байдужим!»

maZepa
made in Ukraine

XL /
46m

Всеукраїнський турнір з кіокушинкай карате
на Кубок Івана Мазепи

Початок о **13.00**

Концерт за участі найпопулярніших
українських гуртів:

Mad Heads XL

Танок на Майдані Конго

Воплі Відоплясова

Початок о **18.00**

ВХІД ВІЛЬНИЙ

Автомобіль фарширований

АВТОР: Микола Лузенко

Базова комплектація автомобіля – наріжний камінь для будь-якого потенційного покупця

Схильність до комфорту виявляється у всій своїй силі лише тоді, коли цей комфорт щезає – один із незаперечних біологічних законів людства. Ми вже відмовилися від базового й масового «Жигуля», але чи розуміємо, чим краща напаківана по повній програмі іномарка?

КОНСТРУКТИВ АБО КОНСТРУКТОР

Вітчизняний авторинок сьогодні переживає підйом. Це там, у Європі, катастрофічно зменшуються продажі нових автомобілів, виробники хапаються за голову, видатки зростають, прибутки зменшуються. А в Україні ринок росте (й це буде продовжуватися, за прогнозами спеціалістів, ще 2-3 роки), тому навіть японські бренди переглядають свою позицію відносно українського ринку. Наприклад, компанія Mitsubishi Motors вивела Україну в окремий ринок, і тепер саме український офіційний імпортер буде розробляти комплектації та замовляти власно порашовану кількість автомобілів.

Найчастіше наш ринок насичується автомобілями за двома схемами комплектування: «стандарт» і

«порожнеча». Перший – це укомплектована певним набором функцій машина, яка постачається в усі країни регіону без змін. Цей набір визначає виробник, і український продавець не має права його міняти. Таким чином, купуючи базовий Citroen C4, ви можете підсвідомо насолоджуватися тим, що таку ж версію купляє француз або голландець. Не тому що ви такий унікальний, а тому що європейські дилери не мають права продавати автомобіль без як мінімум двох подушок безпеки й ABS **див. словничок!**

Інший варіант обрали для себе більшість китайсько-корейсько-українських виробників. Автомобіль іде у продаж «голим». Справді, чи можна назвати комплектацією відсутність навіть тахометра **див. словничок!**, натомість гордо включати підголовники в перелік обладнання? Насправді це цінова полі-

спробуємо розібратися, що краще та який варіант вигідніший для вашої кишені?

ПОВНИЙ КОШИК «ФАРШУ»

Простий математичний розрахунок підтверджує, що брати вже сформовану комплектацію вигідніше, аніж платити за додаткові опції. Як приклад можна розглянути автомобілі SEAT. Ця марка взагалі відмовилася від поняття «базова комплектація». Всі моделі суттєво «нафаршировані» й апіорі мають і кондиціонер чи клімат-контроль, і саунд-систему, й кілька подушок безпеки, й шкіряне оздоблення та цілий список інших опцій. Такий варіант справді економічно виправданий, але знімає всю персоналізацію автомобіля, тобто ви погоджуєтеся на умови, запропоновані виробником.

Наприклад, Toledo Superwagen укомплектований майже на повну, має ціну 22 тисячі 990 доларів (111,3 тисячі гривень). Оптимальний рівень приблизного «фаршу», виявленого нами, знайшовся в Opel Vectra Elegance + за 136 тисяч гривень і Hyundai Sonata за 134 тисячі гривень, а популярна й «одноплемінна» Skoda Octavia A5 не дотягує на комплектацією.

А ось протилежний приклад. Skoda Fabia New пропонується в мінімальній комплектації, навіть без ABS: одна подушка безпеки, аудіопідготовка (лише передні динаміки), тахометр, обігрів заднього скла, коректор фар, передні електросклопідйомники й такі деталі

Приблизно 35% автомобільних дилерів в Україні формують базову ціну самостійно

тика – дилери розраховують, що максимально дешеве авто користуватиметься більшим попитом. Тому Daewoo Matiz, який у європейській версії має ABS і дві подушки безпеки, в нас виглядає як гола база «Made in Uzbekistan». Специфіка ринку. Але давайте

ТИЖДЕНЬ ПРОАНАЛІЗУВАВ ТИПОВІ БАЗОВІ КОМПЛЕКТАЦІЇ АВТОМОБІЛІВ, ПРЕДСТАВЛЕНИХ У АВТОСАЛОНАХ УКРАЇНИ.

БЮДЖЕТНИЙ ВАРІАНТ

Пропонується споживачам як найдевший варіант автомобіля, причому не тільки азійськими, а і європейськими виробниками

ПРИБЛИЗНА ЦІНА АВТО до 70 000 грн

Подушка безпеки водія, радіопідготовка (динаміки + антена), механічне регулювання дзеркал, годинник, підголівники.

Відсутні: тахометр, подушки безпеки пасажирів, електронні системи ABS, ESP, TCS, акустична система, протитуманні фари, електропакет, шкіряне оздоблення салону, запасне колесо

СЕРЕДНІЙ ВАРІАНТ

Використовується або як стартова комплектація для системи «конфігуратор», або як бідніша комплектація у порівнянні з топовою

ПРИБЛИЗНА ЦІНА АВТО 100 000 грн

2 подушки безпеки, електрорегулювання дзеркал, іммобілайзер, ABS + ESP, коректор фар, дискові гальма, електропідсилювач керма, електросклопідйомники, магнітола.

Відсутні: бокові подушки безпеки, підігрів дзеркал, ксенонові фари, бортовий комп'ютер, сигналізація, парктронік, TCS, MP3-програвач, круїз-контроль

ТОП-ВЕРСІЯ

Пропонується як акційна або ж максимально укомплектована версія автомобіля, більш притаманна дорогому сегменту

ПРИБЛИЗНА ЦІНА АВТО від 130 000 грн

4 подушки безпеки + шторки безпеки, електропідсилювач керма, шкіряний пакет (кермо, важіль КПП), ABS, TCS, ESP, підігрів дзеркал, кріплення ISOFIX для дитячих сидінь, клімат-контроль, аудіосистема з MP3, протитуманні фари, круїз-контроль, датчик дощу та світла, парктронік, підігрів сидінь, управління на кермі, підготовка під телефон

як підголівники, брызговики та підсилювач керма. Це називається комплектація Classic, ціна навіть без ABS – майже 14 тисяч умовних одиниць. Далі йдуть Ambient, Sport і Elegance, тобто Classic плюс додаткові опції, аж до 21 тисячі всіх самих умовних.

Є ще один підхід, зокрема в Opel, Volkswagen і Peugeot і ще деяких – вони пропонують систему «конфігуратора»: автомобіль, який, оснащений мінімумом із необхідного, в процесі замовлення допаковується функціями. Фактично ні базової, ні інших версій не пропонується, а відтак ви самі збираєте свій автомобіль. Безсумнівний плюс – ваші персональні смаки, оскільки автомобіль має приносити не тільки вантажно-перевізну користь, а й естетичні відчуття.

ДИЛЕРСЬКИЙ ДИКТАТ?

Приблизно 35% автомобільних дилерів в Україні формують базову ціну самостійно. Це пов'язано зі специфікою ринку, пального, за-

пчастин і обслуговування. З цього виникають певні маркетингові можливості. Скажімо, так званий пакет «погані дороги», який часто згадується в прайсах. Покупець начебто отримує якусь спеціалізовану версію, хоча насправді цей пакет зводиться до простих налаштувань амортизаторів, фільтру повітря для салону й посиленої акумуляторної батареї. До слова: автомобілі, які постачаються в країні скандинавського регіону, теж комплектуються «зимовим пакетом»: потужніший акумулятор і присадка для пального. Хитрують не тільки з нами. Тому конкретна порада: завжди перевіряйте комплектацію обраного автомобіля не тільки на словах. Вимагайте, щоб все, що має йти в замовленні, було оформлено як додаток до договору купівлі (замовлення). Крім того, уточніть хоча б для себе незрозумілі пункти, ну той таки пакет «погані дороги» чи «пакет курця». Зрештою, непоганий метод – перевірка комплектації через Інтер-

СЛОВНИЧОК

Тахометр – пристрій, що показує кількість оборотів двигуна.

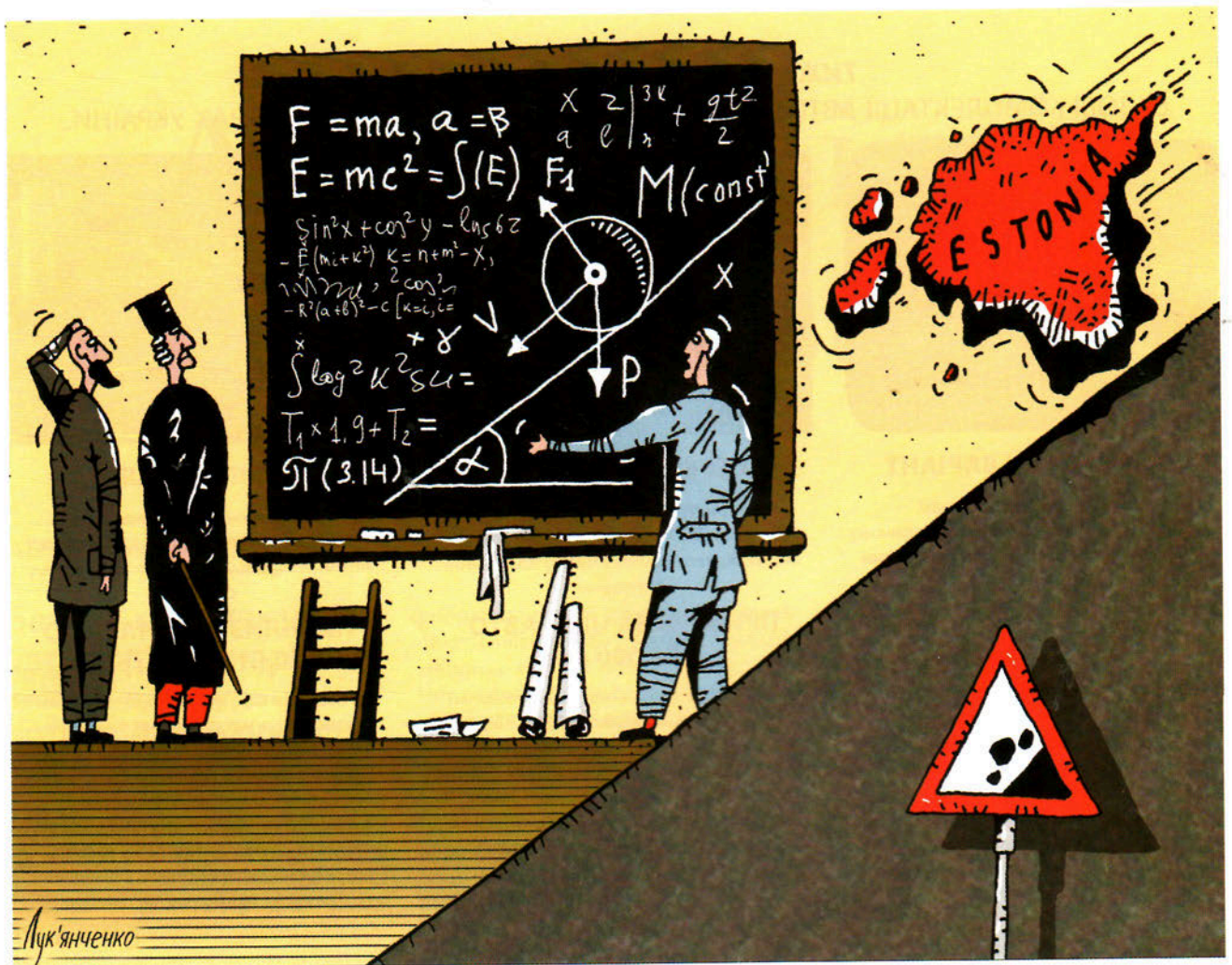
ABS – система антиблокування гальм.

ESP – система контролю стабільності, яка автоматично пригальмовує окремі колеса для запобігання заносу.

TCS – система контролю зчеплення з ґрунтом. Не дає колесам пробуксовувати.

нет на офіційному сайті виробника – в такому випадку вам лише слід узгодити дилерські зміни в комплектації, однак «базу» ви вже знатимете.

Ще одне зауваження: автомобіль у максимальній комплектації втрачає свою ціну максимально повільно, тоді як «голобазий» – максимально швидко. Коли ви купляєте транспортний засіб на пару сезонів – зважте, що ви втратите в продажній ціні. ■

ТИГР

зі стертими зубами

АВТОР: Александр Шегедін (Таллінн)

Естонська економіка після стрімкого зростання пішла на спад і потребує термінових реформ

Для Естонії, яка не межі сторіч завоювала почесну репутацію «балтійського тигра», настали нелегкі часи. Успішні реформи

1990-х років забезпечили швидке зростання економіки. Насамперед це був надзвичайно вдалий, як на ті часи, перехід на систему валютного комітету (жорстка прив'язка естонської крони до німецької марки, а потім —

евро), реформа ЖКГ і активний розвиток так званої електронної держави, тобто широке використання комп'ютерних технологій у всіх галузях життя. Зараз доступ до Інтернету є в будь-якій точці країни.

Особливо помітними позитивні тенденції були після вступу Естонії у 2004 році до Європейського Союзу. Однією з головних причин такого динамічного розвитку є ліберальніший, ніж у цілому по ЄС, податковий режим для капіталу. Нульова ставка податку на прибуток, що реінвестується, взагалі унікальна для Європи. Естонія посідала одне з перших місць серед європейських країн за надходженням іноземних інвестицій на душу населення. Впровадження відносно дешевих кредитів до банківського сектору країни, який майже повністю належав скандинавському капіталові, зумовило різкий стрибок споживчого попиту, перш за все, на нерухомість. А він, у свою чергу, викликав бум у сферах будівництва та посередницьких послуг.

НЕПРАВИЛЬНІ ПРОГНОЗИ

Однак із часом за відсутності подальшого реформування — блискучої реакції на зміну зовнішньоекономічних обставин — ріст економіки країни з рекордних 12% почав падати, а згодом застиг на нульовій позначці. Буквально за кілька років у цій сфері Естонія майже повернулася на вихідну позицію.

А вся проблема була в неправильному прогнозуванні урядових експертів. Уряд прем'єр-міністра Андруса Ансіпа отримав найтовщий в історії Естонської республіки бюджетний «гаманець». Зараз казна порожня. Урядові експерти керувалися тим, що бурхливий розвиток економіки триватиме. Ця помилка призвела до необхідності складання додаткового, вже дефіцитного бюджету й різкого скорочення відповідних витрат. Навесні 2008 року тривали гострі суперечки щодо першого додаткового дефіцитного бюджету. Восени доведеться приймати вже другий.

Останні соціологічні опитування показали, що приблизно 10% працездатного населення країни має труднощі з поверненням своїх споживчих та іпотечних кредитів. Експерти сходяться на тому, що зниження споживацької активності призведе до ще більшого уповільнення економічного розвитку в

Естонії, тобто цього росту не буде взагалі. Ще перед виборами 2007 року прем'єр-міністр Ансіп обіцяв піти у відставку, якщо до початку 2008 року країна не приєднається до зони євро. Та для цього необхідно різко знизити рівень інфляції. А цей процес наразі йде у протилежному напрямі.

РІВНЯННЯ НА СКАНДИНАВІЮ

Таллінський хор православної музики Orthodox Singers добре відомий у багатьох країнах світу, особливо у Скандинавії. Як це не дивно, саме під час гастролей члени хору купують собі одяг, хоча скандинавські країни вважаються дуже дорогими. Диригент хору Валерій Петров сміється: «Я люблю носити хороших речі. А у Таллінні їх можна знайти лише за абсолютно божевільними цінами. Зовсім інша річ — у Скандинавії, де ми легко натрапляємо на знижки, які досягають зазвичай 70–80%». І він правий. Зимове пальто від Hugo Boss там можна придбати за €200. В Таллінні за нього доведеться викласти більше €1000! Формально в Естонії досить високі як для посткомуністичного простору зарплати (брутто — трішки менше €800) і пенсії.

20-річний Руслан ще не закінчив залізничний технікум, але вже давно заробляє сам — він живе без батька, тільки з матір'ю. Ще рік тому Руслан, який не мав жодної будівельної спеціальності, міг заробити на будові за місяць літніх канікул €800, а деколи й €1000. Тепер про

ровесників, котрі, як і Руслан, народилися в Естонії, громадянства просто немає або вони є громадянами інших країн — не членів ЄС (Росії, України та Білорусії).

Нинішня економічна ситуація змушує змінювати підходи як великих, так і дрібних підприємців. Великі переводять свій бізнес до інших країн, причому багато з них обирають Україну. Наприклад, колишній мер Таллінна і впливовий бізнесмен Тиніс Пальтс перевів саме до України свій телекомунікаційний бізнес.

Дрібні бізнесмени чи стають банкрутами, чи просто продають свої підприємства. Екс-голова невеличкої будівельної компанії Райво дуже втішений — він устиг продати свій бізнес. Зараз збирається до Норвегії будувати дім якомусь знайомому норвежцеві. Зміна статусу з хоч дрібного, та все-таки боса, на найманого працівника його не засмучує. «Гроші ж пропонують хороші, й голова не болить», — аргументує він свій вибір.

Погіршення економічного середовища в Естонії вдвічі збільшило кількість банкрутств. За даними Департаменту статистики, лише за перше півріччя 2008 року таких фірм-банкрутів нарахували 143, тоді як за весь 2007 їх було 199. Віцепрезидент Асоціації малих і середніх підприємців Естонії Марина Каас вважає, що цього року хвиля банкрутств більше за все торкнеться будівельного сектору й агенцій з нерухомості.

Як і більшість правих політиків, Маргус Цакхава, котрий представляє в фінансовій комісії Рійгікосу (парламенту Естонії) правлячу партію Союз Вітчизни та Республіки, стверджує, що держава не повинна втручатися в економіку. В період динамічного розвитку це себе виправдовувало. Та в умовах економічних негараздів такий підхід не працює.

Естонії знову потрібні реформи. Прикладом для неї завжди була Фінляндія, особливо такі економічні гіганти цієї неж невеличкої країни, як концерн Nokia. «Балтійський тигр», що ослаб, повинен відшукати свою Nokia, без якої вижити в умовах жорсткої конкуренції періоду глобалізації ніяк не вдається. ■

В Естонії вдвічі збільшилася кількість банкрутств, а 10% працездатного населення має проблеми з поверненням кредитів

такий підробіток не доводиться й мріяти. «Тут уже робити нічого!» — безнадійно махає він рукою. Перспективи знайти після закінчення технікуму роботу за фахом з достойною зарплатою досить примарні. Руслан йде на роботу до Ірландії. На питання: «Легально?», відводить очі. В нього хоча б є паспорт громадянина Естонії, який полегшує завдання. В багатьох його

Діти. Куди діти?..

У цей момент головний лікар київського міського пологового будинку №2 Тетяна Пехньо ще не знає, як саме складеться доля цього малюка

АВТОРИ: Марія Старожицька, Інна Завгородня

Відмові від немовляти можна запобігти

Взагалі-то в цьому номері **Тижня** в рубриці «Соціум» планувалася інша тема — про те, що за допомогою інтернет-спілкування в багатьох європейських країнах світу, й у нас також, уже сформувалася спільнота тих, котрі свідомо не хочуть мати дітей. Можуть, та не хочуть. Люблять їх або не люблять, але в будь-якому разі не своїх власних. Пояснення політичні: в Росії, зокрема, «не хочу народжувати Путіну солдатів», в Україні — «якщо країні потрібні футболісти, то це не до мене»; економічні: «ніяких дивідендів у при-

йнятному для них віці очікувати не варто, а анекдотична склянка води перед відходом у інший світ якимось чином не надихає»; соціальні: «для чого плодити тих, кому, з огляду на перспективи країни щодо виховання й освіти, житиметься ще важче, ніж нам»; особисті: «я був (була) не потрібен своїм батькам, вони не приділяли мені уваги, не любили, ця якість спадкова, тому нікого не робитиму нещасним». Ось так, грамотно і кваліфіковано, так звані childfree або свідомо бездітні, на відміну від тих, кого самі звать «дітними», освічені, комп'ютерно грамотні та матеріально забезпечені хлопці й дівчата найоптимальнішого для дітонародження віку натхненно обґрунтовують власну логіку оптимізації демографічного процесу. Їх шкода. Вони тупик у еволюційному процесі.

А в цей час... Саме тоді, коли ідеологи «життя для себе» доводять «дітним» і тим, хто вагаються, всі переваги своєї демоверсії щастя, деякі жінки чекають пологів тільки задля того, щоб залишити дитину в пологовому будинку. В них, можливо, є свої пояснення такого наміру, схожі на наведені вище чи особливі, та навіть зі штатними психологами пологових будинків вони здебільшого не бувають відвертими. Повідомляють найчастіше просто, без філософських заглиблень у свідомість: «не хочу», «не хочу рости дитину без її батька, який давно щез», «удума мене з дитиною ніхто не чекає, нам просто ніде жити», «немає роботи, немає грошей — навіть мені маля?!»

Умовляти чи ні — питання досі спірне. Можливо, у названих батьків

дитині буде краще, можливо, гірше, ніж із рідною матір'ю. Та дати змогу таким матерям позбавитися, хоча б тимчасово, матеріальних і житлових проблем в Україні вже спробували.

ПОВІРИЛИ НАВІТЬ ЛІКАРІ

Як розповіла **Тижню** Людмила Ніколаєнко, директор Київського обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді, вже третій рік у пологових будинках із породіллями працюють спеціалізовані соціальні служби раннього втручання. Їхні працівники переконують жінок, які мають намір відмовитися від дитини, не робити цього. Підсумки для звіту по Київщині такі: в першому півріччі 2008-го зафіксовано 24 відмови, з них 12 вдалося попередити. Про жінок, які можуть відмовитися від дитини, повідомляли, зокрема, й лікарі, хоча коли проєкт починався, вони ставилися до нього цинічно. «Лікарі взагалі не могли погодитися з думкою, щоб новонароджене дитинча лишалося з такою мамою, котра веде не зовсім соціальний спосіб життя, в якій немає житла й роботи, — розповідає Людмила. — На сьогодні медики є нашими союзниками, й проблеми таких жінок ми вирішуємо разом, адже, попри всі розрахунки, саме біологічна сім'я найкраща для дитини. Й насправді все виявилось не так важко — за два роки ми охопили своїми послугами майже 2000 жінок, які хотіли відмовитися від дитини, з них до Центру матері та дитини потрапило тільки 35, тобто проблеми решти змогли вирішити за допомогою вчасного втручання психологів і місцевих соціальних служб. Жінок вдалося поселити в гуртожитках або в родичів, або навіть налагодити стосунки з батьком дитини — без посередників матері, здебільшого зовсім молоді, просто не вміли цього робити».

Фастівський центр соціально-психологічної допомоги «Мати й дитина разом» — один із семи таких закладів в Україні. Породілля може жити в ньому з дитиною до двох ро-

ків, доки маля піде в ясла. Тут цілий набір сервісів: підгузники, суміші для немовляти, їжа для матері, медичний догляд, подруги по щастю. Як розповідає директор центру Лариса Бруй, потрапляють сюди ті, хто народили у Києві чи області. За ці 24 місяці районна адміністрація або міськвиконком має взяти на себе вирішення тих соціальних проблем жінки, які не дозволяють їй прожити вдома. За час існування центру — з 2006-го — в ньому вже побували 34 матері й 35 дітей, причому вік жінок — від 15 до 43 років. Більшість «випускниць» після виходу з центру отримують якесь житло чи підтримку, а за час перебування можуть здобути освіту, необхідну для подальшого пра-

Мої доньці Владі зараз рік і чотири місяці, і я планую залишатися в центрі, поки їй не виповниться два. А потім дитину в садочок, а сама працюватиму. Я була заміжня сім років, жила в чоловіка, за цей час мати померла, а батько геть спився — повернутися неможливо. Коли з чоловіком розлучилися, приїхала в Київ і працювала тут до кінця вагітності. Батько дитини майже одразу знову одружився, ми з ним не підтримуємо ніяких контактів. Через місяць після народження Влади в нього народилася дитина в новому шлюбі».

Це, насправді, типова історія ту-тешніх мешканок. Соціальна служба вже взяла на себе зобов'язання надати підшукати матерям гуртожиток або роботу із забезпеченням житла чи купити житло у віддалених районах Київщини. Це абсолютно реально: як свідчить звіт херсонського центру, із 19-ти жінок, які оселилися на початку минулого року, вже вибуло 15: три жінки придбали житло, у тому числі на спонсорські кошти, одна

отримала кімнату в гуртожитку, дві з новонародженими дітьми повернулися у свої рідні сім'ї до батьків, шість створили нову родину (це також вітається психологами), четверо відновили стосунки з батьками дітей і, відповідно, вирішили питання спільного з ними проживання. Загалом за два з гаком роки роботи соціальним службам Київщини вдалося попередити 142 відмови від немовлят — майже стільки ж малюків зараз перебуває у двох обласних Будинках дитини. Але материнського тепла інтернат не замінить...

До речі, у фастівському центрі є комп'ютерний клас. І коли молоді мами опанують Інтернет, вони зможуть подискутувати зі спільнотою childfree, хто насправді прийняв правильне рішення. ■

Хочу познайомитись з вагітного дівчиною: без жетона, роботи, підтримки, з проблемою мамми.

235-84-35
235-84-35
235-84-35
235-84-35
235-84-35
235-84-35
235-84-35
235-84-35
235-84-35
235-84-35
235-84-35

Соціальні служби
Київська область

Кожній Дитині
Україна
до сити, безпечно для дитини
www.everychild.org.ua

цєваштування, соціальні навички догляду за дитиною, за собою, з ведення господарства... За спостереженнями Лариси Максимівни, особливо важливим це виявилось для молодих матерів, які виховувалися в дитбудинках та інтернатах.

ПОВЕРНЕННЯ ДО ЖИТТЯ

«Ми в центрі повністю на державному забезпеченні, — розповідає **Тижню** Світлана Бурдак із села Гуденівка Яготинського району. — Все буває: і суперечки, й проблеми з директором, а з дівчатами нормально живемо. В нас двоповерховий будинок, а в другому поверсі п'ять кімнат і кухня, в першому — чотири однокімнатні квартири, в кожній окрема. Готуємо самі, що-десять днів нам видають продукти.

ЦЕНТРИ ТЯЖІННЯ

Успіх під час гри в культуру «Цивілізацію», комп'ютерну розвагу від геніального Сіда Месра, цілком залежав від здатності будувати та розвивати великі міста. Якщо кількість жителів у них складала мільйони, тоді промисловий, фінансовий і науковий потенціал вашої країни був достатній для того, щоб захопити весь світ і перемогти. Чи принаймні назавжди відлетіти в космос. **Тиждень** з'ясовував, причини та наслідки збільшення кількості людей у великих містах у реальному, а не в комп'ютерному світі.

ЗМІСТ:

ТАКИХ НЕ БЕРУТЬ В МЕГАПОЛІСИ

Коли на околицях Києва з'являться свої фавели
СТОР. 40

ЩАСЛИВІ МЕШКАНЦІ

Плоси людського зоопарку
СТОР. 42

МІСЬКА КАРДИОЛОГІЯ

Тиждень намагається дізнатися про серця великих міст
СТОР. 44

ONLY IN MEGACITY

Про явища, які важко знайти в районному центрі
СТОР. 48

Таких не беруть в мегаполіси

АВТОР: Анатолій Бондаренко

**Чи стане в найближчі роки Київ містом,
цікавим не лише для внутрішніх мігрантів**

За прийнятим у всьому світі (окрім Канади, де мегаполіс — усе, що більше 400 тис. жителів) визначенням, мегаполісом або мега-сіті можна вважати місто, в якому проживають більше 10 млн людей. У цьому сенсі Київ не мегаполіс. Не дивлячись на значне зростання населення, викликане внутрішньою міграцією, темпи такого зростання недостатні й для того, щоб столиця України стала мегаполісом навіть через десятки років. Справа навіть не в тім, що для швидкого зростання та нормальної інтеграції нових жителів у Києва просто немає необхідних інфраструктурних запасів — про інфраструктуру мало хто дбає, тому що необхідно встигнути отримати

надприбуток від будівництва. Зрештою, більшість сучасних мегаполісів зростають за допомогою неформального, нелегального житла та інфраструктури — так званих фавел.

У фавелах, основа яких — збудовані власноруч халупи, проживають найбідніші прошарки міського населення, без води, електрики або газу, з владою у вигляді місцевих мафіозних структур. До речі, щорічно кількість людей у фавелах по всьому світі, чи це Сан-Паулу, чи це Лагос, збільшується на 25 млн осіб.

Отже, приток людей недостатній для початку створення в нашій столиці фавел, але цілком відчутний для проблем із міським транспортом і ущільнювальною забудовою, яку, до речі, можна зупинити

тільки економічним способом — низькою рентабельністю будівництва. До цього лише окремі групи повстанців будуть намагатися захищати милий старий Київ, якого вже немає.

МІСТО — ЦЕ КНИГАРНІ

У Києві занадто мало публічного простору та місць, де люди можуть спілкуватися один із одним. Саме там виникають зв'язки, які відрізняють справжнє місто від просто великої кількості відокремлених людей, які мають нещастя жити в бетонних багатоповерхівках на обмеженій площі. За чисельністю кав'ярень, простих і книжкових, ресторанів, клубів та інших місць для «соціалізації» Київ відстає на-

ТЕМА ТИЖНЯ

ФОТО: АНДРІЙ ПОМАЧЕН

КИЇВСЬКИЙ МЕСИДЖ

Конкурентні переваги міста залежать від ролі, на яку претендують люди, котрі в ньому мешкають. Лондон — фінансовий центр Європи, Париж — центр стилю, Варшава хоче стати регіональним східноєвропейським фінансовим лідером. Ролі міст залежать від амбіцій людей.

Великі міста притягують до себе амбітних людей, немов магнітом. Однак у різних містах — різні амбіції. Пол Грехем, есеїст і інтернет-мультимільйонер, зауважив нещодавно в статті «Міста та амбіції», що жителі великих міст щосекунди отримують десятки повідомлень із різноманітних каналів комунікації — вуличний шум, музика, оголошення в метро, уривки чужих розмов, сцени, які видно крізь вікна офісів і квартир. Кожне місто надсилає своїм жителям декілька месиджів, і з них можна спробувати обрати головний:

- ПІТСБУРГ: БУДЬ ЧЕМНИМ**
- НЬЮ-ДЖЕРСИ: ТИ ПОВИНЕН БУТИ У НЬЮ-ЙОРКУ**
- НЬЮ-ЙОРК: ТИ ПОВИНЕН ЗАРОБЛЯТИ БІЛЬШЕ ГРОШЕЙ**
- СІДНЕЙ: ВИТРАЧАЙ БІЛЬШЕ ГРОШЕЙ НА НЕРУХОМІСТЬ**
- СОФІЯ: ТИ ПОВИНЕН БРАТИ УЧАСТЬ У ТІНЬОВИХ СХЕМАХ**
- ЛОНДОН: ТИ МУСИВ ТУТ БУТИ 150 РОКІВ ТОМУ**
- КЕМБРИДЖ: ТИ ПОВИНЕН БУТИ РОЗУМНІШИМ**
- ТОКІО: ГРІХ НІЧОГО НЕ РОБИТИ ПРОТЯГОМ БІЛЬШЕ 15 ХВИЛИН**
- ПАРИЖ: ТРЕБА БУТИ СТИЛЬНИМ!**

Який месидж посилає своїм жителям Київ — «понаєхали!» чи «тут можна знайти гарну роботу»? А може, «отримай доступ до бюджетних потоків»? Чи «ти можеш стати успішним корумпованим службовцем і їздити на позашляховику»? Позашляховиків у Києві дійсно непропорційно багато, більше, ніж будь-де, окрім хіба що Москви.

У свій час мер Нью-Йорка Джуліані почав покращення ситуації у місті з боротьби проти незначних злочинів. За розбиту вітрину чи графіті в підземці порушників притягували до непропорційно великих покарань. Розрахунок був такий: за даними психологів, серйозніші злочини простіше зробити на розваленій неохайній території, в місцях, що перебувають у стані занепаду й занедбання.

Джуліані вдалося значно покращити атмосферу міста.

Отже, чи стане Київ у XXI ст. містом, де будуть прагнути жити не лише українські громадяни з інших місцевостей, але й професіонали з розвинутих країн? Тут теж можна було б почати з простих речей. Наприклад, подолати звичку жителів столиці вигулювати собак у публічних місцях, а потім не прибирати сліди їхньої фізіологічної діяльності. Розумієте, останнє, крім того, що відчутно псує загальноміський «фен-шуй», ще й передає всім постійний сигнал: «ми живемо в суцільному лайні». Але ж це не так, правда? ■

ТЕОРІЯ

Центр сили

Глобалізація, нові технології та катастрофічне зменшення ресурсів призводять до того, що національні держави поступово втрачають свою роль. Мартін ван Кревельд, ізраїльський військовий історик, є одним із авторів цієї гіпотези. Іншими впливовими центрами сили можуть ставати недержавні утворення, великі міста, різноманітні мережі. Брюс Стерлінг, відомий письменник і футурист, на питання чи можна вважати збільшення ролі великих міст ознакою занепаду класичних національних держав відповів так:

«Організація за національною прикметою далеко не єдиноможлива. Нації з часом можуть відійти... Однак поки що важко уявити собі, що міста так само можуть зникнути. Всі головні міські центри на Балканах усе ще тут, хоча «нації», в яких вони знаходилися, змінили свої прапори, паспорти та валюти по п'ять або шість разів».

«Люди говорили про занепад національних суверенітетів скільки я себе пам'ятаю. Але зараз є одна значна відмінність — час від часу в деяких державах виникають настільки великі тріщини, які неможливо нічим залатати. Цьому не завадиш. Такі країни переходять у стан «країн, що не вдалися» (failed states), стають не-країнами. Хоча люди вже поступово звикають до таких прикладів. Тепер вони починають серйозно задумуватися про те, що не вдалася вся земна куля».

віль від східноєвропейських столиць.

Пам'ятаю своє захоплення від кількості книгарень у ділових і пішохідних районах Белграда, де можна випити чашку кави та прочитати одну з безлічі нових книжок із усього світу в перекладі сербською. Знаходяться вони там через кожних сто метрів.

Однак Київ, хоч і не мегаполіс, але все ж таки велике місто, населення якого станом на 2008 рік, якщо рахувати за продажем хліба, досягає 4 — 4,5 млн людей. Яке місце посідає Київ з його наявними проблемами та перевагами в сучасному світі, де значення великих міст стає співмірним зі значенням національних держав?

Щасливі мешканці

АВТОР: Анатолій Бондаренко

Плюси людського зоопарку

Британський зоолог Десмонд Моріс у кінці 60-х років писав, що «Велике місто — це не бетонні джунглі, це людський зоопарк». При всіх мінусах життя в «зоопарку», там є й свої позитивні сторони. Про принади, що притягують людей до великих міст, можна дізнатися на нашій ілюстрації. ■

ТЕОРІЯ

Індекс богемі

Річард Флоріда, професор університету Торонто, в своєму бестселері «Народження креативного класу» виклав теорію, згідно з якою існує пряма залежність між економічним успіхом міст і високою концентрацією в них хай-тек працівників, художників, акторів, лесбіянок і геїв. Новий «креативний клас» створює відкрите, динамічне, професійне середовище яке, в свою чергу, притягує ще більше креативних людей, так само, як нові бізнеси та капітал. Однак теорія Флоріди настільки ж популярна, настільки й контроверсійна. Багато дослідників стверджують, що вчених Флорідою індекси, такі як «індекс богемі» чи «індекс геїв», не мають необхідного рівня кореляції з економічним зростанням міст.

Високий рівень комунікацій.
Незалежні місцеві ЗМІ.
Легкий доступ
до міжнародних мас-медіа

Доброчинність
мешканців

Можливості для кар'єри,
гарний економічний стан

Хороші ресторани,
клуби, кав'ярні,
заклади культури

Низький рівень злочинності

Список незвичних заходів для покращення ситуації в містах, які й так добре себе зарекомендували:

1. Всі нові будівлі повинні відповідати зеленим стандартам, розробленим владою міста (Остін).
2. Створення альтернативної енергії: вітро-, газо- та сонячні генератори. В Чикаго на дахах усіх міських музеїв встановлюються сонячні панелі. (Сакраменто, Сан-Франциско)*
3. Розвиток електричного та велосипедного транспорту (Практично всі західноєвропейські столиці, Чикаго)
4. Зелені пішохідні зони в центрі міста (Нью-Йорк, Чаттануга)
5. Ефективна та екологічно чиста переробка сміття (Портланд, Торонто)
6. Спеціально організовані владою міста тимчасові продовольчі ринки, де продукцію продають безпосередньо виробники (Париж, Сіетл)
7. Безкоштовний міський Wi-Fi Internet (Мюнхен).

* До речі, в більшості міст світу, крім, можливо, Києва, енергогенеруючі компанії знаходяться у власності міської громади

Міжнародні транспортні розв'язки + зручний і ретельно продуманий аеропорт

Чисте довкілля, доступ до природи, кількість зелені на кожного жителя

Ретельно продумане планування міського простору

Швидкий і доступний міський транспорт

Можливість отримати гарну освіту

Охорона здоров'я

Гарна погода протягом більшої частини року

Міські історії

Серце будь-якого мегаполіса – квартал із барів, ресторанів і клубів, де спілкуються його мешканці

Без такого кварталу місто мертво, його власне й повноцінним містом у сучасному розумінні назвати важко. Райони типу лондонського Сохо значною мірою створюють обличчя міста, визначають його атмосферу й притякують творчих людей. «Мені пропонували працювати у Фінляндії, але я вибрала Лондон», – розповідає українка, котра ставить біологічні досліди в одному з інститутів британської столиці. «Моя рідна Флорида – це глуха провінція, а Лон-

дон – культурний центр, тому я тут», – говорить американець, котрий працює сисадміном. Отже, культурне життя міста – запорука того, що до нього приїздять кращі з країн. А в умовах світового дефіциту на креативних і професійних працівників місця, де тусуються творчі особистості, як магніт притякують світові корпорації з їхніми мільярдними бюджетами. На жаль, жодне українське місто не може похвалитися ні зручними кварталами, ні місцями, куди прийнято ходити щоп'ятниці.

Токіо

АВТОР: Юрій Макаров

Обов'язок веселитися

Якщо японський сад – еталон організації простору, то японське місто – взірць хаосу, триумф безладу. Типовий японський мегаполіс за конструкцією нібито схожий на американський: «даунтаун», центр міста з високотехнологічними хмарочосами, а далі починається

одноповерхова забудова, тільки тут вона без неодмінної зеленої галявинки перед кожним будиночком, без проміжків, без продику у вигляді якихось громадських споруд – монотонний ряд досить-таки соціалістичного вигляду бетонних бараків, і так до обрію. Щоправда, все це чисто й полагоджено, та від нудьги негайно тягне повіситися.

У японців відсоток самогубств, а також депресій і інших розладів психіки, останнім часом не перевищує середньостатистичний показник для індустріальних країн. Пояснення такого ландшафту – не лише в браку землі, а ще й у

тому, що в японській культурі геть відсутня категорія особистого комфорту та індивідуального щастя. Їх заміняє задоволення від виконаного обов'язку, від приналежності до певної групи й визнання всередині цієї групи, самоствердження від долання перешкод.

Щоправда, японці запозичили традиційний для європейського міста майдан чи бульвар, де незнайомі люди «соціалізуються»: гуляють, дивляться на інших і показують себе, але ці місця виглядають дещо навмисно, трішечки штучно. Надто гучно там сміються під спалахи неонових реклами, надто демонстративно веселяться – таке враження, що виконують ще один обов'язок. Натомість, на відміну від Європи, в Країні сонця, що сходить, зберігся храм як осередок комунікації. Сюди приходять у традиційних строях, влаштовують свята, милуються квітучою вишнею чи осіннім кленовим листям.

Є ще одна форма добровільно-примусового спілкування: надвечір у барах і кафе повно, сидять лише чоловіки: після закінчення робочого дня колеги збираються пити пиво. Ухилитися, не піти – протиставити себе колективі.

Загалом, європейцям японські міста чомусь здаються сумними, попри яскравість, жвавість і подекуди футуристичність.

Якщо ж говорити про місто, то це місто, де люди живуть і працюють, де є життя, де є люди, де є культура, де є історія, де є майбутнє.

Токіо, район розваг Гоншу

PHOTO: GETTY IMAGES

Париж

АВТОР: Юрій Макаров
«Квартальне» бістро

Глобалізацію французи пережили бо-лісно. Втрату традиційного побуту опла-кує кожне нове покоління, оскільки риси «старої Франції» розчиняються невпинно впродовж останнього століття. Але меш-канці великих міст намагаються цьому опиратися – не в сенсі боротьби з нещас-ними МакДональдсами (де, як відомо від Тарантіно, подають пиво), а в сенсі постій-ного підтримання й відновлення «точок збирання» міського життя.

Звісно, уявляти Париж за Сіменом (комісар Мегре діяв переважно в 20-30-ті роки ХХ ст.) – усе одно, що вивчати його за Дюма. Проте певні спільні риси помітні. Перш за все, це чіткий розподіл міста на окремі райони, кожен зі своїм обличчям. 17-й арондісман (округ) відрізняється від 18-го, як Липки від Відрадного, хоча гео-графічно вони поруч, а передмістя Ньюїї та Монруж – це взагалі різні світи.

Для парижанина місто – це передусім його квартал. Попри повсякденну аполі-тичність, він може брати несподівано ак-тивну участь у громадському житті місце-вої громади й навіть агітувати (цілком без-коштовно) за того чи іншого кандидата на виборах мера округу. Заміна дерев у най-ближчому парку цікавить його так само, як Олімпіада в Пекіні, а закриття м'ясної

крамнички засмучує не менше, ніж ура-ган над Сполученими Штатами. І, звісно, він не оміне увагою недільний риночок на сусідній площі, навіть якщо йому без-посередньо тут нічого не потрібно. Власне, такі ринки – ще один спосіб під-тримати традицію, адже цей звичай бере своє начало в Середньовіччі. Сюди приїз-дять переважно фермери-індивідуали, які пропонують вередливим столичним спо-живачам екологічно чисті мед, сир, овочі. Тут також збираються ремісники нового покоління, яких точніше було б називати

дизайнерами. Так проявляється ще одна споконвічна французька риса: здатність перетворювати на свято найменшу подію.

І, звісно, найважливішим осередком міського життя Парижа залишається «квартальне» бістро. Попри зміну репер-туару (раніше найбільше вживали деше-вий білий «кисляк», тепер пиво), час тут ніби зупинився, постійні відвідувачі з року в рік ті самі. Можливо, вони відкрили спо-сіб осягнути неосяжне: просто розтяти його на маленькі, зрозумілі й слухняні шматочки життя.

ФОТО: REUTERS

Цими сходами ходив Ейфель

ТРАДИЦІЇ

Закони великого міста

АВТОР: Світлана Пиркало

Неписані правила співжиття у Лондоні в тому чи іншому вигляді діють в більшості західних мегаполісів. Звичайно, в Азії, Африці та Латинській Америці все по-іншому

ДЛЯ НЕОФІТІВ

Не витріщайтесь на інших пасажи-рів у метро. Дивіться вбік, на ре-кламу чи на власні черевики. Не говоріть у транспорті голосно. Не стійте зліва на ескалаторі. Не заго-ворюйте до інших пасажирів. Вза-галі прикидайтесь, що ви в іншому

вимірі. Якщо ви таки на когось витріщились, і людина це заува-жила, коротко посміхніться й пере-ведіть погляд одразу ж. Перегляда-тися з іншими пасажирами у гро-мадському транспорті припустимо, лише якщо поїзд затримується або якщо поруч із вами тінейджер слу-

хає паскудну музику на мобільці без навушників.

Дякуйте продавцям, вибачай-тесь, якщо когось штовхнули, та якщо вас штовхнули – також.

Якщо ви чотири товсті тітки, не розтягуйтеся у шеренгу й не за-ймайте весь тротуар. Людям треба пройти.

Не лізьте без черги – це біль-ший гріх, ніж збройний розбій. Ні-кого в Лондоні не колише, що ви депутат Верховної Ради Криму (ре-альна історія), ставайте в чергу. Якщо за вами чути голосні зітхання й цмокання язиком, значить, ви ви-

Лондон

АВТОР: Світлана Пиркало

Лондонстан, Лондонград,
Лондонвіль

Лондон – неймовірно толерантне місто. Воно толерантне на межі фолу, коли здається, що нікому в білому світі, а особливо всередині кільцевої траси M25, немає діла ні до твого життя, ні до твоєї смерті. Але коли ти інша, коли тебе не дуже чекають удома, коли хочеш просто жити й думати, як вимагає твоя природа, то в Лондоні знайдеш усе, чого прагне душа: Лондонстан, Лондонград, Лондонвіль. Тут скажений бородачий ваххабіт живе по сусідству з голубим французьким кухарем, а розпальцьовані москвички ходять тими ж вулицями, що й бліді нащадки аристократії зі спадковим статком і пристрасною до східних еротичних масажів.

Лондон працює, як громада, бо він складається з невеличких селищ. Навіть один з найдорожчих у світі районів Мерілебон часто називають «Мерілебон вілледж». Вілледжі сусідять між собою, але не обов'язково родичаються. Між ними часто пролягають обширні парки: десь повні троянд, десь – чорних хлопців у пропотілих майках із баскетбольним м'ячем. Селища зневажають і підозрюють одне одного, як справжні сусіди, та всередині себе самих співпрацюють щодо таких питань, як школи, сміття, лікарні. На нашій вулиці є комітет покращення духу місцевої громади, але ми на дух її не пере-

падково влізли в чергу. Негайно вивачіться та пропустіть усіх уперед.

Дочитавши газету, покладіть її на сидіння автобуса чи метро, хай читають інші. Це зменшує кількість сміття.

Звісно, не говоріть по мобільнику в музеях чи під час екскурсій, а особливо іноземною мовою. Половина відвідувачів вас зрозуміє і буде роздратована, що ви й сюди дісталися.

Віднедавня запровадили ще одне правило – новий мер Лондона, Борис Джонсон, білобрисий розхристаний консерватор, скандально відомий позашлюбними зв'язками та довгим язиком, заборонив бухати в транспорті. Це одразу підняло його популярність. Я не маю звички бухати в транспорті, може, двічі за

Знамените лондонське Сохо

носимо, тож комітет працює без нас. Ми натомість доглядаємо за сусідською клубою: у них хворі діти.

У Лондоні живе від шести до дев'яти мільйонів людей – залежно що вважати Лондоном. Багато його передмість належать до так званих хоум кантіз – домашніх графств, областей, що оточують Лондон. Але вони приєднані до тієї самої транспортної системи й позначені на карті столиці. Неозброєним оком також

цього не визначиш: лондонські передмістя – як і решта країни – можуть бути багатими й злидненими вперемішку. Загалом же біднота живе в містах, а аристократія – в селах. Вибір і дискусія існують хіба серед середнього класу. Середній клас хоче мати гарні школи, модні магазини делікатесів, невеличкі ресторанички й низький рівень злочинності. Якщо в певному районі є досить середнього класу, ніщо не заважає виникненню цих

сім років здавалося, що забухати на другому поверсі автобуса прикольо. Та відколи це заборонено, і я, й інші напівліберальні пасажирі стежимо, як яструби, чи не витягне який несимпатичний молодик пляшку алкопопса: тоді ми, як справжні лондонці, почнемо голосно зітхати, хитати головою й перезиратися.

Вголос тут обурюються рідко. Нещодавно на півдні Лондона одна тітка наїхала на двох хлопців, які курили на відкритій залізничній платформі: це також зараз заборонено. Вони штурхнули її на рейки. Ніхто не постраждав, бо поїзд запізнівся – типово, типово, скаже вам кожен лондонський пасажир – але зітхати безпечніше.

ДЛЯ ТИХ, ХТО «КОСИТЬ» ПІД ЛОНДОНЦІВ

- потрібно міцно заідентифікувати себе з певним географічним виміром і почати зневажати інші райони;
- обурюйтеся, чому ваш місцевий кансіл (рада) не надає можливості здавати окремо темне й світле скло;
- виступайте проти пробок і за плату за в'їзд у центр Лондона, інакше по ньому взагалі проїхати неможливо;
- говоріть усім, що скуповуєтеся на фермерських ринках, підтримуючи органічне (без хімікатів) фермерство в межах ста миль від Лондона. Насправді ж ви частіше купуєте продукти по Інтернету, бо не маєте машини;
- голосно пропонуйте Парижу забрати Олімпійські ігри собі й віддати вам ваші податки. ■

PHOTO: GETTY IMAGES

умов. Джентрифікація, тобто ушляхетнення, районів трапляється постійно, коли бідніший середній клас в'їжджає в колись злиденний і небезпечний район.

Приміром, зараз це сталося з Хекні на Сході Лондона – раніше царством кокні (корінні лондонці робітничого класу) та іммігрантів від євреїв до бангладешців. Зауваживши близькість до центру, дешеві ренти та надмір колишніх фабричних будівель, зручних під майстерні, до району почали з'їжджатися художники та інші митці. Разом з ними прибули барна сцена, барвисті паті, фермерські ринки й фестивалі в місцевих парках. Це, у свою чергу, приваблює банкірів і фінансистів із Сіті, тому в районі вирости ціни. Зростання цін витіснило митців далі на північний Схід, на Клептон, і ми майже купили там хату, та надмір оголошень на магазинах і нічних клубах про те, що сюди не можна з вогнепальною зброєю, якось пересунув нашу увагу деінде.

Швидкість, із якою відбувається джентрифікація, складається з безлічі деталей. Наприклад, щоб відкрити ресторан, не треба давати хабара голові райради. Можливо, ти його й не побачиш ніколи. Тобі треба буде знайти порожнє пристосоване приміщення чи пристосувати його, напи-

сати в місцеву раду з пропозицією відкрити там, скажімо, закусочну «Вареник», пройти курс із гігієни харчування, взяти позику в банку. Це практично все. Райрада розгляне твою пропозицію й пропозицію конкурента Білла відкрити там букмекерську контору. Але перевагу майже завжди віддадуть вам, бо ваш ресторан покращить цінність району, а букмекер погіршить.

Кожен район хоче сказати собі й виборцям своїх керівників: ми район, який, перш за все, віддасть престижне місце (будемо чесними) відділенню банку, потім – магазинів продуктів, до якого всі мешканці зможуть дійти пішки, потім – книгарні, а потім уже – магазину дорогого й непотрібного лайна типу швейцарських годинників. Кожен район хоче, щоб у ньому були задоволені потреби людини: зняти грошей, поїсти, купити памперсів, придбати книжку, сходити в кафе.

У Лондоні також маса книгарень. Для киян це болюче питання, бо кийські книгарні страшенно погані. Такі винятки, як книгарня «Є» за Оперним театром, тільки підкреслюють жалюві непрофесійність багатьох інших. І їх мало. У Лондоні ж їх безліч, часто поспіль. Це також частина ідеї того, що таке Лондон.

ОЧІКУЙТЕ У ВАШОМУ МІСТІ

ФЕСТИВАЛЬ «УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ»

ВЕРЕСЕНЬ – ЛИСТОПАД 2008

У МЕЖАХ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ АКЦІЇ ВІДБУДЕТЬСЯ:

- виставка української карикатури просто неба;
- показ найкращих короткометражних документальних фільмів молодого українського кіно;
- концертна програма одного з найкращих сучасних українських джаз-бендів;
- зустріч шеф-редактора журналу «Український Тиждень» Юрія Макарова зі студентами вищих навчальних закладів.

ЗАПРОШУЄМО ВІДВІДАТИ

В ЦЕНТРІ ВАШОГО МІСТА – ВИСТАВКУ КАРИКАТУР ПРОСТО НЕБА

15 – 20 вересня – Кіровоград
 15 – 20 вересня – Феодосія
 22 – 25 вересня – Суми
 22 – 25 вересня – Кременчук
 22 – 25 вересня – Ялта
 29 вересня – 4 жовтня – Полтава
 29 вересня – 4 жовтня – Черкаси
 6 – 11 жовтня – Євпаторія
 6 – 11 жовтня – Ужгород
 6 – 11 жовтня – Чернівці
 13 – 18 жовтня – Тернопіль
 13 – 18 жовтня – Кривий Ріг
 13 – 18 жовтня – Нікополь

20 – 25 жовтня – Рівне
 20 – 25 жовтня – Луцьк
 20 – 25 жовтня – Мелітополь
 27 жовтня – 1 листопада – Чернівці
 27 жовтня – 1 листопада – Хмельницький
 27 жовтня – 1 листопада – Бердянськ
 3 – 8 листопада – Житомир
 3 – 8 листопада – Вінниця
 3 – 8 листопада – Миколаїв

ПОКАЗ ДОКУМЕНТАЛЬНИХ КОРОТКОМЕТРАЖНИХ ФІЛЬМІВ СПІЛЬНО З УКРАЇНСЬКОЮ КІНОФУНДАЦІЄЮ FILM.UA

17 вересня – Дніпропетровськ
 18 вересня – Запоріжжя
 25 вересня – Луганськ
 26 вересня – Донецьк
 2 жовтня – Харків
 3 жовтня – Полтава
 9 жовтня – Львів
 10 жовтня – Ужгород

16 жовтня – Тернопіль
 17 жовтня – Івано-Франківськ
 23 жовтня – Рівне
 24 жовтня – Луцьк
 30 жовтня – Чернівці
 31 жовтня – Хмельницький
 6 листопада – Вінниця
 7 листопада – Миколаїв

Only in megacity*

Київ, район Позняки. Місто доідає залишки села

ФОТО: ЄВГЕН КОТЕНКО

АВТОР: Анна Бабінець

Війни із забудовниками, закриті квартали, графіті і паркур... Тиждень досліджував явища, народжені мегаполісом

Київ не є мегаполісом у звичному розумінні цього слова. Порівняно з Лондоном або Нью-Йорком українська столиця досить однорідна та цілісна. У нас немає чайна-таунів, трьохсотметрових шмарочосів і цілодобових книгарень.

Проте останніми роками київське життя набуває рис, характерних саме для культури мегаполіса. Запекла боротьба за кожен квадратний метр землі, районні субкультури, урбанізовані екстремали... Все це в тій чи іншій мірі вже існує в Києві. Все це можливе та потрібне лише в ритмі життя мегаполіса.

НА ЗАДНЬОМУ ДВОРІ

Знеструмлення Нью-Йорка трапляється рідко, та швидко перетворюється з національної катастрофи на загальносвітову. Зупиняється транспорт, робота ділових центрів і транснаціональних компаній. Рудольфу Джуліані, який був мером міста з 1994 по 2001 роки, довелося вислухати багато малоприємних речей від мешканців Нью-Йорка щодо знеструмлення. «Та коли я звер-

нувся до городян з проханням розмістити генератори на їхніх подвір'ях, то часто-густо натикався на рішуче «ні», — розповідав пан Джуліані під час свого нещодавнього візиту у Київ.

У США «затяті містяни» об'єднуються в рухи із загальною назвою NIMBY (англ. Not In My Back Yard — «не на моєму задньому дворі»). Це громадяни, які будь-що висловлюються проти будівництва чи розміщення певних об'єктів, навіть якщо вони самі матимуть із цього вигоду. Найчастіше конфлікти виникають навколо зведення чи розширення аеропортів, будівництва автомагістралей, енергетичних установок, антен мобільного зв'язку. Вони загалом погоджуються із суспільною важливістю того чи іншого об'єкта, але

* Тільки в мегаполісі (англ.)

наполягають на тому, щоб він був розташований деінде.

Опозицією до поборників особистого простору є YIMBY (англ. Yes In My Back Yard – «так, на моєму задньому дворі»). Проте опозицією вони є лише формально, насправді владі буває набагато складніше домовитися з ними, аніж із затятими противниками. Справа в тому, що вони погоджуються на будівництво важливого шосе чи енергетичної установки тільки тоді, коли впевнені, що матимуть із цього зиск. Торги між громадянами та владою щодо потенційних вигод іноді тривають роками.

Мода торгуватися з владою за шматок землі нещодавно з'явилася в Києві. Компанії-забудовники, щоб отримати згоду киян на будівництво об'єкта у вашому дворі, готові майже на все. Тим, кому сонце у вікні замінить залізобетонна конструкція, забудовники обіцяють невеличку квартиру в цій споруді. Іншим можуть запропонувати безкоштовне відвідування дитьми спортивних і розважальних гуртків, які обов'язково будуть у новому будинку (це коли споруду планують збудувати замість дитячого майданчика). Дехто погоджується.

Частіше ж кияни банально протестують проти забудов. «Я пам'ятаю перші протести, вони почалися десь на початку 2000-х років, – розповідає **Тижню** лідер Форуму порятунку Києва Віталій Черняхівський. – 2002-го року ми виступали проти будівництва автозаправки біля житлових будинків. Тоді нам не вдалося перемогти замовників». Пан Черняхівський каже, що громадські рухи проти незаконних забудов стрімко розвинулися після Помаранчевої революції – люди повірили, що справедливість є. «Зараз уже немає того запалу. Та все одно подібних рухів у Києві постійно більше», – продовжує Віталій.

Отже, киянські NIMBY та YIMBY вже існують. Тільки наразі вони торгуються з владою не за якісь вигоди, а просто доводять право на володіння власним «заднім двором».

ТРОЄЩИНА-ТАУН

Ще одна риса, яка відрізняє мегаполіс від просто великого міста, – це існування так званих закритих кварталів. Найпоширеніше явище – чайна-тауни, тобто «китайські міс-

та». В Лондоні, Парижі, Лас-Вегасі та Сеулі є квартали, де живуть і працюють вихідці з Китаю чи азіатських китайськомовних країн. Це своєрідна держава в державі: більшість «корінних» мешканців чайна-таунів не мають потреби навіть учити мову країни перебування.

У Копенгагені також є місце, де краще не блукати в пошуках пригод. У кварталі Крістіанія, який городяни називають маленькою державою, мешкають хіпі, котрі вживають наркотики і чекають на можливих гостей. Схожі райони є в кожному справжньому мегаполісі.

Щодо Києва, то гарна новина – в українській столиці немає кварталів настільки небезпечних, щоб позначати їх у туристичних путівниках як небажані для відвідування.

Проте самі кияни знають, що у нічний час краще не навідуватися у такі райони, як Троєщина чи Борщагівка. Вважають, що там найбільш щільно зосереджені люди, яких у міліцейських звітах іменують криміногенними елементами, хоча останнім часом це більше стосується Борщагівки. У столичному фольклорі безліч висловів, історій і легенд саме про ці два райони.

На Троєщині багато патріотів – вони називають свій район «Троя» і кажуть, що не люблять чужаків. Існування інтернет-сайтів www.troeschina.com.ua, www.troeschina.kiev.ua, www.troeschina.net (а також суто троєщинського сайту знайомств) свідчить про те, що в Києві також формується повноцінна районна субкультура. ■

МІСТО ПРИГОД

СУТО УРБАНИСТИЧНІ РОЗВАГИ ТА СПОРТ

Бейсджампінг (англ. B.A.S.E.– jumping)

Це парашутисти, які зі спеціальними парашутами стрибають із дахів хмарочосів, веж, мостів, будівельних кранів... Головне, щоб об'єкт був не нижче 80 м. У Києві такі об'єкти є. А отже, є й бейсджампері. Їх небагато, не більше десятка. Вони розуміють, що міський екстрим тісно пов'язаний із екстримом соціальним – проникнення на приватні та державні об'єкти є адміністративним правопорушенням. Проте їм вдалося стрибнути з даху бізнес-центру «Парус», що на Бессарабці, та з крана, який буде

багатоповерховий офісний центр в районі Палацу спорту. «Ідеальним об'єктом для стрибків ми вважаємо той, на який важко проникнути. Та таких у Києві небагато, – розповідає **Тижню** киянський бейсджампер Льолик. – Коли вдається проскочити повз охорону, тоді отримуєш цілу гаму вражень. Якщо об'єкт не охороняється, ми вважаємо стрибок спортивним, тобто стрибок заради стрибка».

Паркур

Ще один вид міського спорту – паркур (фр. parkours – дистанція, смуга перешкод). Точніше, це не спорт, а спосіб життя. Засновник паркуру, паризький пожежник Давид Белль каже, що це «рух вперед, не дивлячись на жодні перешкоди». Трейсери (люди, які займаються паркуром) прокладають свої маршрути та тренуються серед міських ландшафтів. Деревя, стіни, дахи, парпети – все це вони використовують для того, щоб швидше за інших дістатися в певну точку міста. Кількаріч тому Люк Бессон у своїй стрічці «13-й квартал» зняв команду трейсерів, після чого дисципліна здобула велику популярність. Дуже швидко прихильники паркуру з'явилися й у Києві.

Графіті

Трохи менше екстриму в роботах художників-графітчиків. Рух графіті зародився в 60-х роках у Нью-Йорку. Майстри балончиків-пульверизаторів найкраще почувалися в промислових, розмальовуючи стіни сірих будинків і парканів яскравими картинами. Проте в наш час графіті вже не є ознакою виключно великих міст: дякуючи доступності балончиків із фарбою, твори невідомих «митців» можна побачити й у глухому селі.

Чоловічий клуб

АВТОР:

Галина Ключковська

ФОТО: Євген Котенко

Байкери з першого українського мотоклубу Silver Bullets – пафосні, неполіткоректні й... вразливі

Рев потужних двигунів, блиск хромованих поверхонь і матовий відсвіт чорних шкіряних обладунків, застигли обличчя у непорушних постатей, що впевнено осідлали своїх важких залізних коней... Це зовсім не вершники апокаліпсису, а солідні люди, які таким чином знімають стрес життя в мегаполісі. За цим пафосом хрому та шкіри частогусто ховається дитяче бажання втекти від дорослих проблем до гарних машин і щирої дружби.

«Сільвери» (від англ. silver bullets – срібні кулі) – перші байкери в Україні. Цього року мотоклуб святкує десятиріччя.

БРАТСТВО НА КОЛЕСАХ

«Повз нас проїжджають багато байкерів, які зовні схожі на нас, але ми з одного погляду можемо сказати, наша це людина чи чужа, не залежно від того, «в кольорах» **Ідив. словничок!** вона чи ні», – кажуть «сільвери».

Понад усе вони цінують власні свободи й братерство. Байк – символ свободи, та не ціль і не засіб її досягнення. Втім, байк дає їм кайф колективного переживання й адреналіну. «Сільвери» в житті – сім'я, а в дорозі – єдиний організм, до того ж, дуже дисциплінований: колону ведуть і прикривають свої, щоб запобігти зіткненням із водіями, в яких при вигляді «крутих хлопців» виникає бажання позмагатися в швидкості чи «підрізати».

Про «колеса». Вони можуть бути будь-якими, та зазвичай байкери уніфікують свої уподобання до важкого мотоцикла з великою кубатурою двигуна – чоппера чи кастома **Ідив. словничок!** Найав- **►**

Вова Мессер – отаман клубу мотоцикозаків

ДЕЩИЦЯ ІСТОРІЇ

Починалося з бандитизму

Байкерський рух виник у США в 1930-х роках. Похмура репутація тягнеться з тих часів, коли МС Ідив. словничокі були напівбандитськими угрупованнями, які контролювали проституцію та наркоторгівлю у своєму регіоні. «Чорнушною» була й символіка клубів, що підкреслювала антагонізм із конформістським і пуританським суспільством. Сьогодні ж байкери – нерідко цілком успішні в соціумі люди.

торитетнішим засобом пересування вважається Harley Davidson, який, однак, не всім по кишені: найдешевші моделі стартують приблизно з €20 тис.

Їзду на конвеєрному мотоциклі тут розцінюють як конформізм. Відданість справі передбачає, що ви можете зробити байк з «Дніпра» чи «Уралу». Ціна й рівень «наворотів» другорядні, хоча ніде правди діти: байкери таки люблять розцяцьковувати своїх «коней».

ДОБРОВІЛЬНА МУШТРА

Шолом, рукавиці, важкі черевики, мотоштани й обов'язковий атрибут, який для члена клубу, як друга шкіра: чорна шкіряна жилетка з клубними нашивками. Вони для не посвяченого виглядають суто декоративними, а своїм скажуть про байкера все: хто він, із якого міста та країни, до якої формації належить і яке місце посідає в ієрархії клубу.

Для байкера «кольори» – цінність, тому заслужити їх дуже складно. Той, хто мріє про нашивки, має довести повну відданість клубові, готовність жертвувати особистими інтересами, будь-якої миті прийти на допомогу, не чекаючи, поки тебе попросять.

Формально МС вирізняє жорстка структурованість і чіткий розподіл функцій відповідно до місця в клубній ієрархії Ідив. словничокі. Так, принаймні, кажуть самі байкери.

Ігор Доктор, 44 роки. В миру – не просто лікар, а справді доктор

медичних наук. У клубі сім років. Їздить на чоппері, зробленому власноруч на основі «Дніпра». «Для мене клуб – це життя в іншому світі, аніж той, що пов'язаний із професією. Хоча для багатьох членів клубу та їхніх родин я щось на зразок сімейного лікаря».

Тут діє свій внутрішній код, невідповідність якому закриває вхід чужинцям. І хоча «сільвери» зовсім не відлюдьки (вони, як каже президент і отаман Silver Bullets МС Вова Мессер, full-контактні), їхня відкритість схожа на відкритість вітру – якщо чинити йому перешкоди, легко «пожати» бурю. Правда, це швидше данина суворому іміджу:

Вхід до мотоклубу заборонено представникам інших рас, сексуальних меншин і жінкам

абсолютна більшість байкерів є статечними членами суспільства, які уникають насильства.

ГОПНИКИ Й БАЙКЕРИ

Непорозуміння у байкерів часто виникають із представниками соціаль-

ного зрізу «джип-розпальцьовка», причому з ініціативи останніх, схильних переоцінювати власні сили. Не люблять тут і «жирних котів» — скоробагатків, які купують дорогі байки як чергову іміджеву іграшку.

«На перший погляд, байкери — матеріал, із якого роблять цвяхи, та здебільшого це добрі й навіть вразливі люди, — говорить лідер гурту «Брати Карамазови» Олег. — Утім, у бандитських 1990-х, коли будь-який вуличний конфлікт міг закінчитися сумно, в мене був випадок, що почався з дорожньої пригоди. «Розібралися» зі мною одним приїхали восьмеро невідомих. У цей момент випадково подзвонив Вова Мессер — запитати, як справи. Я пояснив. Рівно за 10 хвилин весь клуб повним складом був там. Як ви здогадуєтеся, питання було залагоджено швидко».

До відомої історії про «крутих байкерів» на чолі з Шоном Каром, яких на одеському пляжі віддухопели двоє призовників із внутрішніх військ, тут ставляться з іронією. Бикувати й битися — шлях гошника, а не сучасного байкера.

«Сільвери» багато подорожують (здебільшого Україною — клубному виїзду за кордон перешкоджають візові бар'єри), дружать із мотоклубами з Амстердама, Копенгагена, Москви, організують на стадіоні «Чайка» під Києвом щорічний байкерський фестиваль «Байконур» і навіть знімаються в кліпах («Грін Грей», «Qхепіа», «SMS»).

Високо цінуються їхні послуги як охоронної структури, та допомагають вони лише друзям: охороняли концерти «ДДТ» та «Братів Карамазових».

Вони вміють відчувати смак життя: на ювілей клубу підготували виступ власної рок-групи Silver's Band, а також постановку вистав Леся Подерв'янського «Діана» та «Павлік Морозов».

ГЕЯМ ТУТ НЕ МІСЦЕ

У них непрості стосунки з поняттям політкоректності: вхід до клубу заборонено представникам інших рас, сексуальних меншин і жінкам.

Власні погляди тут не коментують і нікому не нав'язують.

З іншого боку, варто сказати, що не «сільвери» вигадали ці умови: їхнє авторство належить культурному мотоклубу Hell's Angels, утвореному в США колишніми льотчиками-винищувачами ще в 1960-х, відтоді їх наслідують клуби в усьому світі. Щоправда, «сільвери» не використовують похмурої символіки та наголошують, що є православними християнами (прихильність до світлих сил символізує й назва клубу: за легендою, срібна куля вбиває вовкулаку).

Члени клубу підкреслено аполітичні. Вони не ходять голосувати — цього принципу не порушив і Вадим Марчук (клубне ім'я vMar), коли його батько Євген Марчук у 2000 році балотувався на пост президента.

Не зраджуючи поглядів, байкери не відвідали концерт своїх друзів Scorpions, не бажаючи демонстру-

Чоловіча дружба - ось те, чого шукають у мотоклубах дорослі чоловіки

Фоновий звук

Системи відображення інформації

- комутація та наладка роботи обладнання в приміщеннях площею від 100 до 100 000 м²
- гарантійна, сервісна та технічна підтримки
- розробка та впровадження нестандартних інноваційних рішень

Послуги "під ключ" - від розрахунків до запуску в експлуатацію

ПрессКом® TECHNOLOGY

тел./факс: (044) 585-97-27
www.presscom.ua

СЛОВНИЧОК

Структура

МС (від англ. Motorcycle Club – мото клуб) – жорстко впорядкована організація щонайменше із шести байкерів.

Кольори – герб мотоциклубу (у Silver Bullets – револьверний барабан, з якого вилітають кулі), графічне накреслення назви та країни й літер «МС».

Чепта (англ. chapter) – відділення МС, організоване в іншому місті. У SBMC дві чепти – Nord та Skithya BLCKDGS.

«Колеса»

Чоппер (англ. chopper – ніж м'ясника). Характерні риси: низька посадка, високе й довге «рогове» кермо, широке заднє колесо, відсутність поворотників і спідометра, велика кількість хромованих і шкіряних аксесуарів.

Кастом (англ. custom – традиція) – здебільшого мотоцикли Harley-Davidson, а також харлесподібні японські моделі. Характерні риси: потужний двигун, загальна важкість конструкції, низька посадка.

Клубна ієрархія

Президент – носить нашивку «President».

Мембер (англ. member) – повноцінний член МС, має право носити «кольори».

Проспект (англ. prospect) – кандидат, потенційний мембер. Не бере участі в ухваленні рішень.

Генгераунд (англ. hangaround, досл.: той, хто ошивається поблизу). Потенційний проспект, виконує чорнову роботу в МС. Носить нашивку з назвою регіону.

Саппортер (англ. supporter, досл.: той, хто підтримує) – новачок, ходить без нашивок.

вати «кольори» на передвиборчому заході однієї з політичних сил. Лише після виступу зайшли поспілкуватися зі «скорпіями» за лаштунки.

Єдина обставина, яка примушує по-іншому відчувати напис «Україне» на клубній нашивці, – виїзд за кордон. Там, за словами Мессера, «сільвери» стають «бандерівцями».

ВТЕЧА В МИНУЛЕ

Переважна більшість членів клубу – люди з вищою освітою, й спільну

Найцінніший байк – зроблений власноруч

мову знаходять усі: від працівників автосервісу до лікарів, продюсерів, письменників і акторів: соціальний статус тут не має жодної ваги.

Натомість репутація клубу належить до абсолютних цінностей. Один із членів клубу втратив право носити клубні нашивки після того, як, знімаючись у кінофільмі, в епізоді, де він, за сценарієм, падає в пілюнку, дозволив «засвітити» в кадрі тату на плечі із зображенням логотипу SBMC. Інший став колишнім, коли почав вести нечесний бізнес, прикриваючись ім'ям клубу.

Очільник чепти Nord SBMC ідив. словничок! Lizard, а в миру – письменник і політолог Олег Покальчук, – свою роботу порівнює з грою в театрі, а от байкерське життя вважає справжнім. «Байк – це продовження мене. Думаю, у цьому проявляється дух вершників, який у чоловіків є від початку. Я багато їжджу Скандинавією, вивчаю культуру вікінгів і можу сказати, що дух байкерства дуже споріднений з духом вікінгів».

Справді, після того, як впритул поспілкуєшся з нашими, вибачте на слові, політиками, то мимохіть захочеться втекти в минуле, де все значно простіше.

У ПОШУКАХ ДРУЖБИ

Свого часу «сільвери» допомогли відомому лікареві й барду Ользі Бо-

гомалець організувати благодійний концерт на захист Жовтневої лікарні від забудови, та уваги преси свідомо уникали.

«На останніх виборах мера Києва нам пропонували покататися містом із прапорами. Якби ми хотіли займатися цією проституцією, то вже були б мільйонерами. З іншого боку, ми можемо бути козирем у руках опонентів наших друзів, оскільки серед нас є люди з кримінальним минулим», – спокійно пояснює Мессер.

Лірична Ольга Богомалець, не зважаючи на зовнішню різючу несхожість зі своїми друзями-байкерами, каже, що відчувається з ними комфортно: «Вони абсолютно не сприймають фальшу суспільства: не приховують думок, не обходять

гострих кутів, не обманюють. Щиро радіють, коли у когось щось вдається, і гуртом підтримують, якщо в тебе якісь негаразди. Не знаю, чи багато є в Україні

Вдягаєш шкіряну куртку в «кольорах», які багато що кажуть посвяченим, – і ось ти вже не політолог, а вікінг

спільнот, де б дружба була настільки правдивою».

Чоловіча дружба – ось те, чого шукають у мотоциклубах дорослі й вразливі чоловіки. Бійки – це несолодко, адреналін скороминучий, а от справжні друзі в наш час, коли все продається й купується, – на вагу золота. ■

ПОГЛЯД

Жжет позор и мучительно больно

Обращаюсь к русским на их языке, чтобы поняли

Покраснеть за провинциальных родственников в столице, за сына-шалопая перед учителями на родительском собрании, за соотечественников на международном курорте – с кем не бывало? Да и страны своей стыдиться, кому не случалось – поводов для того политики дают предостаточно. А стыдиться народа, нации, корней – вроде, грешно, вроде, не пристало, а приходится. В последнее время часто приходилось слышать от русских, живущих в Украине: «Мне стыдно». Стыд за то, что я русский, не скроешь ни за украинской фамилией (досталась от кубанских предков), ни за паспортом с золотым тризубом (живу в Украине с 1988-го), ни за публичным осуждением «кровавого режима Кремля»...

Да черт с ним, с Кремлем, и с теми, кто там примеряет шапку Мономаха на свои президентско-премьерские плечи. Беда в том, что народ, с которым связан кровными родственными узами, избрал их, уверовал в «венценосцев» с незыблемой вертикалью власти и готов одобрить любое их движение – хоть танковый бросок на юг, хоть газовый плевков на запад. Без сомнений и колебаний (грантоеды-демократы во главе с Каспаровым не в счет) выдавить кишки из любой непокорной республики (ведь нас и Грузию именно так и величают придворные СМИ), показать кузькину мать Америке, козью морду Евросоюзу.

Я даже знаю чувство, которое движет людьми, готовыми назвать меня «соотечественником» хотя бы за то, что мой родной язык – русский, и «принудить к миру» нашу «республику» ради якобы моих же интересов. Есть такое хреновое чувство, когда однажды ты просыпался, и тебя лишают права называть своим то, к чему ты привыкал годами. Пожалуй, это чувство испытывали все русские в 1991-м, когда «страна стала маленькой, гадкой, слабенькой». И испытывали дол-

ДМИТРО КРАПИВЕНКО
головний редактор ТСН.ua

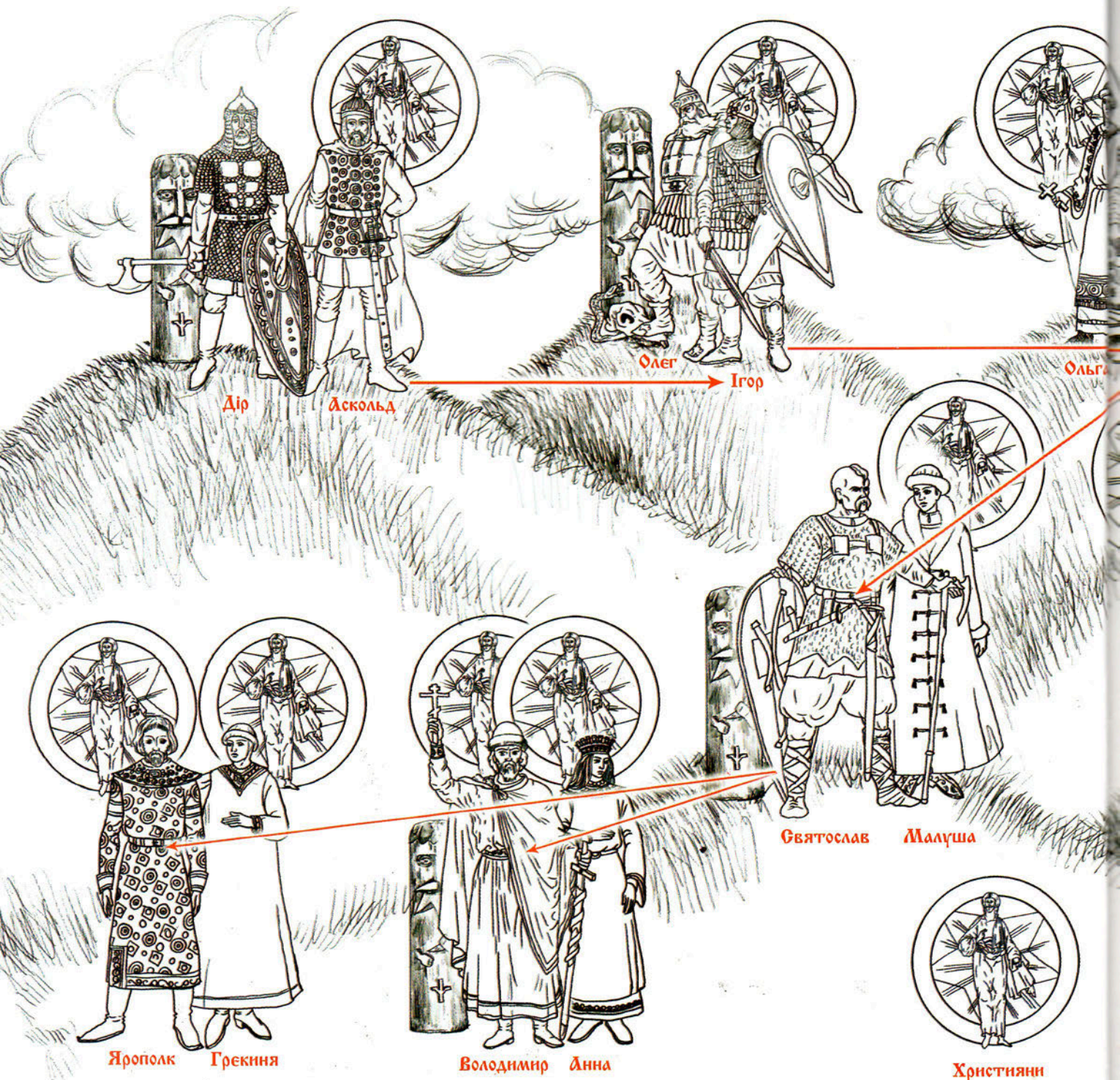
гое время – в полуголодной ельцинской России, в уютной, но чуждой Прибалтике, и здесь, в Украине. Что греха таить, сначала почти никому из нас, русских, не нравился украинский как государственный, ревизия истории и другие атрибуты нового времени. Но, может быть, потому, что здесь за последние 17 лет никто никого ни к чему не принуждал силой, мы стали частью украинского общества, нашего общества. Говорю это, вспоминая Майдан-2004, где русскую речь можно было услышать ничуть не реже, чем галицкий говор. Стало быть «соотечественники» к тому времени уже ощутили Украину своей страной и готовы были за нее бороться. Ощутили, потому что жить здесь совсем не страшно, здесь родились наши дети и здесь похоронены наши родители. Потому что здесь никогда не были «ни по морде, ни по паспорту». Потому что та – историческая – Родина стала слишком далекой и непонятной.

Да и не страна даже, а люди. Наши российские родственники почему-то жалеют нас за сам факт украинского гражданства, хотя сами живут не богаче и не беднее нашего. Большинство из них хоть раз в году бывает в Киеве или Крыму, но РТРу верят куда больше, чем своим глазам и ушам. И пойдй уразумей, почему так случилось. Я полагаю, все дело в той-таки травме 1990-х. Россияне только сейчас осознали свой стыд за подленькое и меленькое прошлое, поражение в холодной войне, превращение из сверхдержавы в мировое посмешище (апогеем, пожалуй, стали съемки американской комедии «Полицейская академия» на фоне расстрелянного в октябре 1993-го Белого Дома). И жаждут отмщения. Ведь как в *сущности прав был Бушин, что -но на рода, как из древа, или икона, или дубина, в зависимости от того, кто обрабатывает – Сергей Радонежский или Емельян Пугачев*.

Не остается сомнений, что русский народ сейчас в руках пугачевцев поколения web 2.0 Новоявленные «Петры Третьи» самозванно и самозабвенно лепят из народа дубину, способную принудить кого угодно к чему угодно. Этакую пугачевскую рогатину – неуклюжую и беспощадную, орудующую одновременно от имени Сталина и Николая Второго. Ведь месть – чувство слепое.

На чужих ошибках учиться, похоже, зазорно. Ведь некогда и немецкая нация прошла через Версальский позор и жажду мести, веру в свою исключительность. Тогда немцы в Германии и вло со слабо понимали друг друга. Первые были уверены в своей рейховской правоте, как и нынешние россияне. Вторые, даже в компании таких людей, как Ремарк, Дитрих и Эйнштейн, выглядели менее убедительно. Потому что стыд внешне менее привлекателен, чем густо смазанная агитпропом жажда мести.

1126 років хр

ещення Русі

АВТОР: Сергій Конча,
кандидат історичних наук

**Великий князь
Володимир вибрав
не між релігіями,
а між цивілізаціями.
Київ же було охрещено
ще за язичника Олега**

ловну подію тодішнього київського життя — хрещення Володимира й усіх киян. Але у візантійських істориків про це ані слова! Це дивно: хіба могли вони не помітити входу в орбіту впливу Константинопольської патріархії території, що не поступалася розмірами самій імперії?

Можливо, вони «не помітили» цього, бо факт хрещення Русі-України вже був записаний в імперських хроніках. Уперше про це близько 866 року повідомив патріарх Фотій у своїй «Енцикліці» — посланні до ієрархів східних церков, підлеглих патріархатові: «вони [руси] прийняли пастиря й ретельно і турботливо плекають обряди християн». За літописом, на той час у Києві правили Аскольд і Дір, а Володимира ще й на світі не було.

**На щастя, до
саджання отроків
чи ще когось у піч
справа не дійшла.
Архієпископ вкинув
до вогнища Євангеліє —
і книга лишилася
неушкодженою**

НЕСПАЛИМЕ ЄВАНГЕЛІЄ

Інші джерела датують хрещення русів часом перебування на патріаршому престолі Ігнатія (868—877 роки), який висвятив для Русі архієпископа. Князь русів із дружиною зустріли архієпископа без захвату: «І спитали його, що він їм хоче сповістити й у чому збирається наставляти. А той, простягнувши священну книгу Євангелія, розповів про деякі з чудес Спасителя й повідав по

Ми знаємо, що Київську Русь було охрещено 988 року від Різдва Христового — два місяці тому цю дату відзначали на державному рівні. З курсу історії можна також дізнатися, як іще за часів правління в Києві Аскольда (близько 860—882 років) були встановлені зв'язки з візантійською церквою: хрестилися сам Аскольд і частина його підлеглих. Та з Півночі прибув суворий прибічник язичництва князь Олег. Убивши Аскольда, він захопив київський престол і так ретельно викоренив перші паростки християнства, що лише через сто років знову повернути країну в його лоно зміг Володимир. Але насправді в цій добре знайомій історії лишається багато неясного.

ВІЗАНТІЯ НЕ ПОМІТИЛА

Дивно, але про Володимирове хрещення та прийняття Руссю константинопольських церковних ієрархів мовчать навіть візантійські джерела. Хроніст Іоанн Скілиця та історик XII ст. Іоанн Зонара розповідають про «одруження князя росів Володимира з візантійською принцесою Анною» та про прихід Володимирових воїнів на допомогу Константинополю у війні проти арабів.

За руськими літописами, описані візантійцями одруження та війна з арабами тільки супроводжували го-

Ветхому Завіту про чудотворні діяння Божі. На це роси одразу ж відповіли: «Якщо самі не узрімо чогось такого, а особливо того, що розповідаєш ти про трьох отроків у палаючій печі, не повіримо тобі й не відкриємо вух словесам твоїм».

На щастя, до саджання отроків чи ще когось у піч справа не дійшла. Архієпископ укинув до вогнища Євангеліє — і книга, попри те, що довго пролежала у вогні, лишилася неушкодженою. Дивовижне явище так вразило русів, що ті відкинули всі сумніви й прийняли християнську віру.

Те, що цей переказ — не зовсім легенда, підтверджується реєстрами епархій Константинопольського патріархату, укладеними до правління Володимира. У цих документах значиться Руська епархія (за деякими даними — митрополія).

Давньоруські літописи приписують Аскольдові й Діру знаменитий похід на Константинополь 860 року — отже, за логікою речей, саме ці князі мали посилати за вчителями й уже невдовзі охреститися. А Никонівський літопис зазначає, що князем, який лицезрів чудо неспалимого Євангелія, був саме Аскольд.

«ЯЗИЧНИЦЬКА РЕАКЦІЯ»: СВІДКИ МОВЧАТЬ

Про «язичницьку реакцію» часів Олега говорено багато. Але тут на нас чекає ще один сюрприз: про насильства на Русі язичників і переслідування ними християн після

882 року (року смерті Аскольда) не повідомляє жодне джерело. Є, що правда, туманні згадки про те, що князь Святослав не любив християн і навіть переслідував проповідників. Однак ідеться, ймовірно, про особисті уподобання войовничого князя та про поодинокі випадки заборони небажаних для влади ідей, але не про системні гоніння на християнство в цілому.

Натомість літопис зазначає, що в 944 році київські християни молилися й укладали присягу в церкві святого Іллі на Подолі. Прикметно, що церква називається соборною, тобто вона мала займати центральне місце в цілій мережі християнських закладів у Києві й, напевно, в інших землях Русі. Отже: християнство сповідувала тоді на Русі далеко не маленька купка людей.

Ось чому візантійські джерела не знають Володимирового хрещення. Імовірно, у Константинополі вважали, що Русь офіційно хрестилася вже у 860—870-х роках. Подробицями перебігу цих процесів вони, вочевидь, не дуже цікавилися, як і перипетіями стосунків між місцевими християнами та язичниками, вважаючи їх внутрішньою справою русів.

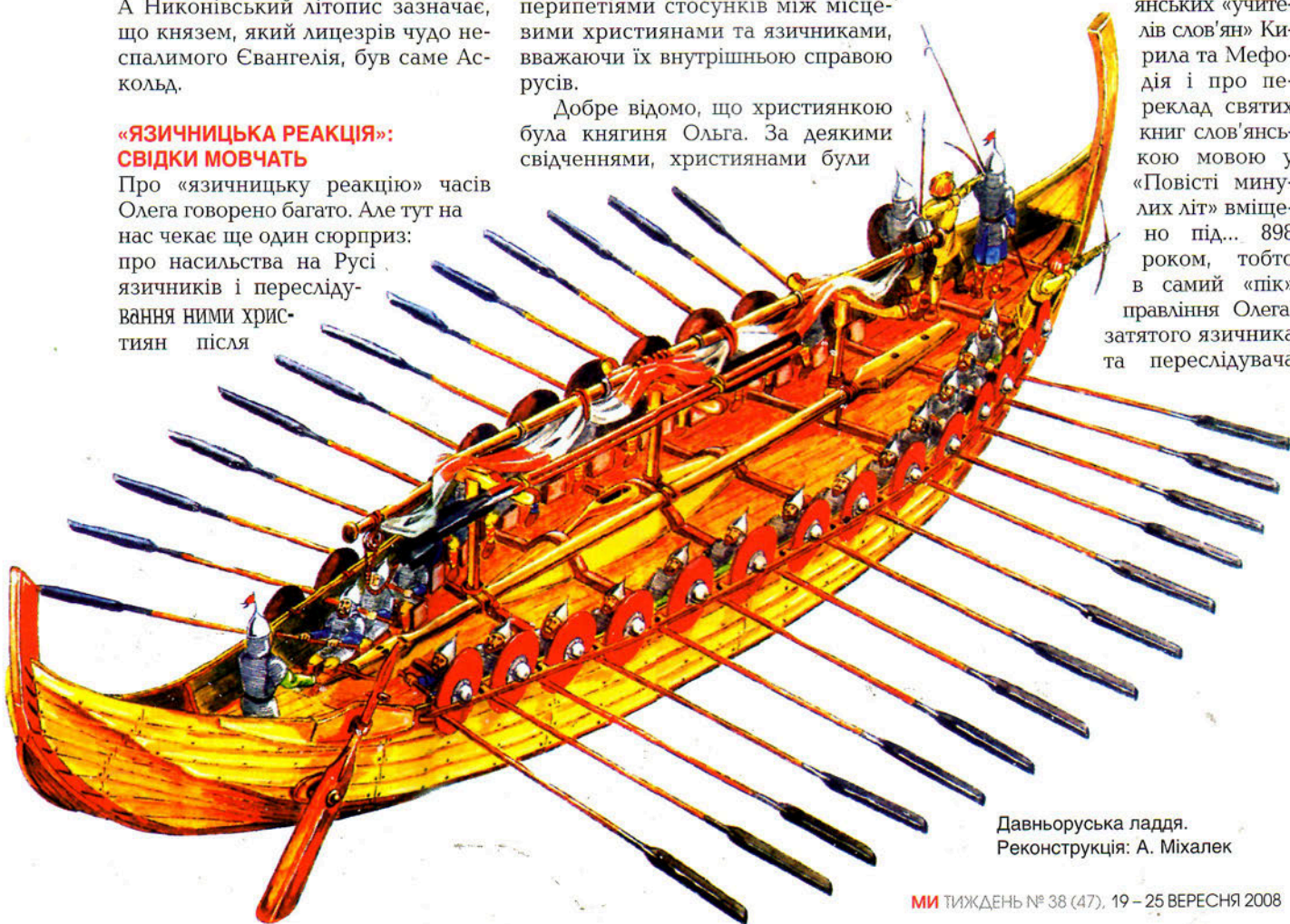
Добре відомо, що християнкою була княгиня Ольга. За деякими свідченнями, християнами були

також брат Святослава Уліб і син Святослава Ярополк — брат Володимира. Ярополк, до речі, також був одружений на візантійській принцесі. А Володимир після смерті брата, в 978 році (за десять років до «хрещення Русі»), одружився з його удовою-християнкою. Цікаво, що цей шлюб, на відміну від наступного, не примусив язичника-князя охреститися. То хто ж у такій компанії став би переслідувати християн?

Але і вважати Русь початку — середини X ст. справжньою християнською країною не можна. Наприклад, князь Олег та його військо при укладанні договорів 907—911 років приносили клятву іменем Перуна і Велеса. Руси в текстах договорів протиставляються християнам, під якими маються на увазі візантійці. А за наступника Олега, Ігоря, частина дружини присягала 944 року в церкві, частина — на капищі Перуна, тут-таки у Києві.

НОВА ДАТА

Славнозвісну розповідь про християнських «учителів слов'ян» Кирила та Мефодія і про переклад святих книг слов'янською мовою у «Повісті минулих літ» вміщено під... 898 роком, тобто в самий «пік» правління Олега, зятого язичника та переслідувача

Давньоруська ладья.
Реконструкція: А. Міхалек

(як твердять деякі історики) християнства.

Було б зрозуміло, якби ця історія була прив'язана в літописі до розповідей про охрещення княгині Ольги, чи про прийняття християнства Володимиром, або ж до часів Аскольда. Але чомусь повість віднесено до часу, коли в Києві, начебто, мала панувати «реакція», й спогади про переклад Святого Писання були зовсім не доречними.

Никонівський літопис пов'язує розповідь про чудо неспалимого Євангелія з іменем князя Аскольда, не зазначаючи при цьому дату події. Та низка джерел датують місію архієпископа 886 роком, коли в Києві правив Олег.

Відносно недавно в одному паризькому зібранні середньовічних хронік і документів були виявлені тексти, що, на думку фахівців, сягають автентичних візантійських джерел. Серед них міститься лаконічний запис: «За царювання Василія Македонянина в 6390 році був охрещений народ рос».

6390 рік від створення світу — це 881/882 роки від Різдва Христового. Й саме на цей час припадає здійснений Олегом переворот, коли він скинув Аскольда й сів княжити в Києві.

Події, треба думати, розгорталися таким чином. Успіхи започаткованої Аскольдом розбудови церковної структури на Русі в середині 870-х років зумовили виникнення потреби очолити її священником високого рангу. Аскольд запрошує з Візантії архієпископа. Однак, ледь розпочавши свою діяльність, ієрарх опинився перед новою владою, яка складалася переважно з язичників і, певна річ, зажадала від очільника християнської общини пояснень.

На щастя, для архієпископа фактичний голова нової влади, князь Олег не став чинити перешкод єпархіяльній діяльності й розповсюдженню нового віросповідання. Певна частина його оточення, як про те свідчить переказ про «Чудо», невдовзі також охрестилася.

Чи прийняв хрещення особисто Олег — невідомо. Та, ймовірно, наслідки цього другого, «Олегового», хрещення були навіть успішнішими за перше «Аскольдове», тому не відомий нам візантійський протограф і зазначає, що «народ рос» був охрещений 1126 років тому — у 882-му.

ВИБІР ЦИВІЛІЗАЦІЇ

А що ж сталося у 988 році? Очевидно, рішення князя Володимира було не стільки вибором на користь християнства (цей вибір було зроблено вже до нього), скільки офіційною забороною всіх інших релігійних вчень і течій. Відтепер язичництво опинялося поза законом і той, хто насмілювався відверто сповідувати стародавню віру, ставав ніби особистим ворогом верховного правителя, його могли легко позбавити всіх прав, вигнати з країни, вбити.

Жорстоко? Авжеж! Але давати оцінку діям минулого з погляду сучасної моралі, етичних норм і уявлень про справедливість, щонайменше наївно. Це приблизно те саме, що, застосовуючи зворотну аналогію, вимагати від

Руський воїн.
Реконструкція:
А. Міхалек

ЯК ЦЕ БУЛО

Контрибуція і нова віра

У червні 860 року 200 руських суден підійшли під мур Константинополя й висадили десант. Невідомо, чи керували операцією особисто князь Аскольд і його брат Дір, але найбагатше у світі місто того часу тиждень перелякано сиділо в облозі. Городян засмучувало те, що імператор з військом був на війні з арабами в Малій Азії й сподіватися на допомогу було складно. Загарбати столицю імперії руси не планували — бракувало сил для контролю над величезним містом. Тому вирішили торгуватися. А тут уже й імператор примчав із нечисленним почтом — рятувати Константинополь дипломатичними методами. Відомо, що руси взяли контрибуцію, домовилися про умови мирної торгівлі й пішли собі додому. Цілком імовірно, саме тоді хитрі візантійці спробували переконати київського князя в перевагах нової віри — щоб перетворити його на союзника й більше не наражатися на неприємності. Є також версія цієї історії без хепіенду. Коли імператор повернувся до обложеного русами Константинополя, він цілу ніч молився разом із патріархом. На ранок вони взяли святу реліквію — ризу вогородиці, вийшли на берег і вмочили край ризи в море. В ту ж мить здійнявся шторм, який розметав кораблі русів і примусив їх піти з Царгорода ні з чим. Із погляду проповідництва подібне диво було промовистішим за контрибуцію.

депутатів Верховної Ради оплачувати власним життям порушення присяги на вірність, як воно було за середньовіччя.

Імовірно, рішення князя Володимира було на той час найоптимальнішим для успішного розвитку підлеглої йому держави і, як засвідчили подальші події, принесло свої корисні плоди. Нині зрозуміло, що Володимир Хреститель насправді зробив не релігійний чи політичний, а цивілізаційний вибір. ■

Трипільська матриця

АВТОР: Олена Чекан

Дніпром на вітрильнику Тиждень втік до Новоукраїнки, а тоді зійшов на берег, до міфів – тисячолітньо-прадавніх і новітніх

Про вітер біля Трипілля яхтсмени зайве згадувати не люблять, бо забобонні. Хіба лише ввечері, біля багаття, під чарочку хтось обмовиться. Адже вітер тут буває страшенний, шквальний – ламає щогли вітрильників.

Але зараз дійшли спокійно, ще й встигли з'їсти три величезні прохолодні кавуни. Не з холодильника – ми їх просто у сітках міцно прив'язали до корми, і вони, створюючи білі бурунчики-баранчики, тяглися за яхтою.

«МИ НЕ ТРИПІЛЬЦІ, БО ЩОСЬ БІДНІ»

На одному з причалів Канівського водосховища написано «Новоукраїнка», місцеві кажуть Українка, а нам – у Трипілля, що зовсім поруч. Саме тут – столиця культурного міфу, який зараз перебуває чи не на піку кон'юнктури: від пафосного вшанування до зневажливого висміювання.

Біля причалу – стихійний базарчик. «Усе своє, свіже!» – ми й не втрималися. Смакуємо вареною кукурудзою, пиріжками з яблуками,

сливами й ожиною. І щоб не гаяти час, проводимо бліц-опитування: «Що ви знаєте про трипільську культуру?»

Іван Макуха, 65 років, продає добірні груші по 12 грн, а яблука – по 8 грн за кіло. «Ще коли в школі вчився, ми з братами усяке череп'я, що на горіди викопували, складали до мішків і продавали, – дядько якийсь за ними приїздив на машині «Волга». Десять карбованців за мішок давав. Ми тоді «велік» купили. Один на трьох. А тепер онучки працюють у ресторані «Трипілля». Кажали, що трипільську їжу готують. Я її не куштував, не знаю, яка вона. Я собі борщ варю».

Баба Варка, 78 років, пропонує варену кукурудзу по 2 грн за великий качан, по 1,5 грн – малий. Солі не шкодує. «Трипільська культура – це харашо, бо через неї до нас Ющенко Віктор Андрійович їздить із дитьми на чорних машинах. Його охоронці в мене ціле відро кукурудзи купили, бо в нього сім'я велика...»

До розмови пристає Наталя Петрівна, 43 роки, яка тут-таки продає пиріжки з різною фруктововою начинкою по 3 грн за штуку. «Ой, та не слухайте ви її! Буде Ющенко її качани купувати! Оті мордовороти, що купляли, самі й з'їли. А може, то і не Ющенко тими мерседесами їхав!»

Баба Варка: «З'їли, – ну й на здоров'я! Все одно – дяка! А ви в музеї були? Слухайте, я так думаю: ми не від трипільців пішли, ми якісь зайди. Бо якби від них, Україна була би багата. Вони усе в світі

напридумували – такі розумні були. Я з туристами у музей ходила, там розказують. А потім оті трипільці хати свої спалили і кудись поділися. Мій дід каже, що то були інопланетяни».

Наталя Петрівна: «От якби ви трохи раніше приїхали, ви б у мене купили трипільські глиняні миски, а так нема. Розібрали. По п'ятдесят гривень. У мене дочка в Києві живе, інститут Бойчука закінчила. Вони з чоловіком у своїй майстерні роблять усілякий трипільський посуд, а я продаю».

ВУЛИЦЯ ГЕРОІВ ТРИПІЛЛЯ

Музеїв у Трипіллі два. В обох – багату колекція трипільських знахідок, а от наукове трактування феномену, що зветься «Трипільська культура», в тамтешніх співробітників дещо різне.

Трипільською цю культуру назвав київський археолог, чех за національністю Вікентій Хвойка, якому у 1896-му році фортуна підкинула грандіозне відкриття. Неподалік від села Трипілля, куди ми домаңдрували, він розкопав поселення людей, котрі жили за 8000 років до нашої ери. Вони одомашнили коней і собак, користувалися колесом, полювали за допомогою луків і стріл. Селища трипільців – цілі квазіміста! – займали площі до 450 га й нараховували по кілька тисяч мешканців.

Київський обласний археологічний музей за радянських часів був присвячений темі «комсомольської слави». Йдеться про червоні підрозділи, які в червні 1919 ро-

ку вибили з Трипілля повсталі селяни під керівництвом місцевого отамана Зеленого (Данила Терпила). «Вдень вибили, попалили хати, перепилися й полягали спати, — кажуть люди. — А увечері Зелений повернувся».

За легендою, отаман (який, до речі, у 1918 році був переконаним комуністом, поки не побачив, як діють у селах чекісти) запитав односельчан: «Хто палив хати?» Ображені трипільці вказували на всіх підряд, червоні ж казали: «Це не я». Зелений вивів їх на кручу над Дніпром і пообіцяв: «Хто допливе під обстрілом до лівого берега, житиме» — мовляв, Господь розбереється, хто руйнував село.

В пам'ять про тих, хто не доплив, на Подолі до 1990-х років існувала вулиця Героїв Трипілля. Зараз їй повернута стародавня назва — Спаська, там знаходиться головний офіс «Нашої України». Дивно, що «трипільську» назву не відновили, наповнивши новим ідеологічним змістом.

А отаман Терпило ще кілька разів по тому захоплював із повсталими селянами червоний Київ. До них приєднувалися робітники, вимагаючи «справжнього комунізму — без комуністів», а Данило із див довоколишніми селами з двома нотаріусами, наділяючи селян землею. Найгучніша акція Зеленого — на іншому березі Дніпра, в Переяславі, де він на народних зборах від імені УНР оголосив про припинення дії угоди Богдана Хмельницького з російським царем.

ЩО ЗБИРАВ ПІКАССО

Неподалік музею впізнаю стелу: мене там колись приймали у «жовтенята», була така комуністична ініціатива дітей. З усього Залізничного району Києва привезли сюди маленьких відмінників, менш успішні ставали жовтенятами у своїх школах. Зараз червоні знамена й фото-

ЯК ДІСТАТИСЯ

Електричкою: Київ — Трипілля — Київ (7,60 грн)

Маршруткою від станції метро «Видубичі» — 8 грн

Вітрильником або катером до Новоукраїнки (реально домовитися в якомусь із київських яхт-клубів за \$300 в обидва боки).

Приватний історико-археологічний музей «Прадавня Аратта — Україна» виглядає цілком модерно

графії затятих комсомольців, які громіли хати і церкви, заховано у фонди. Натомість встановлено бюст Вікентія Хвойки — піонера трипільства.

Працівники музею розповідають про культ Богині-Матері, продають сувеніри: глиняні тарелі та горщики з трипільськими орнаментами. Однак щодо трипільців тут підтримують скептичну версію Інституту археології НАНУ: оскільки немає й натяку на існування держави (скажімо, не знайдено предметів розкоші, будівель правлячої еліти), то й гово-

рити про цивілізацію некоректно. Вважати трипільців праукраїнцями — мовляв, теж натяжка: їхня культура тут перервалася. Коли ґрунт у Трипільлі виснажився, вони спалили свої оселі й подалися кудись

в інші місця.

Зараз ґрунт у Трипільлі — на вагу золота. Незабудовані ділянки давно вже виставлені на продаж по 50 тис. грн за сотку і чекають власників майбутніх котеджів. Вільними від будинків залишаються хіба що довоколишні горби, на яких важко заїхати навіть трак-

Зелений вивів їх на кручу над Дніпром і пообіцяв: «Хто допливе під обстрілом до лівого берега, житиме»

тором, і Дівич-гора над Дніпром. Тут археологи розкопують давньоруське городище Треполь, і звідси відкривається фантастичний краєвид на Трипільську ГЕС, місто енергетиків — Українку (три квартали дев'ятиповерхівок у сосновому лісі) й острови Канівського моря, на яке зараз перетворився Дніпро.

В гарну погоду вдаліні видно білі забудови Харківського масиву, а над головою низько розвертаються літаки, які заходять на посадку в Бориспіль. Можна визначити не лише тип повітряного судна, але й авіакомпанію. Якщо ваш рейс приземляється у Борисполі з південного боку, гляньте в ілюмінатор — за 2-3 хвилини до посадки під крилом буде Трипілля з околицями й дніпровське море.

Інший трипільський музей — «Прадавня Аратта — Україна» — приватний. Його створили відомі колекціонери Віктор Платонов, на жаль, уже покійний, і Олександр Поліщук. Олександр Степанович — людина шаленого темпераменту. «Пишіть усе — я нікого не боюсь!» — запевняє він, жорстко критикуючи академіка Петра Толочка та «обережні» версії щодо предковічно українського Трипілля. Адже трипільські артефакти збирав навіть Пабло Пікассо — а ця людина таки розумілася на історії мистецтв.

Пан Олександр Поліщук демонструє символ «Інь-Янь», що з'явився на розписах трипільської кераміки на дві тисячі років раніше, ніж у Китаї, й дає **Тижню** потримати прадавні черепки. Екскурсію він веде з такою неймовірною віддачею і водночас відчаєм, що врешті-решт переймаєшся його переконанням: «Українці мають честь бути нащадками найдавнішої цивілізації Європи».

МІФИ СЬОГОДЕННЯ: ІРАК І ЯЙЦЕ-РАЙЦЕ

Теперішні трипільці конструюють свої міфи. Поки ми на зупинці чекали на транспорт, наслухалися місцевих новин. По-перше, таке: на минулого Івана Купайла Верка й Павло знайшли в лісі папороть. Але Верка йде заміж не за нього, а за Сашка, котрий був миротворцем в Іраку й заробив силу-силенну грошей. По-друге, розповідають про крутеліка, який не схотів підвезти джипом до пологового бу-

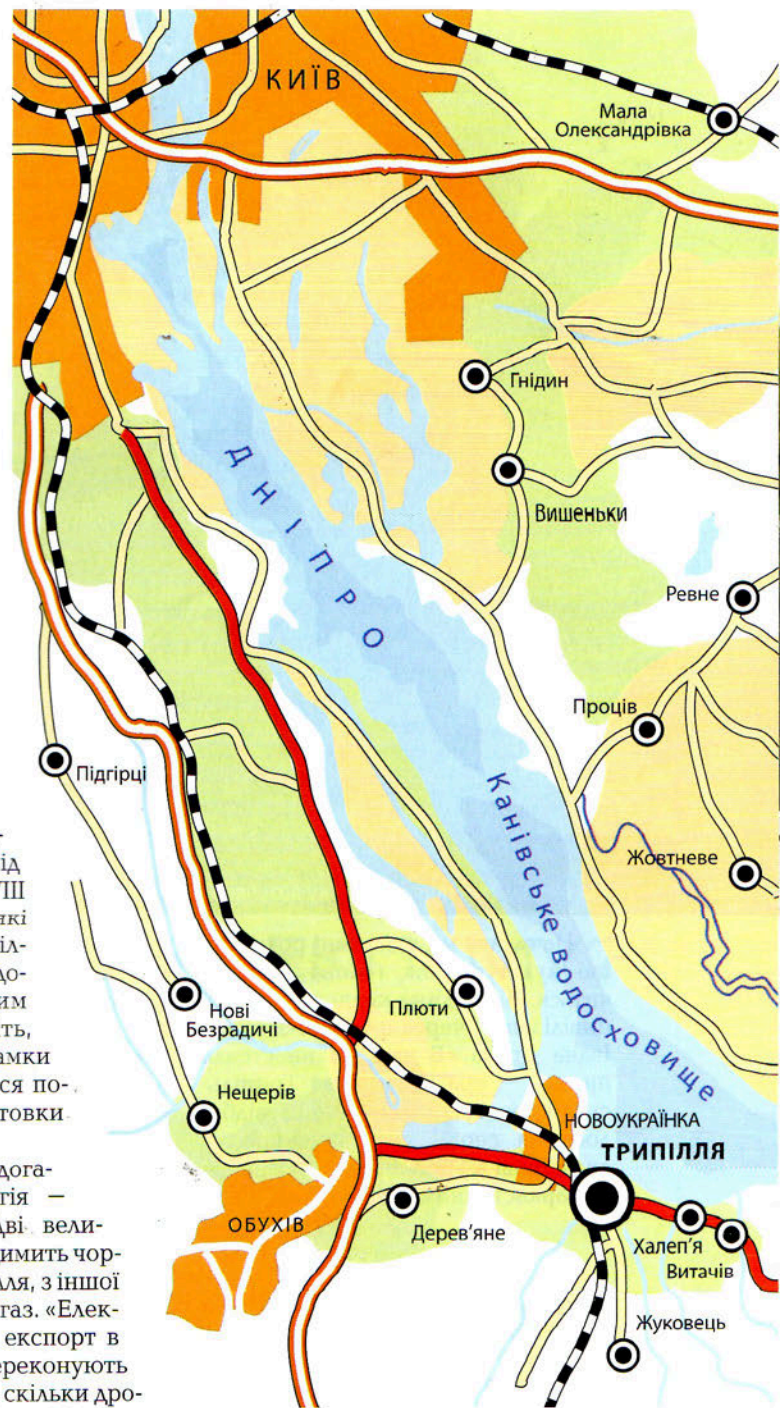
динку породілю, а коли згодом пішов купатися, то його хапонував за ногу здоровий сом. Розказують смачно, з подробицями, в захваті від своїх побрехеньок. Наостанок почули початок нової історії: в Халеп'ї курка знесла яйце-райце...

І тут під'їхав автобус. Прямуємо на розкопки Ходосіївського комплексу: там працює постійнодіюча північна Одеська археологічна експедиція Інституту археології НАНУ. Керівник експедиції, історик і археолог Ігор Готун розповідає, що тут знаходяться культурні шари давністю від 8000 р. до н. е. до XVIII ст. н. е. й показує деякі знахідки сезону — цілком придатні до медозбору вулики, яким майже п'ять століть, гончарні кола, уламки кераміки... Просимось покопати — без підготовки не дозволяє.

А нас знову наздоганяє сучасна міфологія — Трипільська ГЕС. Дві величезні труби, з однієї димить чорним — це палять вугілля, з іншої ледь-ледь білим — це газ. «Електрика звідси йде на експорт у усю Європу, — переконають місцеві. — Он, бачте, скільки дротів. Ото один дріт — то Мюнхен, інший — Дюссельдорф...» Ще розповідають байки про те, як трипільський рибколгосп розводить у теплого каналі ТЕЦ (де дніпровська вода повертається в річку після охолодження турбін) якихось мегавеличезних осетрів. Ми ж бачимо, як поруч із теплим каналом, на пляжі, засипаному купами вугілля, купається малеча...

КАРТА МАНДРІВ

ГРАФІКА: ПАВЛО НІЦ

БРЕНД ЦІНОЮ В ТИСЯЧОЛІТТЯ

Трипільська культура давно вже вважається українським брендом. Орнаменти стають основою колекцій модельєрів, а один із керамічних заводів поставляє у США та Канаду оздоблювальну плитку, розписану трипільськими мотивами. Ціна, між іншим, \$2000 м². ■

На в'їзді у Трипілля куча піску затуляє Дівич-гору (ліворуч)

ФОТО: ЄВГЕН КОТЕНКО

Начулися ми в останні роки про цю культуру, аж голова паморочиться. Від «єдина колыска світової цивілізації», через іронічно-зухвале Івана Драча «В них ще не стояла піська, — ера в нас була Трипільська!» (авторське виконання відбулося на серпневому книжковому ярмаркові в Українському домі), аж до саркастичних спростувань: «про-

ЇЖА ПРАЩУРІВ

Качка в глині
Ресторанно-готельний комплекс «Трипілля» спеціалізується на етнотуризмі. Номер на двох коштує 700–1250 грн за добу.

Спробуйте живий хліб із зернових і бобових без додавання дріжджів, сирні коржики та запіканки, крученики на меду, медовуху й квас, наливки та настоянки на цілющих польових травах.

Коронна страва «Трипільська вутка»: качка обмазується глиною і запікається в печі, збудованій на кшталт давньої трипільської.

Обід на двох – приблизно 150–500 грн.

фанація, вигадки українських меганационалістів».

Та як би там не було, а вона ж тут, під Києвом: нахабно лізе з-під землі, прагне легітимації! На городах, дорогах, стежках, пляжах... І копати не треба. Красиве загадкове череп'я, береш у руки — починаються дрижаки. Бо це виготовили люди, які жили на нашій землі. Коли?... Та водночас з початком єгипетської цивілізації!

ЗОРЯНИЙ ТРИПІЛЕЦЬ

Поверталися до Києва вночі катером. Чи то задивилися на Місяць, що марно намагався вполювати зорі, чи фантазмагорія Трипілля не відпустила, та розмова якось перейшла на славетного міфотворця Олеся Бердника, якого прихистила колись трипільська земля. Тут, в селі Гребені, він жив, сюди повернувся з концентраційних таборів Казах-

стану й Пермі. Видатний письменник-фантаст, один із засновників Української Гельсінської спілки — звідси він і пішов у своє Празоряне небо. Та перед тим устиг написати більше 50-ти книжок і створити свою віртуальну Українську Духовну

Республіку, до якої щедро запрошував всіх, кому не байдужа доля України.

До річі, неподалік від Гребенів, у се-

Іван Драч зухвало заявляв: «В них ще не стояла піська — ера в нас була Трипільська!»

лі Витачів — неофіційна резиденція УДР, де за життя Олеся Бердника щорічно проводилися Собори Духовної України. На височенному обриві над Дніпром стоїть дерев'яна капличка, збудована за малюнком Тараса Шевченка, який мріяв доживати на цих кручах свій вік. Біля каплички — камінь. На ньому вирізьблено Богородицю, стилізований символ «Інь-Янь» і напис «Відкрити в той день, коли буде подо-

лано Час і Смерть. Ми знаємо – це буде!»

«Ідеологія» УДР – союз вільних творців і робітників проти бюрократії, солдатні й інших уособлень мертвих і тоталітарних ідей.

Якось я випадково побачила Бердника біля свого дому. Одяг – шати, інакше й не назвеш його довгий плащ, в руках – палиця. Двометрового зросту, з довгим сивим волоссям, підв'язаним на чолі вервечкою, – він здавався біблійним пророком, який чомусь завітав на тодішню вулицю Леніна (зараз – Богдана Хмельницького). Зустрічні припиняли свій метушливий рух, розступалися й довго дивилися вслід. Може, так і виглядали наші трипільські пращури? ■

Тиждень висловлює щиру подяку Всеукраїнській громадській організації «Афганці Чорнобиля», Фонду сприяння розвитку мистецтв, Творчому об'єднанню «Славути» – співорганізаторам прес-туру до Трипілля.

ФОТО СВІТЛАНОТЕНЬКО

Вікентій Хвойка – піонер трипільства

ХТО ДИВИТЬСЯ ТВ-РЕКЛАМУ?

ВДОМА Ж НІКОГО НЕМАЄ!

ПрессКом® ADVERTISING

Всеукраїнський IndoorVideo оператор

www.presscom.ua

Кавун, як він є

АВТОР: Роман Кабачій

Що потрібно знати, вибираючи кавун

Поморщені, вкриті дорожнім пилом, вони лежать неприкаяні один на одному й чекають, поки ви купитеся на вмовляння особи невідомої національності та коштуватимуть напис «Херсон» на картоні збоку й викладете свої немалі кровні за це щастя. Несучи його додому, зятя хекає, передчуваючи райську насолоду та потихеньку клянучи його, кавуна, надмірну вагу. Як відомо, *резульват вражас не завжди...*

ДОВІРЯЙ, АЛЕ ПЕРЕВІРЯЙ

Оскільки ринок української плодово-овочевої продукції перенасичений кількістю посередників (*див. Тиждень №34–35 від 29 серпня – 4 вересня*), на роз'яснення продавця з приводу походження та якості баштанних розраховувати особливо не доводиться. На моїй пам'яті молоденька дівчина-продавець у київському передмісті із зятяго впевненістю оповідала, якою смачною має бути дещо підім'ята диня, вочевидь, проводячи аналогії з заморськими бананами, та проте з дійсністю така теорія трохи розходиться.

У наших північно-східних сусідів рідні кавуни з пониззя Волги захи-

щені голографічною наклейкою з написом «Астраханский арбуз». Можливо, такий хід є певним способом захисту російської продукції перед конкурентами з-за кордону – іранськими й турецькими баштанними. Для України наразі актуальним є інше: уберегтися від неякісного продукту, вирощеного на нашій території. Володимир Книш, співробітник НДІ баштанництва НАН переконує: «Я знаю в Скадовському й Голопристанському районах (*Херсонщини*) кілька точок, де на ціле літо купується один сертифікат на якість кавуна, а потім по ньому везуть будь-що до Києва».

Під характеристикою «будь-що» науковець має на увазі не лише те, що в кавунах може «зашкаловати» вміст нітратів, а й те, що за смаковими якостями деякі «шедеври» вітчизняної продукції далеко не відповідатимуть стандартним уявленням про соковиті та солодкі українські кавуни.

НА ЧОМУ СТОЇМО

В часи, коли Дніпром із півдня пливли вантажені кавунами баржі, вирощуванням кавуна займалися спеціалізовані господарства, та, певною мірою, населення. Нині частка приватної продукції незмірно зросла, а з нею й безконтрольність у дотриманні норм і стандартів. До Євросоюзу, де кавун вважається стандартним від 3,5 до

6,5 кг, нам далеко, тож ринок нам пропонує кавуни «великі та ще більші». Почати варто із визначення, чи цей кавун вирощений на поливних землях, чи на так званому богарі – неполивному степу. «Богарний» кавун солодший, має тоншу шкіру й менше товстих прожилок. «Поливний» кавун водянистіший і жилавший, відповідно, не такий солодкий. Це можна помітити, якщо продавець має на прилавку розрізаний кавун. Якщо ж ні, доведеться визначати за шкірою: поливний кавун має дещо горбисту кору та більш насичений зелений колір.

З дитинства смішно було чути, як «знавці» кавуна доводили з хрипотю в горлі, як він «повинен» тріщати, важити, бути «кавуном» чи «кавуницею». Окрім, можливо, останньої різниці, та й то, з великою натяжкою,

ПОШИРЕНІ СТЕРЕОТИПИ ПРО КАВУНИ

«**Для перевірки стиглості треба плескати кавун долонею**». Насправді показати, що кавун стиглий, мав би глухий звук при постукуванні пальцем, а не дзвінкий. Ситуація на ринку останнім часом склалась так, що зелений кавун не має шансів потрапити в мережу.

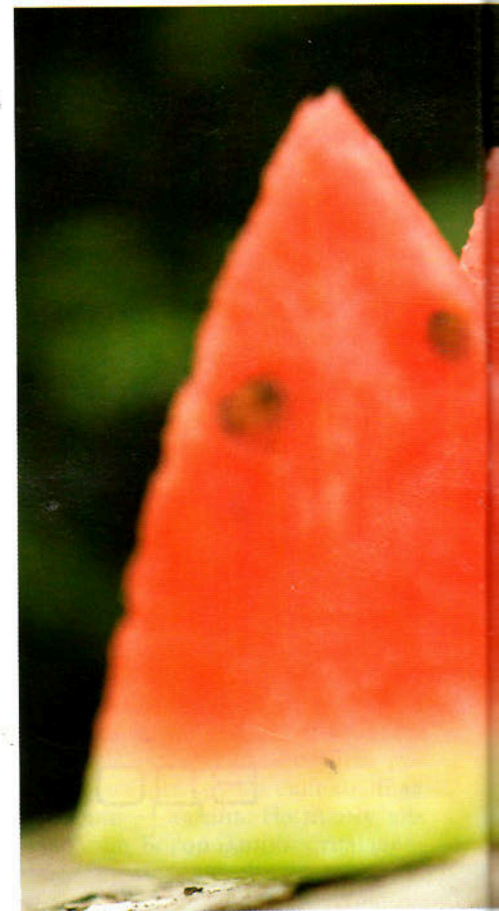
«**Кавун має «тріщати» при стисканні**». Кора більшості сучасних сортів кавуна більше пристосована до далекого транспортування, тож ранкову свіжість хрускоту кавуна на ринку вам не почути. Такі особливості дозволяють поводитися з кавуном, майже як із білцівською грушею.

«**Хвостик кавуна має бути сухим**». Це також пережиток часів, коли кавуни реалізовувалися швидше, зва-

жаючи на структуру їх шкірки. Хвостик засихає за 2-3 дні після збирання кавуна з поля. Реалізація сьогодні ж розтягнена на 2-3 тижні.

«**Чим більший кавун, тим більше в ньому нітратів**». На думку спеціалістів, кількість нітратів не впливає на розмір кавуна.

«**Вибирати треба «важчий» за свій вигляд кавун**». Насправді надмірна, на перший погляд, вага свідчить або про незрілість кавуна, чи ж про те, що вирощено його на поливних, а не на так званих богарних (неполивних) землях, і він водянистіший і жилавший.

осмілюся стверджувати, що більшість приповідок є ні чим іншим, як стереотипами, придуманими міськими жителями **Детальніше див. довідку!**

Купувати кавун краще на ринку, там можна поспостерігати за динамікою продажу ягоди на різних ятках, що відкриє вам принаймні дві речі: там, де кавун розкуповують швидше, він кращий, а крім того, там вища ймовірність підвозу свіжішого продукту. Купувати розкладені ж уздовж доріг кавуни навряд чи буде гарною ідеєю: як і кожна рослина, тим більше ягода, кавун дихає. Тож, якщо ви не збираєте малину на узбіччі траси Харків – Київ, не раджу вам «збирати» й кавуни з динями. Що ж до нітратів, Володимир Книш радить остерігатися лише при перехідній від червоного до зеленого м'якоті, натякаючи на те, що буквально на місці перевірити кавун вам і так не вдасться.

СМАКИ Й СМАКОЛИКИ

Коли ви побачите на ринку не смугастого, а чорного кавуна, не лякайтесь: перед вами буде нащадок великої школи української баштанної

селекції. Українські сорти, як Таврійський (народна назва Білонасінний), Мелітопольський (справжня назва Роза Мелітополя), Княжич, Голопристанський (з ніжно-салатовою корою) на сьогодні – не лише невідомі назви, це й втрачені смаки. На нашому ринку переважає нині... голландський кавун під екзотичною назвою «Кримсон світ». Фактично маємо ситуацію, коли б вас хтось без кінця й краю годував виноградом Лідія й переконував, що саме це і є смак винограду, не згадуючи про Мускат, Молдову, Дамський пальчик, чи йняли би ви віру цій людині?

Якщо ви довірилися продавцеві й купили в нього не один кавун, а тонну, можна подумати, що з нею зробити. До Нового року можуть долежати кавуни, які зберігаються чи у воді в неглибокій криниці, чи ж обмазані глиною у підвалі. Якщо ви любляете мариновані овочі, то кавуни придатні як до домашньої консервації, так і до заправки в бочках. Із м'якоті можна зробити «бекмес» – виварене з молоком без додавання цукру повидло, а зі шкірки – варення, подібне до яблучного. **▮**

ОСОБИСТИЙ ДОСВІД

Спокусити Галю

ПАВЛО СОЛОДЬКО
заступник головного редактора

Якось у буремні студентські роки в гуртожитку мої колеги вивірили підпоїти красуню Галю з сьомого поверху. Це було у вересні, на дні народження Сеньки, ми вшістьох сиділи за святковим столом і нудилися. Андрій Н. підкинув чудову ідею: «А давайте нашіряємо кавун горілкою!» В сусідок позичили шприц (зі скандалом – ті думали, що хлопці хочуть стати наркоманами) й почали колоти.

Вся операція зайняла півгодини: ми вколоти в кавун десь півпляшки горілки, а решту випили. Андрій привів Галю, ми нарізали кавуна й разом із нею його з'їли. Коли за двадцять хвилин на свято прийшли наші дівчата (вони спізналися, готуючи іменинникові сюрпризи), то застали в кімнаті таку картину: весела Галя пурхала кімнатою, а шість здоровенних парубків сиділи, впершись лобами об стіл. Із місця зміг встати тільки один із нас. Через п'ять хвилин він повернувся, щоб лягти на ліжко – його білосніжні святкові штани нижче колін були забризкані червоним кавуновим соком. Як кров.

З того часу до кавунів я ставлюся з підозрою. До шприців і горілки – теж.

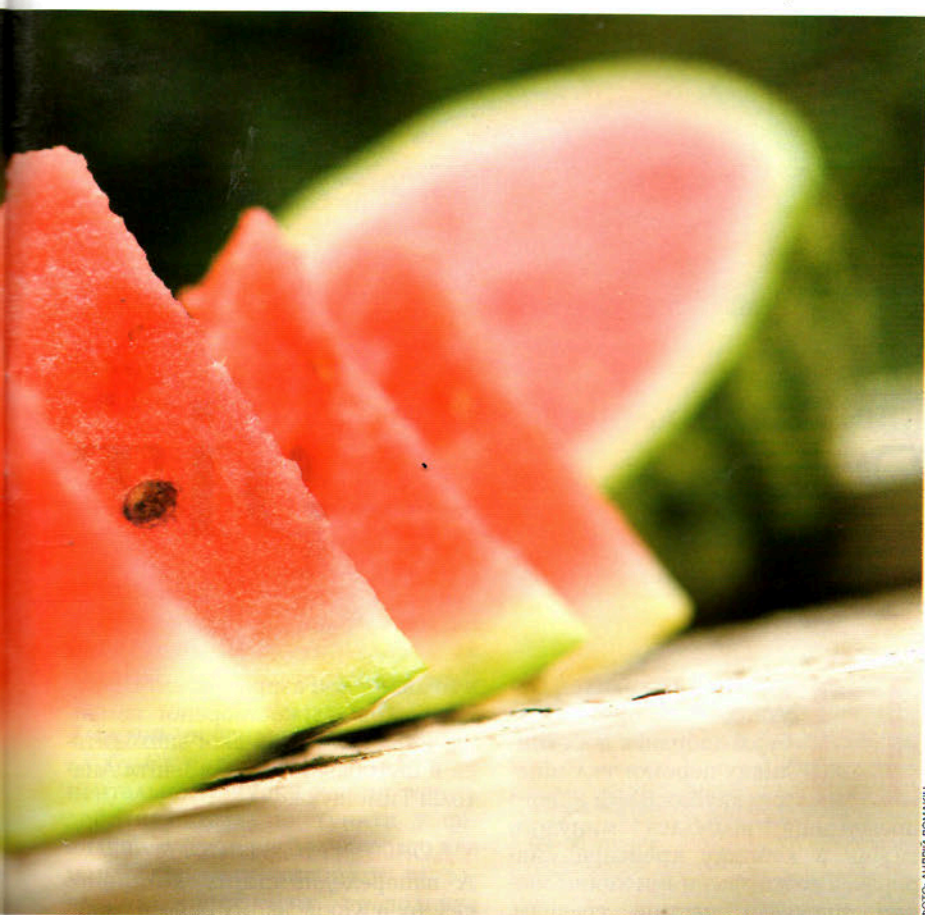

ФОТО: UNIAN

На двоє воріт

АВТОР: Владислав Головахін

Українські хокеїсти не знають, на чому сконцентруватися: першості світу чи відкритому чемпіонаті Росії

Підопічні Олександра Сеуканда в Санкт-Петербурзі добилися переконливих перемог над місцевим клубом ВМФ — його презентація відбулася минулого тижня в кубрику крейсера «Аврора». Своїми звитягами кияни значно зіпсували настрої гравцям,

а головне — «Газпрому», амбітному власникові свіжоствореної команди, на «утриманні» якої знаходиться й футбольний клуб «Зеніт» Анатолія Тимощука.

У ДОНЕЦЬКУ З'ЯВИВСЯ «ЛІДЕР»
А напередодні старту хокейного сезону в Кіровському районі Доне-

цька відбулося урочисте відкриття нової спортивної арени зі штучним льодом. Ще рік тому тут з'явився пусир, який меткі громадяни використовували під «стихийні» городи. Нині ж постав сучасний комплекс, будівництво якого обійшлося в 30 млн грн. Як зазначив мер міста Олександр Лук'яненко, на базі «Лідера» працюватимуть дитячо-юнацькі спортивні школи з хокею та фігурного катання. На їхню діяльність із бюджету Донецька виділено вже 482 тис. грн. Двері палацу будуть відчинені з ранку до вечора, та тут чекатимуть не лише на майбутніх зірок спорту — охочі зможуть просто порозважатися катанням на ковзанах.

Церемонія відкриття завершилася матчем між місцевим «Донбасом» і київським «Соколом». Товариська зустріч пройшла у форматі: 2 періоди по 15 хвилин. Після закінчення основного часу на табло висвічувався нічийний рахунок, а перемогу по буллїтам урешті відсвяткували господарі майданчика.

«Лідер» став дебютним льодовим комплексом, побудованим за бюджетні гроші, за весь період української незалежності, — зазначив у бесіді з кореспондентом **Тижня** перший з наших хокеїстів, якого запросили до заокеанської НХЛ, Олександр Годінок. — Тому його появу можна без перебільшення вважати справжнім проривом». Здається, льодова справа в нас нарешті зрушила з мертвої точки. Зокрема, в межах державної соціальної програми «Хокей України» також заплановано побудувати аналогічні спортивні споруди в Харкові, Херсоні та Калуші Івано-Франківської області. На всіх трьох об'єктах наразі кипить робота, — за планом вони мають бути введені в експлуатацію вже до кінця нинішнього року.

ПОЛІТ НОРМАЛЬНИЙ

«У відкритому чемпіонаті Росії перед «Соколом» стоїть завдання, як мінімум, вийти до півфіналу розіграшу плей-офф, — розповів **Тижню** президент вітчизняного клубу Євгеній Імас. — А в Континентальному кубку хлопці мають добитися права виступити у фінальному турнірі. Вважаю, що команді під силу виконати ці завдання». Оптимізм президента

грунтується, перш за все, на цифрах і фактах: порівняно з минулим сезоном клуб отримав збільшений у півтора рази бюджет. Команда значно зміцнилася — були підписані контракти з кращим бомбардиром торішнього чемпіонату Білорусі Романом Сальниковим і захисником Дмитром Якушиним, який свого часу виступав у НХЛ за «Торонто».

Чи не найбільшим плюсом для «Сокола» стало повернення лівого крайнього Віталія Лахматова — спортсмен приїхав до Києва після 13-річної перерви з титулом чемпіона Швейцарії, який він здобув у складі «Цюрих Лайонс». Загалом клуб поповнився десятима кваліфікованими гравцями, й сьогоднішній склад «Сокола» — найсильніший за останні 15 років його існування.

Єдине, що поки не зовсім зрозуміло, — як для себе столичні хокеїсти розставляють пріоритети цього сезону. Адже за термінами розіграш плей-офф російської першості збігається з Чемпіонатом світу в групі «В», де вже другий сезон гратиме збірна України. Національна команда, за словами її керманчів, має наступного року вибороти місце в елітному дивізіоні світового хокею. «Сокіл» — базовий клуб збірної. Отже, чимось доведеться жертвувати, і малоімовірно, що в офіру принесуть національну збірну. На тлі цих обставин сміливі заяви й задачі керівництва столичного клубу виглядають, м'яко кажучи, нереальними.

СТАРА МІТЛА

Тим часом обрано нового головного наставника національної збірної України. Після того, як на Чемпіонаті світу в Японії наші не змогли пробитися до групи «А», попередній керманч Володимир Голубович був відправлений у відставку. На тренерський місток запросили очільника «Сокола» Олександра Сеуканда — крок керівництва Федерації хокею логічний до анекдотичності. З 1996 року для Олександра Юрійовича це вже четверте «пришестя» в збірну.

«Я підписав контракт на один сезон, з 1 вересня до 30 квітня, — поділився досвідчений наставник. — Переді мною поставлено два завдання: перемога в олімпійському відборі та вихід до елітного дивізіону Чемпіонату світу. Ми вже почали підготовку до обох змагань. 90% команди готується за планами й клубу, й збірної».

У листопаді національна команда відправиться до Данії на турнір серії «Єврочеллендж», а потім повернеться на «Кубок Полісся», який пройде з 17 по 20 грудня. В збірну, крім представників «Сокола», запросили також леґіонерів, котрі виступають у чемпіонатах Білорусі та Румунії. Розширений список кандидатів становить 47 осіб — є з кого вибирати. Асистентами Сеуканда призначені Дмитро Христич, який успішно відіграв 12 сезонів у НХЛ і 1990 року в складі збірної СРСР став чемпіоном світу, а також Олександр Савицький і багатолітній капітан «Сокола» Василь Бобровников, котрий улітку завершив свою спортивну кар'єру в клубі. ■

ПОЧАТОК ХОКЕЙНОГО СЕЗОНУ 2008/2009

Календар «Сокола»		
Дата	Господарі	Гості
23–24 вересня	«Сокіл»	«Кристалл» (Електросталь)
27–28 вересня	«Сокіл»	ХК «Ліпецк»
2–3 жовтня	МХК «Крилья Советов»	«Сокіл»
6–7 жовтня	ХК «Рязань»	«Сокіл»
10–11 жовтня	«Сокіл»	ХК «Дмитров»
14–15 жовтня	«Сокіл»	«Тітан»
22–23 жовтня	«Сокіл»	МХК «Крилья Советов»
29–30 жовтня	ХК «Белгород»	«Сокіл»
2–3 листопада	«Капітан»	«Сокіл»

Адвокат маргіналів

ФОТО REUTERS

АВТОР: Наталія Петринська

Протягом усього Венеційського кінофестивалю лідирували японці, а переміг американський «незалежник»

Райдужні прогнози критиків щодо Такеші Кітано з фільмом «Ахіллес і Черепаха» про життя невизнаного художника та Хайао Міядзакі із дивом мультиплікації — «Рибкою Поньо» — зійшли на пси у фінальний день кіноперегляду, коли члени журі оцінили фільм «Борець» Даррена Аронофскі, який і відхопив «Золотого лева». Нова робота американського режисера демонструвалася останньою, оскільки музикант Брюс Спрінгстін ледь не спізнився із саундтреком.

ЛЕВОВА ЧАСТКА РУРКА

«Борець» реанімував імідж Аронофскі після провалу картини «Фонтан» 2006 року. Режисерське бачення екзистенціальних пошуків на тлі вічного кохання зустріли у Венеції без ентузіазму. Американець проковтнув образу й наступного разу видав цілком реальну історію про американського борця 1980-х Ренді Робінсона на прізвисько Таран. Роль професійного важковаговика спочатку мав утілювати Ніколас Кейдж. Та його замінили на Міккі Рурка, й стрічка від цього тільки виграла.

Екранний персонаж Рурка виявився ідеальним «продовженням» самого актора, який свого часу заробляв на життя боксом і повернувся до спорту, коли розчарувався в Голлівуді. Залежність від наркотиків і алкоголю суттєво змінили колись привабливе обличчя, з якого не сходила лукава посмішка. А двої лише додали завершального ефекту — колишній секс-символ перетворився на суворого чоловіка з розтрощеним носом і численними шрамами. Наразі Міккі повернувся в кінематограф, зробивши кілька пластичних операцій. Та бійцівську вдачу не можна видалити навіть хірургічним шляхом.

Його робота в «Борці» настільки промовиста, що голова журі, німецький режисер Вім Вендерс, розкритикував правила фестивалю,

згідно з якими фільм-переможець не може претендувати на інші нагороди. На думку Вендерса, Рурк мав отримати відзнаку за найкращу чоловічу роль.

ПІД ЗНАКОМ «ПІ»

Закінчивши кінофакультет Гарвардського університету, Аронофські привернув до себе увагу дипломною стрічкою «Чистка супермаркета», яку номінували на студентський «Оскар». Уже в дебютній повнометражці 1998 року «Пі» обдарований юнак із Брукліна зібрав команду, без якої неможливо увявити його подальші проекти. Її осердя — британський композитор Клінт Менселл і оператор Метью Лібатік. Під час зйомок новачку допомагали і його батьки, колишні шкільні вчителі Шарлотта й Абрагам Аронофські. Батько зіграв у епізодичній ролі, а мати готувала їжу для всієї знімальної групи.

Зрештою фільм про талановитого математика, котрий шукає

універсальний цифровий код, зібрав «урожай» із десятка фестивалів нагород. Бюджет картини не перевищував \$60 тис., а в прокаті вона заробила \$3,2 млн. Переконаний постмодерніст, Аронофські використав запутану гру з числами й символами, додав трохи кабалістики й не зупинився перед тривіальною темою — божевілля на межі з геніальністю. Головну роль у «Пі» отримав друг режисера Шон Джулетт. Він же створив цілком протилежний за суттю образ — психотерапевта — в наступній стрічці Даррена, шокувальній екранізації роману Г'юберта Селбі «Реквієм за мрією».

Знімаючи натуралістичні сцени з життя наркозалежних людей, режисер удосталъ познущався з акторів. Він попросив Джареда Лето, який грав головного героя, протягом 30 днів утримуватися від цукру та сексу, щоб той краще зрозумів прояви «ломки». Крім того, багатостраждальний Лето мусив схуд-

нути на 11 кг і потоваришувати зі справжніми наркоманами. А Елен Берстін, навпаки, щоденно носила костюм, що збільшував її вагу на 20 кг. Й усе для того, щоб краще ввійти в образ схибленої на схудненні та телебаченні самотньої жінки. Однак Аронофські й себе не пошкодував — «Реквієм...» складається з 2000 монтажних склейок, попри стандарт у 600 фрагментів для фільму зі звичайним хронометражем.

НЕ ФОНТАН

Наступний проект — «Остання людина» — ледь не поховав амбітного альтернативника. Виробництво стрічки з бюджетом \$78 млн і Бредом Піттом та Кейт Бланшетт у головних ролях почалося ще 2002-го. Втім, зйомки довелося припинити внаслідок відмови Пітта продовжувати співпрацю. Для часткової компенсації фінансових втрат команді Аронофські довелося продати вже побудовані декорації. ►

ВОЛОДАР «ЗОЛОТОГО ЛЕВА-2008»

Найяскравіші роботи Даррена Аронофські

«БОРЕЦЬ»

Бійцівська драма з невеликим фінансуванням (\$7 млн) та гарними прокатними перспективами. Режисер утілює на екрані історію немолодого рестлера, який залишає спорт через інфаркт, що стався під час поєдинку. Ренді (Міккі Рурк) ретельно соціалізується: працює в супермаркеті й намагається створити сім'ю зі стриптизеркою (Мариса Томей). Та можливість матчу-реваншу зі старим суперником на прізвисько Аятолла змушує хворого Ренді повернутися на ринг. Критики зауважили, що Аронофські поставився до свого героя з великою симпатією, зобразивши життя маргінала без критики та зайвих повчань.

«ФОНТАН»

«Я ніколи не став би клеїти дурня йговорити, що «Фонтан» належить до певного жанру. Як на мене, це просто фільм про безсмертну любов», — таку характеристику дав власній стрічці режисер. Головний герой Томас Крео (Г'ю Джекман), аби врятувати смертельно хвору кохану (Рейчел Вайс), шукає древо життя в різних часових вимірах. Дія паралельно розгортається в сьогоденні, середньовічній Іспанії та в майбутньому. Через непорозуміння з продюсером та зміну акторів Аронофські прибрав батальні сцени, відмовився від спецефектів і обмежився павільйонними зйомками.

«РЕКВІЄМ ЗА МРІЄЮ»

Гаррі Голфарб (Джаред Лето) разом із подружкою (Дженіфер Коннелі) мріють відкрити магазин продажу одягу. Для цього Гаррі разом із товаришем починають торгувати наркотиками, не припиняючи вживати свій товар. Тим часом його мати мріє схуднути, щоб потрапити на телевізійне шоу в найкращій сукні. Ковтаючи пігулки, що спляють зайві калорії завдяки вмісту амфетамінів, жінка закінчує свої дні в божевільні в стані «овоча». Попри мізерний кошторис у \$2 млн, ця соціальна драма вийшла справді сильною та естетично переконливою.

ПЕРСОНАЛЬНЕ

Через два роки режисер продовжив працювати над фільмом, змінивши його назву на «Фонтан» і запросивши Г'ю Джекмана та власну дружину Рейчел Вайс. Тільки тепер йому доводилося вкладатися у зменшене вдвічі фінансування. «Фонтан» став улюбленим дітищем Аронофскі, тому він так болісно сприйняв критику журі Венеційського фестивалю. Фахівці звинувачували зацькованого постановника у несмаку, популяризації культу смерті, намаганні змішати в одній картині «грішне з праведним» — християнство, релігію майя, буддизм та інквізицію.

«Люди завжди боролися зі страхом смерті й прагнули зрозуміти, чому вони існують. Звичайно, такий дебіл із Брукліна, як я, не може взагалі відповісти на ці питання. Та я і не намагався», — виправдовувався режисер. Прикметно, що його колеги не сприйняли і концепцію стрічки, і її практичне втілення. Аронофскі відмовився від використання спецефектів — він мріяв про зображення органічного космосу, тому для його імітації обрав технологію зйомки хімічних мікрореакцій. Її провів британський фотограф Пітер Паркс, який на певний час перетворився на «алхіміка», змішуючи в краплях води під мікроскопом фарбу, дріжджі, хімікати та косметичну олію для догляду за малюками.

Після гучного фіаско «Фонтана», щоби більше не травмувати душі критиків, режисер екранізував історію про травмоване тіло. «Борець», за словами режисера, не останній прояв його зацікавлення бійцівською тематикою. Сьогодні триумфатор планує зняти стрічку про братів-боксерів із Марком Уолбергом і Бредом Піттом у головних ролях. ■

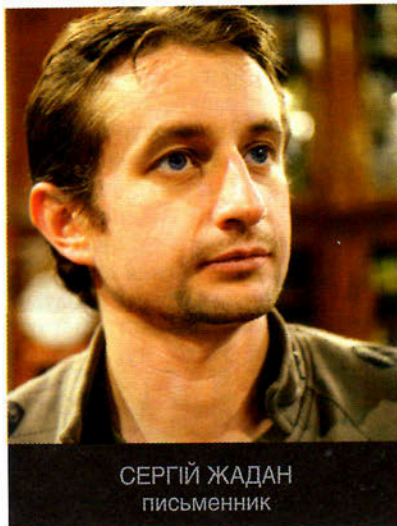
ДОВІДКА

Венеційський кінофестиваль

Ініційований Беніто Муссоліні 1932 року, має почесний статус найстаршої кінопрези світу та примхливу репутацію — будь-які прогнози у Венеції позбавлені сенсу. «Золотий лев» — головну нагороду фестивалю — останнім часом отримували азійські режисери: 2007-го Гран-прі здобув фільм китайця Енга Лі «Порочний зв'язок», роком раніше відзначили стрічку його земляка Цзя Чжан-Ке «Натюрморт».

Любов і голуби

Життя, з якого народжується література

СЕРГІЙ ЖАДАН
ПИСЬМЕННИК

Народна любов примхлива та незбагненна. Особливо коли йдеться про культурні вподобання широких народних мас. Оскільки їм притаманна любов не так до концептуального та герметичного, як до зрозумілого і життєствердного. Й не один майстер пера, пензля чи кінокамери обламав собі на цьому свої пера та пензлі.

Ніщо так не тішить душу митця, як народне визнання, та разом із тим ніщо не дається йому так важко, адже прорахувати рецепт народної любові неможливо. Коли ж ця сама народна любов відсутня, лишається два виходи — чи задовольнитися відносною популярністю «в певних колах», чи тішитися прихильністю колег по цеху, побиваючись із приводу людської недалекоглядності. Та якщо у випадку, скажімо, з літературою наклад далеко не завжди свідчить про рівень популярності (згадаймо хоча б радянську систему книгорозповсюдження з її плановою економікою та марксистсько-ленінською складовою), то у випадку з кінематографом прокат визначає все.

Можна скільки завгодно тішитися з власної приналежності до глибин артхаузу, та кількість глядачів за перший уїк-енд більш

показова та промовиста, ніж думки будь-яких нудних і пафосних кінокритиків. Або телевізійні фільми. Скільки б не говорили про мистецькі переваги того чи іншого телепродукту, недовірливий глядач голосує за все виключно власною телескрипкою, і виявити об'єкти його любові дуже просто — варто лише подивитися рейтинги тих чи інших каналів. І жодні ідеологічні маніпуляції тут не допоможуть.

Варто згадати, скажімо, ситуацію з культовим, проте ідеологічно невитриманим радянським телесеріалом «Місце зустрічі змінити не можна», який після виходу на телеекрани не отримав жодної відзнаки, крім грамот від міністра МВС. Чи свідчило це про реальну популярність телесеріалу серед громадян СРСР? Жодною мірою. Те саме стосується й «великого» кіно. Скажімо, цікаво відзначити, що, попри загальне визнання та канонізацію творчого доробку, той-таки Олександр Довженко ні за «Звенигору», ні за «Землю», ні за «Арсенал» так нічого й не отримав. І якщо з радянською критикою все зрозуміло, то західні фахівці обмежились, як зазначається в біографічних довідках, «загальним визнанням» та «непідробним захопленням». А ось куди вагомніше захоплення пізнішими роботами режисера — фільмами «Щорс» і «Мічурін» — двічі було відзначено цілком конкретними Сталінськими преміями. Котрі, однак, тепер навряд чи мають якесь відношення до народної любові. Так само, як і до народної ненависті.

Тому фестивальні нагороди та призи — рідко доволі умовна. Наприклад, коли три роки тому документальна стрічка Ігоря Стрембицького «Подорожні» перемогла на конкурсі документальних фільмів у Каннах, заговорили ледь не про відродження національного кінематографу. Всі чекали продовження. Та хвилю не було підхоплено, й нових призів доведеться, очевидно, трішки зачекати. Оскільки відзнаки експертів і збори кінотеатрів — поняття зовсім не тотожні. Так би мовити, котлети окремо, мухи окремо. Навіть якщо ці мухи літають у картинах Довженка.

Кремль-карамель

АВТОР: Вікторія Поліненко

**Концептуаліст
Владімір Сорокін у
двох останніх книгах
«День опричника» та
«Цукровий Кремль»
прогнозує найближче
майбутнє Росії**

Театр імені Леся Курбаса у Львові, субота, тринадцяте. Вхід прикрашають розташовані на одному держалні український та грузинський прапори. В залі — творчий вечір найбільш очікуваного персонажа з російської когорти авторів Владіміра Сорокіна. Аудиторія поводить стримано й прихильно — літератор під час дискусії «Що таке Європа?», яка проходила напередодні, лаконічно окреслив ставлення до батьківщини: «Росія не Європа. Серпневі події це лише підтверджують». І не відмовився від власного коріння, гордо повідомивши присутніх про бабуню-грузинку.

Українських шанувальників своєї творчості Сорокін підкорив без особливих зусиль. Тонем спілкування — доброзичливим без зверхності, спокійним без поспіху. Манерою поведінки — письменник успішно культивує образ втомленого столичною суетою підмосковного «баріна», самотність якого розвивають хіба прогулянки з псами. Ретельно продуманим іміджем — білі костюми, сиві кучері, мушкетерська борідка. Чіткістю формулювань: «Я не підписував жодного листа на захист Грузії, бо мені цього ніхто не пропонував. А сам я працюю в іншому жанрі».

Не полишаючи словесні експерименти, характерні для всіх без винятку його книг, у «Дні опричника» письменник чи не вперше використав прості сюжети й потужність ан-

тиутопічних візій. Багато проблем у вископосадовця Андрія Даніловича Комягі — покарання буйного столового, пошук віршомаза-пародиста, котрий зазіхнув на честь государині, театральна хурдада — народу «чисте» мистецтво без крамоли, нарада з віщункою. Весь час дзеленчить мобіло (рінгтон — удари нагайки й стогони), на повну потужність працює двигун авто з приторченою до бампера собачою головою. Вірою та правдою служить Комяга узаконеному в державі середньовічному праву, хоча йдеться про 2027 рік.

В одній добі Андрія Даніловича лише сліпий не побачить сатиру на імперські амбіції, які дбайливо плекають у сучасній Росії. Та Сорокіну вдалося більше, ніж просто налякати читача, — він його водночас і розсмішив: повість написано стилізованою, але читабельною, архаїчною мовою. Позаяк нею обговорюються реалії сьогодення, це створює невимовно комічний ефект.

Очевидно, ідея сполучення старорежимності з новітніми технологіями й актуальними тенденціями авторові видалася настільки вдалою, що він у «Цукровому Кремлі» розгорнув її якнайширше. Роман, складений, наче мозаїка, з 16 новел, конкретизує побут співвітчизників уже наступного, 2028 року. Добудовується «пояс цнотливості» — Велика стіна, яка відмежує православних від ворожого зовнішнього світу. В борделях гостей зустрічають дівки в сарафанах і кокошниках. Свідомі гро-

мадяни, економлячи газ, перейшли на дров'яне опалення в багатоповерхівках. Тільки одна заморська речовина — кокаїн, який ніжно називають «кокоша», — відкрито продається в аптеках.

Коли Сорокіна питають, звідки таке позитивне ставлення до коксу, письменник повідомляє, що тільки за допомогою стимулятора ейфорії та короткочасної працездатності послідовники Івана Грозного зможуть облаштувати Росію, котра розривається між США та Китаєм, старанно роблячи вигляд, що їх не існує. ■

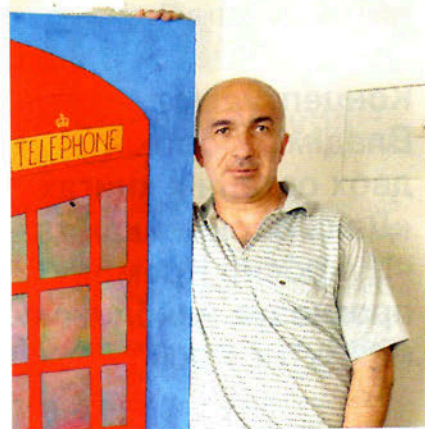
Владімір Сорокін у майбутнє своєї країни дивиться з іронією

ФОТО: ЄВГЕН КОТЕНКО

Фруктова простота

АВТОР: Мар'яна Прут

Неважко стати Амедео Модільяні чи Митником Руссо, якщо дивитися на світ із дитячим захватом

ДАВИД ШАРАШИДЗЕ
грузинський князь українського живопису

«Гранати в блакитній чаші», полотно, олія

«**К**оли образ визріває, неначе стигле яблуко, йду до майстерні й перенішу його на полотно — простими приємними рухами, із задоволенням». Так художник Давид Шарашидзе «простими, мов яблуко, словами» пояснює процес

своєї творчої кухні. Справді, спостерігаючи за образами на його картинах, дивуєшся, як невігадливими лініями та відкритими кольорами можна передати складність нашого світу, дитячі спогади, побут, ідилію та ілюзію «реального» раю. Бо цей нащадок грузинського князівського роду пише переважно те, що запам'ятав змалечку.

Він давно живе в Україні, та весь час малює Грузію своїх споминів. Можливо, саме дитинність сприйняття у підґрунті й робить його малярство спорідненим із доробком художників, які формували нове бачення мистецтва початку ХХ ст. — тих-таки Руссо (з невимушеної простоти його полотен публіка спершу сміялася) й Модільяні.

Майже наївний, зі зворотною перспективою та сяючими кольорами, живопис Шарашидзе причаровує присмаком спокою, звісно, умовного. Ніби якась дія вже відбулася, «рамка» застигла, та ще трохи — і життя побіжить далі.

На його полотнах практично немає людей, але це не пустка, просто перепочинок. Ось хтось поклав неймовірні помаранчеві гранати в блакитній чаші й пішов, залишивши вірцевий натюрморт, але, напевне, зараз прибіжить дитина й радісно схопить однеє. Або дехто щойно встав зі старого крісла, та за мить повернеться і знов порине у свої думки. Вулички вигадано-існуючих грузинських містечок пусті, але ця безлюдність передсвітанкова й пахне свіжою кавою, яку вже почали варити за цими старими стінами.

Власне, Шарашидзе малює не речі чи об'єкти, а відчуття. В його Тбілісі все завжди спокійно. Ідеальний світ, що ж поробиш. ■

Дуся

Dusia.telekritika.ua

CD

Баси на трьох

Thunder («Грім») — кращої назви для свого нечувано гучного альбому всесвітньо відомим бас-гітаристам Стенлі Кларку, Маркусові Міллеру й Вікторові Вутну годі було шукати. Адже коли в одній точці на низьких частотах сходяться три метри, кожен із яких за останні десятиріччя по-своєму, та все ж таки примусив публіку полюбити бас-гітару, це справляє ефект не менший, ніж натуральний землетрус. Музичний катаклізм обіцяє добряче порезонувати в обох півкулях. Комерційне турне на підтримку свого альбому музиканти (до речі, зовсім не погані шоумени) розпочали 12 серпня у США й тепер розвивають наступ на європейському ґрунті включно з Москвою. Задум зафіксувати для вічності свій потрійний удар по струнах у «чорного тріо» виник 2006 року під час спільного концерту в Нью-Йорку. Джазмени вирішили, що після років здобуття самостійного обличчя нарешті дозріли до стану, коли можна зварити одну кашу, не втративши при цьому індивідуальності власних голосів. За підтримки скромної групи запрошених музикантів (серед них можна розчути навіть клавіші Чіка Корія) тріо басів записало 13 треків. Там вони розкривають акустичні основи світобудови, час від часу наслідують старомодних бенд-гітаристів і пародіюють свої релізи попередніх років. Розуміння при цьому повне, взаємне та пристрасне. Прислухатися до нього варто. А ні — так вони й самі достукаються.

Іван Лютий

S.M.V. (Clarke, Miller, Wooten).
Thunder. — Dreyfus, 2008.

КІНО

Ні риба, ні м'ясо

Якби Ума Турман розпочала свою кар'єру в комедійному амплуа, від цього б виграли лише продюсери серіалів. Бо стрибнути вище телевізійного «мила» їй не вдалося б. Останнім часом актриса згадала про свій нереалізований талант смішити людей і зважилася на несподіваний експеримент. Після дебюту в романтичній комедії «Моя суперколишня» Турман продовжила працювати в незвичному для себе жанрі. Черговий підослідний кролик акторки — фільм «Випадковий чоловік», де вона зіграла головну роль і виступила продюсером. Ці обставини все-таки за-

лишали крихітну надію на те, що стрічка не стане звичайною прокатною комедією, рекомендованою для закоханих підлітків. Однак після 20-хвилинного перегляду надія зникає — жодних відхилень від

ВИСТАВКА

Чарівна Венеція

У центральному виставковому залі України приймають витвори з колекції одного з найстарших музеїв старого світу — Дрезденського Кабінету гравюр. 79 офортів розташували за біографічним принципом, аби глядачі мали змогу роздивитися й порівняти особливості художньої манери представників венеційської школи доби бароко. Наприклад, доробок Джованні Батісти Тьєподо, в роботах якого домінують біблійні та міфологічні сюжети й алегоричні образи, контрастує із романтичною стилістикою Джованні Батісти Піранезі — митця, чия творчість випередила свій час і вплинула, зокрема, й на європейських сюрреалістів. Марко Річчі оригінально поєднував пейзажі та жанрові сценки, а Джованні Антоніо Каналетто не знає рівних у зображенні особливого типу пейзажу — вестути: на його гравюрах краса міста постає в топогра-

фічно точних деталях, які водночас справляють враження театралізованих декорацій. Врешті, саме так сприймали сучасники «дивовижне місто-острів», як у XVIII ст. називали Венецію.

До 9 листопада

Національний художній музей України (Київ, вул. Грушевського, 6)

Галина Іваненко

КНИГА

Принц сучасний

непохитних законів мелодрами, приправленої легким гумором. Дарма, що в кадрі немає вічних героїв-коханців Г'ю Гранта та Річарда Гіра, їх місце з гідністю зайняв хоча й маловідомий, але не менш привабливий Джеффри Дін Морган. Не обійшлося у «Випадковому чоловікові» й без Коліна Ферта, який, за професійною звичкою, інтелігентно страждає від нерозділених почуттів. Сюжетні повороти картини просто вражають своєю «непередбачуваністю» — любовний трикутник, зміна нареченого на весіллі, перемога романтики над прагматикою та щасливий фінал із круглим житником. Одним словом, черговий наочний посібник для жінок «Як знайти свою половинку». Зігравши в цьому мармеладі, Турман засвідчила лише одне — їй личать червона помада та вишукані вечірні сукні.

У кінотеатрах України
з 11 вересня

Наталія Петринська

Відома українцям за пародіями Леся Подерв'янського п'єса «Гамлет» вперше в новому тисячолітті перекладена українською. Титанічний труд взяв на себе Юрій Андрухович, за ілюстративний ряд відповідав штатний геній видавництва Владислав Єрко. Але ті, хто знають першого за інтелектуальною поезією, а другого — за деталізованою графікою до дитячих видань, не впізнають обох. Андрухович актуалізував першоджерело, передусім відмовившись від класичного «прилизаного» тлумачення — коли Шекспір, як і належить маньєристові, висловлюється брутално й емоційно, автор перекладу добирає якнайточніші відповідники в рідній мові, аби зберегти й різке слівце, й характерну напругу. «Світ? Вартий свисту: вичахлий город, де приндиться лише падлюче зілля...» — так говорить Гамлет, який постає не філософом чи божевільним, а героєм, котрий знаходить сили відбиватися від зла в своєму оточенні. Найліпше це виходить вербальним способом — «курва», «придурок», «бидло», наче

розпечене вугілля, силуються з нього безуважно. Іронічній тональності книги відповідають готичні за духом малюнки художника. Тут унаочнено характерний для всієї шекспірівської творчості набір — сторінками повзають павуки й мурахи, жуки і змії, плавають, наче запозичені у Босха, чудовиська-риби. Полоній постає у вигляді шафки, де на полицях розташувалися моторошні ляльки і зворушливий ведмедик Тедді. Офелія — як елемент венеціанської маски, дівчина-річ. Гробарі подібні до полтавських дядьків, які з лопатами присіли перепочити та й розговорилися. А Гамлет схожий на сучасного студента зі скуйовдженим волоссям і розгубленим поглядом.

Вікторія Поліненко

Вільям Шекспір.
Гамлет, принц Данський. —
К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2008.

ТЕАТР

Звідки ростуть вірші

Про поетку середини XIX ст. Емілі Дікінсон можна дізнатися з вистави «Емілі», поставленої в Молодому театрі (режисер — Олена Шапаренко). Найбільший епатаж, на який спромоглася Дікінсон, — писати глибоко ліричні й, одночасно, метафізичні вірші в пуританському середовищі американської глибинки. Вела усамітнений спосіб життя, не покидаючи батьківського дому. Серед фермерського оточення вважалася дивачкою, ширяла переважно у своїх поетичних фантазіях, спілкувалася з природою, а до односельців ставилася вельми іронічно. Поетична слава прийшла до неї тільки після смерті.

Інтрига київської вистави полягає в тому, що в головній ролі виступила дружина нинішнього міністра культури — Лідія Вовкун. А все, що наближене до влади, викликає в пересічних українців, до яких я себе й зараховую, похмурий скепсис. Мовляв,

знову буде багато галасу з нічого. Проте акторська робота пані Вовкун вразила рідкісною для вітчизняної сцени технічністю. Єдине, що можна закинути акторці, — надмірну емоційність. Імовірно, це сталося через постійну напруженість ритмічної партитури вистави. Тому історія про письменницю психологічно відчужена, а характер літньої Дікінсон видається дещо інфантильним. Ліричний настрій підтримує художнє оформлення вистави (художник Лариса Чернова). Постійна гра світла й тіні, створена плетеними з лози предметами сценографічного простору, дозволяє йому дихати, образами поетичної уяви героїні набувати плоті, а глядачам дарує зустріч з непересічною людською долею.

Молодий театр (Київ, Прорізна, 17)

Наталія Шевченко

ВИСТАВКА

КЛАСИКА

ПРОЕКТ

ФЕСТИВАЛЬ

БІЛЕ ІЗ ЗОЛОТОМ

ЖИВОПИС Щойно класик українського нефігуративу Тиберій Сільваші потрапив до арт-центру Павла Гудімова, вирішив, що з цим простором можна й потрібно працювати. Минулого року художник представляв тут проект «Кольорові об'єкти» — витвори малярства, які вражали своєю скульптурністю й розташовувалися перпендикулярно до стін. Зберігши формальну «об'єктність», зібрані в експозиції «Крила» полотна відрізняються кольоровою гамою, де переважають світлі тони й золота фарба, якою, власне, й написано метафоричні органи для польоту птахів і янголів. Напередодні закриття експозиції картини будуть порізані на квадрати — в такому вигляді їх пропонуватимуть на продаж. Що цим жестом хотів сказати митець і чому обрав саме такий спосіб висловлювання, можна буде дізнатися 25 вересня, коли Тиберій Сільваші проведиме традиційний майстер-клас.

24 вересня – 13 жовтня
«Я Галерея»
(Київ, вул. Волоська, 55/57)

ЛОЛІТА

Художник і скульптор Юлія Лазаревська вісім років поспіль фіксує у фотографії дівчинку Марго, яка вразила мисткиню незвичайною зовнішністю. Разом із нею росте й виставка, збагачуючись новими роботами й емоційними відгінками. Та як би не змінювалася з 5 до 13 років сама Марго, на всіх світлинах вона переважно задумлива і серйозна.

До 25 вересня
Муніципальна галерея
(Харків, вул. Чернишевського, 15)

МЕТРИ ПЛАНЕТИ

ФЕСТИВАЛЬ Як зізнається президент Міжнародного благодійного фонду Володимира Горовиця Юрій Зільберман, ідея фестивалю «Віртуози планети» полягала в об'єднанні лауреатів перших премій престижних міжнародних конкурсів на одній сцені. Звісно, київській. Уперше юних талантів публіка побачила й почула у вересні 2006 року. Ефект був настільки сильним, що критики та медики зафіксували рекордний потік слухових галюцинацій. Декому ввижалося, що звучить скрипка Ойстраха, віолончель Ростроповіча, а за спиною Ігната Солженіцина (сина російського письменника) виростають крила Караяна. Наразі до цієї когорти додадуться труба, тромбон, арфа, орган. І так усі три концентровані вечори в супроводі симфонічних оркестрів Володимира Сіренка та Миколи Дядюри під музику Бетховена, Гіндеміта, Елгара, Цабеля, Пуленка, Шостаковіча й Томаші.

24–26 вересня
Національна філармонія України
(Київ, Володимирський узвіз, 2)

ПОВЕРНЕННЯ

За пультом Національного симфонічного оркестру Ігор Блажков не стояв з моменту скандального з ним розриву у 1992-му. Повернення диригента через 16 років у межах святкування 90-річчя колективу обіцяє бути вибуховим. У програмі — Увертюра «Світле свято» Римського-Корсакова, П'ята симфонія Малера та Реквієм Стравінського.

20 вересня
Національна філармонія України
(Київ, Володимирський узвіз, 2)

ІНШИЙ СТУС

ПЕРФОРМАНС «Стусове коло» має на меті звільнити поета від політичних кліше. Боротьбу зі стереотипами автори проекту вестимуть за допомогою почуттів — публіку обіцяють занурити в емоційний світ Василя Стуса, світ його спогадів, листів і роздумів, а також мемуарів, які залишили його близькі, друзі та вороги. Літературно-музичний перформанс, по суті, є колажем із читання текстів актором Романом Семисалом, монологів-міркувань сина письменника й популяризатора його творчості Дмитра Стуса, музики та пісень на слова поета дуєту сестер Тельнюк, робіт художника Ігоря Поліщука та відеоілюстрацій. Для головного ідеолога заходу, Дмитра Стуса, важливим є його проведження саме на Сході України, оскільки цей регіон відіграв вирішальну роль у формуванні особистості письменника, й саме тут найбільше бракує обізнаності з його доробком.

19 вересня
Луганський університет імені Т. Шевченка
(Луганськ, вул. Оборонна, 2)

НЕ ПОПСА

Акція «П.О.П.С.» розшифровується як «Перший одеський поетичний слем». Взяти участь у цьому демократичному дійстві зможуть всі охочі, які вважають себе поетами. На те, щоби переконати в наявності свого хисту аудиторію чи, навпаки, зазнати своєї «миті ганьби», учасники матимуть від 7 до 10 хвилин. У фіналі на переможців чекають призи.

19 вересня
Клуб «Таверна»
(Одеса, вул. Садова, 9)

РУЙНІВНИКИ

ІМПРЕЗА «Руйнація» відзначає свою першу п'ятирічку. На честь річниці організатори дещо скорегували назву фестивалю, додавши модне слівце «мега». Щоправда, ця зміна не позначилася ні на складі учасників. Більшість ватаг, які руйнуватимуть слухачам барабанні перетинки, мають вітчизняну прописку. До Львова завітає єдиний іноземний гість — білоруський метал-колектив «Раста». Також хедлайнерами «Мега-Руйнації» стануть три українські гурти, що презентують на фесті композиції з нових збірок. Альтернативники з Рівного «Мерва» зіграють пісні, котрі ввійшли до їхнього дебютного альбому. А львівські рокери з «Ніагари» й івано-франківська «Карна» потішать неформалів «свіжачком» зі своїх останніх платівок. Крім того, «деструктивне» рок-збіговисько підтримують гурти Faded Line, 60 Hertz, Minerva, Second Blade of Shinobi, «Серцевий Напад».

20 вересня
Львів, КТЗ «Романтик», парк культури ім. Б. Хмельницького

РОК І ОСІНЬ

«Осінній Rock-n-Roll» — це висока концентрація рок-музики на одній сцені та безперервні виступи адептів жанру. Ядро фестивалю — одеські гурти «Режим», «Баки», Go Baga Band, OutStars і більш відомі українські формації «Брем Стокер», «Фліт», «Борщ», Ot Vinta. Серед гостей — австралійська команда Asleep in the Park і молдовський гурт «Цепеш».

25–28 вересня
Стадіон «Одесакабель»
(Одеса, Миколаївський шлях, 166)

КІНО

ДЖАЗ

ТЕАТР

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

DRESS CODE

Виставка фотографій Стефана Жізара відображає 8 місяців народного «кастингу» на паризьких вулицях.
3 18 вересня. Французький культурний центр (Київ, вул. Горького, 104)

«ПРОВІНА»

Вистава за п'єсою сербського драматурга Небойші Ромчевича творчого об'єднання «Театр у кошику».
19–20 вересня. Центр театрального мистецтва ім. Леся Курбаса (Київ, вул. Володимирська, 23в)

ROCK-SESSION

Масштабна вечірка за участю гуртів «Сру Неба», «Віч-на-Віч», «Ракети», Aura of Insane.

20 вересня. «Альт-Кафе» (Дніпропетровськ, пр. Героїв, 37а)

«ТОЙ, ЩО ВІДЧИНЯЄ ДВЕРІ»

Чорна комедія для театру національної трагедії у виконанні акторів студії «Міст».

20 вересня. Культурний центр видавництва «Смолокип» (Київ, вул. Межигірська, 21)

СИМФОНЬСТА

Ольга Чубарева (сопрано) в супроводі камерного ансамблю «Київ» і надскладною програмою з творів Шенберга, Штрауса, Райманна, Грінберга та Штокгаузена.

22 вересня. Національна філармонія України (Київ, Володимирський узвіз, 2)

«НАГУАЛЬ»

Виступ білоруських адептів етнічного сюрреалізму.

22 вересня. Клуб «Химера» (Івано-Франківськ, вул. Чорновола, 23)

«ПРОЛОГ ДО МАКБЕТА»

Вистава, в якій на повну використовуються таланти етно-хаос гурту «ДахаБраха» та корсиканські, болгарські, японські, арабські мотиви та ритми.

22–23 вересня. ЦСМ «Дах» (Київ, вул. В. Васильківська, 136)

«ПОЖЕЖА»

Фільм Клер Сімон про історію пристрасті 15-річної юнки до свого рятувальника – професійного пожежника.

23 вересня. Кінотеатр «Дружба» (Київ, вул. Хрещатик, 25)

SPACE

Ветерани не здаються – Дідьє Маруані та група Space зі старовинними хітами.

23 вересня. Палац спорту (Київ, пл. Спортивна, 1)

НА МАНГЕТТЕН

ГОЛОСУВАННЯ Manhattan Short Film Festival – нагода для українських кіноманів насолодитися своєю владою, адже переможців обирають винятково глядачі. Почалося все з курйозу: якось барабанщик гурту Pink Floyd Нік Мейсон встановив на одній з вулиць Мангеттена вантажівку з екраном і показав підбірку короткометражок. Акція настільки припала до серця, що фестиваль захопив уже 30 країн світу. Наразі вибори відбуваються в установленому порядку: перед входом до кінозали кожен отримує анкету, в якій зможе відзначити стрічку, яка йому найбільше сподобалася. 1 жовтня переможця оголосять у Нью-Йорку, а режисер картини отримає можливість зняти повнометражний фільм і випустити його в прокат у 100 кінотеатрах світу.

3 25 вересня

Кінотеатри Києва, Дніпропетровська, Донецька

з 26 вересня

Кінотеатри Львова, Вінниці, Запоріжжя, Чернігова, Сімферополя, Севастополя, Харкова, Одеси

КРАСА БАНГКОКА

Фільм «Небезпечний Бангкок» оповідає про найманого вбивцю (Ніколас Кейдж), який під впливом незвичних для себе декорацій азіяського міста порушує всі закони свого ремесла. В результаті режисери стрічки, брати Пан, удосталась побавившись з експортними тайландськими принадами, перетворили класичний трилер на голлівудську «жуйку» з любовною драмою в епіцентрі.

У кінотеатрах України

з 18 вересня

ПО БАРАБАНУ

МАЙСТЕР-КЛАС Повітряно легким джазом від групи Apple Tea українці насолоджувалися в листопаді минулого року на дні народження Олексія Когана. Наразі білоруси за один день матимуть змогу двічі зустрітися зі своїми столичними шанувальниками. Лідер гурту, бас-гітарист Ігор Сацевіч – автор майже всіх творів у репертуарі. Гітарист Михайло Філіпеня видобуває на своєму інструменті найвідвертіші гармонії. Клавішник Костянтин Гарячий вдало імпровізує. Павло Аракелян доводить до шалу своїми соло на флейті та теноровому саксофоні. А Ігор Лютий (альт- і сопрано-саксофони) вмє тримати довгий і непогрішний унісон. Залшився основний герой нинішнього вечірнього концерту – барабанщик Олександр Сапега. Ще до початку дійства о 16:00 в салоні-магазині «Музторг» цей улюбленець публіки й автор посібника High Tea Drumming проведе курс молодого бійця зі стилями шаффл, самба, байао і фанк.

24 вересня

Ресторан «Пікассо» (Київ, вул. Басейна, 4)

ЗВУКИ ДОМРИ

Попри те, що в Києві, мабуть, не залишилося жодного джазмена, котрий би не переграв із домристом Віктором Соломніним музику всіх народів світу, музикант нині виступатиме сам і виконуватиме власні твори. Зокрема, Концерт для домри соло «Київ». Як виняток, компанію йому складуть піаністка Надія Бриницька й декілька танго П'яццоллі.

21 вересня

Музей «Хлібня» (Київ, вул. Володимирська, 24)

ЦАП ВІДБУВАЙЛО

АНТРЕПРИЗА У виставі за п'єсою сучасного українського автора Анатолія Крима «Походеньки старого козла» – лише російські зірки, котрі намагалися насмішити публіку давньою, мов світ, історією. Чоловік, як він сам думає, в розквіті сил, але постійній творчій кризі (Вячеслав Шалевіч) знайомить дружину (Наталья Варлей) зі своєю ученицею й за сумісництвом коханкою (Татьяна Арнтгольц). Жінка не проти розлучення, та поки справа до фіналу дійде, приводить додому нібито свого бойфренда, а насправді «орєндованого» в агенції мачо (Андрей Панін). І тут починається справжня катавасія з елементами абсурду. В битві не так за колишні почуття, як власну гідність, літня пані мудрістю таки перемагає красу й молодість суперниці. Й тільки відчувши приємність триумфу, починає замислюватися, навіщо їй була потрібна ця звитяга й чи потрібна взагалі.

29 вересня

МЦКІМ «Жовтневий» (Київ, вул. Інститутська, 1)

ЗА СКЛОМ

Художник Йоахім Торбан і постановниця Рута Платайс об'єднали зусилля, щоби розповісти малечі про те, як народжується мистецтво. Вистава «Що робить червоний колір у четвер?» складається з «картинки» в семи главах, намальованої на скляному полотні. Українські діти зрозуміють німецьких акторів, адже спектакль відбувається майже без слів.

24 вересня

Державний театр ляльок (Харків, пл. Конституції, 24)

ПРОВІНЦІЙНІ ПРОФІ Я потрапила на гастролі Запорізької філармонії в районному Будинку культури. Спершу було нудно, тільки переспіви з Кіркорова й Тіни Кароль. А потім на сцену вийшли *воши* — сімейна пара циркачів, одягнені у фіолетові трико й суцільні самошивні волани з позолоченої тканини... Провінційні актори зовсім не зобов'язані виступати блискуче, навіть навпаки, тому вони й гастролують по селах. Так і було: циркачі постійно лажали, жили їхні дрижали, а келихи на кинджалах, які балансували в їхніх зубах, постійно ризикували впасти. Я давно не відчувала такої напруги від баченого на сцені. Як і такого полегшення, коли келишок все ж таки не падав. ▬

ІННА
ЗАВГОРОДНЯ

СЕРГІЙ
ГУЗЬ

МРІЙНИКИ Одесити хочуть, щоб місто розвивалось як туристичний центр. Деякі гарячі голови пропонують винести за його межі промислові підприємства, як-от Одеський морський порт. А що, цю територію можна забудувати готелями, аквапарками та ресторанчиками, буде ще більше можливостей заробити на відпочивальниках. Але зараз у центрі міста стоїть пошарпаний готель «Пассаж», у більшості номерів якого відсутня гаряча вода, та й холодна тече з перервами. Так що й руки помити ніяк. Про таку ситуацію з водою попереджають і в інших готелях. Кажуть, що гаряча вода буде з початком опалювального сезону. Не знаю, як одеситам, а мені без гарячої води сучасне курортне місто уявити важко. ▬

РАДІОТОЧКИ «От чого вони тягнуть? Треба жажнути по тій Америці атомною бомбою! — розмірковував уголос дід Кость. — Дарма, що там комуністи є, та Америка вже дістала!» З радіоточки диктор віщав про чергові прояви агресії США та зачитував заяви лідерів країн Варшавського Договору, котрі ту агресію засуджували. Я сидів біля діда й думав: «А й дійсно, треба жажнути, а то ще вони першими вдарять». То було, мабуть, в році 1985-му, я ще в школу не ходив, але монолог той уже покійного діда пам'ятаю. Зараз, у 2008-му, діти з Пермі, почувши, як на місто впав і вибухнув літак, злякалися, що Росію почала бомбити Америка. Напевне, в них там і досі працюють радіоточки з радянськими дикторами. ▬

АНДРІЙ
ЛАВРИК

СЕРГІЙ
ЛУК'ЯНЧУК

РОЗБАВЛЕНЕ ДИТИНСТВО По дорозі з дитсадка ми з татом завжди заходили в гастроном — пити сік. Його тоді наливали не з банок, а зі скляних конусів із краником знизу. Десь у підсвідомості назажди закріпилися спогади про смак того неповторного соку з дитинства, якого в дорослому житті просто не буває. Однак днями я його відтворив — цілком випадково і на 100% достовірно. Куплений у супермаркеті «пакетний» яблучно-виноградний сік видався занадто солодким, і я розбавив його водою десь на чверть. Перший же ковток — і хвиля спогадів: прилавок, на який дивишся знизу, на ньому — гранчаста склянка, а в ній — найкращий у світі сік. Можливо, наше радянське дитинство було «розбавленим», але щастя від цього в ньому не поменшало. ▬

ЛЮДИ В ТРУДОВОМУ ПРОЦЕСІ Філософ Вальтер Беньямін в 1936 році з захватом писав про радянське кіно: «Частина людей, котрі знімаються в радянських фільмах, не актори, а люди, які представляють самих себе, причому в першу чергу в трудовому процесі. В Західній Європі капіталістична експлуатація кіно перегороджує дорогу визнанню законного права сучасної людини на тиражування». Беньямін вбачав революційний потенціал кіно в можливості репрезентації життя звичайних людей. Проте кінематограф пішов у іншому напрямі. Але мене особисто обнадіює телебачення. От, наприклад, передача «Битва екстрасенсів» — що це, як не «люди, що представляють самих себе в трудовому процесі». ▬

ОЛЕКСАНДРА
КИРИЧУК

МАРІЯ
СТАРОЖИЦЬКА

ЖИТТЯ ЯК СХОДИ На метро «Дорогожичі» не працював ескалатор, той, що вгору. Я спустилася, тому спостерігала, як частина людей скупчилася вниз, а ті, хто не мали часу вірити в оперативність служб метрополітену, пішли вгору. Й коли рішучим до верху залишалося кілька метрів, цей ескалатор поїхав униз. А вгору — інший, якого дочекалися терплячі. О, варто було побачити обличчя тих, хто дарма піднімалися на кількасот сходинок! Тільки один дядько сміливо подолав відстань до вершини кількома карколомними стрибками. Решта підкорилися долі. «Ну, що це за дикі жарти?!» — знову опинившись біля підніжжя, зауважила елегантна жіночка. «Тітонько, це таке в нас із вами життя!» — відповів їй хлопець, який комфортно з'їхав разом зі мною. ▬

ДЛЯ ТИХ, ХТО ПРАГНЕ БУТИ ПЕРШИМ
ІНФОРМАЦІЯ ТА АНАЛІТИКА 24 ГОДИНИ НА ДОБУ

перший діловий
телевізійний канал

Спутник "Hellas Sat 2" 39o E
Частота прийому: 11.512 GHz,
Символьна швидкість: 30 000 SR
FEC: 7/8, Поляризація: H.

Україна, 04119, м. Київ
вул. Якіра, 13-б
тел/факс: +38 044 207 4717

www.fbc.net.ua www.tv1.com.ua

Дивись в кабельних мережах твого міста

fashiOnline

Здоровий бізнес

НОВИНИ
АВТО-LIFE

МТС – Генеральний спонсор
НОК України
Мобільний оператор
олімпійської збірної України

Безкоштовне спілкування НАЗАВЖДИ

Безкоштовні хвилини без плати
за з'єднання, безкоштовний Інтернет

www.mts.com.ua

МТС оператор бізнесу

Центр обслуговування корпоративних абонентів: 8 (044) 240-0001, 8 (050) 462 0001
(детальні умови; вартість дзвінка — згідно з тарифами Вашого оператора)
ЗАТ «УМЗ», м. Київ, вул. Лейпцизька, 15